BERTRAND RUSSELL

ÖYKÜLER

ŞEYTAN BANLİYÖDE

RUSSELL

bgst YAYINLARI

ŞEYTAN BANLİYÖDE

Öyküler

Bertrand Russell
Resimleyen: Asgeir Scott

bgst Yayınları

bgst Yayınları-72
Edebiyat Dizisi-3
Şeytan Banliyöde - Öyküler
Bertrand Russell
"Satan in the Suburbs and Other Stories"
Birinci Basım: Bodley Head, Londra (1953)
©2000 Bertrand Russell Peace Foundation Ltd., Londra
Spokesman, Nottingham (2000)
Türkçesi: Seda Çıngay Mellor

Birinci Basım
İstanbul, Ocak 2017
© bgst Yayınları

Yayına Hazırlayan: Nuri Ersoy
Redaksiyon: Seda Ateş
Türkçe Düzelti: İlknur Özdemir
Kapak Tasarımı: Mehmet Ulusel
Mizanpaj: Mehmet Özveren

Baskı: Görsel Dizayn Ofset Matbaacılık Tic. San. A.Ş.
Atatürk Bulvarı, Deposite İş Merkezi
A5 Blok, 4.Kat No:407
İkitelli OSB / Başakşehir / İstanbul Sert. No: 32211
0212 671 91 00

ISBN: 978-975-6165-75-1
Boğaziçi Gösteri Sanatları Topluluğu
Tomtom Mah. Kaymakam Reşat Bey Sok. 9/3
Beyoğlu / İstanbul Sert. No: 11193
Tel: +90 212 251 19 21
www.bgst.org
bgstyayinlari@bgst.org

ŞEYTAN BANLİYÖDE

Öyküler

Bertrand Russell

Resimleyen: Asgeir Scott

Türkçesi: Seda Çıngay Mellor

bgst Yayınları

Bertrand Arthur William Russell (1872-1970): Britanyalı felsefeci, mantıkçı, matematikçi, tarihçi, yazar, toplumsal eleştirmen ve politik aktiyist. Yaşamının çeşitli dönemlerinde kendini liberal, sosyalist ve pasifist olarak adlandırmış fakat bu tanımlardan hiçbirinin onu doğru ifade etmediğini belirtmiştir. Henüz 19. yüzyılda kadınların oy hakkı, kürtaj ve Darwincilik gibi radikal görüşleri benimseyen liberal, aristokrat bir ailenin çocuğudur.

G. Frege, G. E. Moore ve kendi öğrencisi Ludwig Wittgenstein ile birlikte analitik felsefenin kurucularından kabul edilir. 1910-13 yılları arasında A. N. Whitehead ile birlikte yayımladıkları üç ciltlik eser Principia Mathematica, matematik için mantıksal bir temel inşa etme çabasının ürünüdür. 1905'te yayımladığı "On Denoting" adlı makale, bir "felsefe paradigması" olarak değerlendirilir. Çalışmalarının mantık, matematik, küme teorisi, dilbilim, yapay zekâ, bilişsel bilimler, bilgisayar bilimleri ve felsefe; özellikle dil felsefesi, epistemoloji ve metafizik üzerinde çok büyük etkileri olmuştur.

Russell aynı zamanda önde gelen bir savaş karşıtı aktivist ve antiemperyalisttir. I. Dünya Savaşı esnasında pasifist görüşleri nedeniyle hapse girmiştir. II. Dünya Savaşı arifesinde Adolf Hitler'e karşı kampanya yürütmüş, Soğuk Savaş yıllarında Stalin'in otoriter rejimini eleştirmiştir. ABD'nin Vietnam işgaline karşı çıkmış, nükleer silahlanma yarışına karşı mücadele yürütmüştür. 1950 yılında, "insani idealleri ve ifade özgürlüğünü savunan çeşitli yazılarından ötürü" Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık görülmüştür.

1955 yılında nükleer silahlanmaya karşı yayımlanan ve dönemin önde gelen on bir fizikçisi tarafından imzalanan Russell-Einstein Manifestosu, 1962 Küba Krizi sırasında Nikita Khruschev ve J. F. Kennedy arasındaki dolaylı görüşmede oynadığı rol, Kennedy su-

ikastinin ardından 1964'te Kennedy'i Kim Öldürdü Komisyonu'nun kuruluşuna öncülük etmesi, 1966-67'de Jean Paul Sartre ve diğer önemli entelektüellerle birlikte Russell Vietnam Savaş Suçları Mahkemesi'nin kuruluşunda oynadığı rol, Russell'ın uzun siyasal aktivizminden önemli satırbaşlarıdır.

Russell'ın Türkçe yayımlanmış başlıca eserleri şunlardır: *Mümtaz Şahsiyetlerin Kâbusları ve Diğer Öyküler* (çev. Seda Çıngay Mellor, bgst Yayınları, 2016), *İkarus ya da Bilimin Geleceği* (çev. Nirva Osanyan, bgst Yayınları, 2016) *Toplumsal Yeniden İnşanın İlkeleri* (çev. Şebnem Duran, Taylan Doğan, bgst Yayınları, 2015), *Özgürlük Yolu: Sosyalizm, Anarşizm, Sendikalizm* (çev. Şebnem Duran, bgst Yayınları, 2015), *Neye İnanıyorum* (çev. Savaş Kılıç, bgst Yayınları, 2015), *Politik İdealler* (çev. Taylan Doğan, Sezin Gündoğan, bgst Yayınları, 2015), *Felsefe Yazıları* (çev. Funda Sezer, Say Yayınları, 2015), *Anlam ve Doğruluk Üzerine* (çev. Ezgi Onat, İtalik Yayınları, 2014), *Batı Felsefesi Tarihi, 3 Cilt* (çev. Ahmet Fethi, Alfa Yayıncılık, 2016), *Mutlu Olma Sanatı* (çev. Yunus Sağlamtürk, Say Yayınları, 2016), *Din ile Bilim* (çev. Akşit Göktürk, Say Yayınları, 6. baskı, 1994), *Eğitim Üzerine* (çev. Şebnem Duran, İlya Yayınevi, 2005), *Eğitim ve Toplum Düzeni* (çev. Nail Bezel, Varlık Yayınları, 1969), *Evlilik ve Ahlak* (çev. Ender Gürol, Cem Yayınevi, 1999), *İktidar* (çev. Mete Ergin, Cem Yayınevi, 2002), *İnsanlığın Yarını* (çev. Akşit Göktürk, Yapı Kredi Yayınları, 1998), *Neden Hıristiyan Değilim* (çev. Ender Gürol, İlke Basın Yayım, 1996), *Sorgulayan Denemeler* (çev. Nermin Arık, Say Yayınları, 2015).

İÇİNDEKİLER

8 *Giriş*

10 *Şeytan Banliyöde ya da "Burada Dehşet Üretilir"*

75 **Bayan X'in Korsika İmtihanı**

105 *Kızılötesiyoskop*

139 *Parnassos'un Muhafızları*

154 *Ruhban Sınıfının Dokunulmazlığı*

GİRİŞ

Seksen yaşında bir denemeye kalkışmak alışılmadık olmasına rağmen eşi benzeri görülmemiş bir şey değil. Hobbes, özyaşamöyküsünü altı ayaklı* Latince dizelerle yazdığında daha yaşlıydı. Yine de ortaya çıkabilecek herhangi bir şaşkınlığı yatıştırmak için birkaç kelime etmek gerekli olabilir. Hikâye yazmayı denememem karşısında okurun şaşkınlığının benimkinden fazla olabileceğini sanmıyorum. Daha önce böyle bir şey yapmayı hiç düşünmememe karşın, kesinlikle bilmediğim bir sebepten ötürü birdenbire bu ciltteki öyküleri yazmak istedim. Bu alanda eleştirel yargılamaya yetkin değilim, öykülerin herhangi bir değeri olup olmadığını da bilmiyorum. Tek bildiğim, onları yazmanın bana keyif verdiği, dolayısıyla onları okumaktan keyif alabilecek insanlar olabileceği.

Hikâyeler gerçekçi olmaları niyetiyle yazılmadı. Maalesef, Korsika'da Gibellino** şatoları ya da Mortlake'de şeytani filozoflar

---

* İng. *hexameter*. Klasik Yunan edebiyatının altı ayaktan oluşan standart epik ölçüş. İlyada ve Odysseia destanları bu ölçü kullanılarak yazılmıştır. –y.h.n.

** Guelfolar ve Gibellinolar, Orta Çağ İtalyan siyasetinde önemli rol oynayan iki karşıt grubun adıdır. "Guelfo" hizbi ile "Gibellino" hizbi şeklindeki bölünme, Kutsal Roma-Germen İmparatoru I. Friedrich'in (1122–1190) hükümdarlığı dönemine uzanır. Ghibellinolar imparatordan yanaydı (onun yanında yer alarak güçlerini ve ayrıcalıklarını artırmak istiyorlardı), Guelfolar ise Papayı destekliyor, Papa gibi onlar da imparatorun müdahalesine karşı çıkıyorlardı.

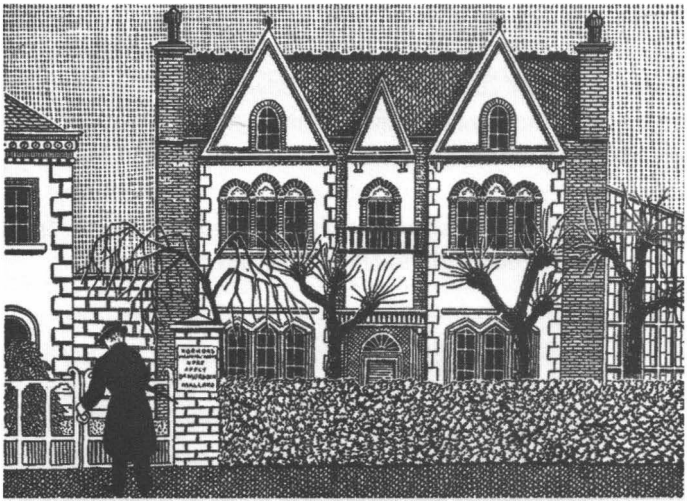
aramaya kalkışacak okurları hayal kırıklığı bekliyor. Hikâyelerin başkaca bir ciddi amacı da yok. İlk yazdığım hikâye, "Bayan X'in Korsika İmtihanı" *Zuleika Dobson*' ile *Udolpho'nun Gizemleri*'nin" halet-i ruhiyelerini birleştirmeyi deniyor. Ama bildiğim kadarıyla diğerlerinin daha önceki örneklerle ilişkisi daha az. Hikâyelerin ahlaki bir ders verdiği ya da bir öğreti anlattığı düşünülürse çok üzülürüm. Her biri kendi adına, salt bir öykü olarak yazıldı. İlginç ya da eğlenceli bulunurlarsa amaçlarına ulaşmışlar demektir.

"Bayan X'in Korsika İmtihanı" GO'nun 1951 senesi Noel sayısında anonim olarak basılmıştı.

Genellikle, ticaretle uğraşan zengin şehirli aileler Guelfo hizbine; tarım yoluyla zengin olmuş kırsal kökenli aileler ise Gibellino hizbine yakınlık duyuyorlardı. —y.h.n.

' Max Beerbohm'un 1911 tarihli, Oxford'daki üniversite yaşamına dair satirik romanı. —ç.n.

" Ann Radcliffe'in dört cilt halinde basılan 1794 tarihli kitabı. —ç.n.

ŞEYTAN BANLİYÖDE YA DA "BURADA DEHŞET ÜRETİLİR"

I

Mortlake'de yaşıyor ve her gün işe trenle gidip geliyorum. Bir akşam eve dönerken, her gün önünden geçtiğim villanın kapısında yeni bir pirinç levha gördüm. Şaşkınlıkla fark ettim ki levhada alışıldık tıbbi duyuru yerine şu yazıyordu:

BURADA DEHŞET ÜRETİLİR
Doktor Murdoch Mallako'ya Başvurunuz

Bu duyuru merakımı uyandırdı. Eve gittiğimde Doktor Mallako'nun hastası olup olmamaya karar verebilmek için daha fazla bilgi almak istediğimi belirten bir mektup yazdım. Aşağıdaki cevabı aldım:

Sayın Beyefendi,

Pirinç levhamla ilgili birkaç kelime açıklama istemeniz o kadar şaşırtıcı değil. Son zamanlarda ortaya çıkan, büyük metropolümüzün banliyölerindeki yaşamın sıkıcı tekdüzeliğinden şikâyet etme eğilimini fark etmişsinizdir belki. Görüşleri önem taşıyan kimileri, maceranın hatta bir nebze tehlikenin tekdüzeliğe kurban gidenler için hayatı daha katlanılır kılacağı düşüncesini ifade ettiler.

İşte bu ihtiyacı karşılamak niyetiyle yepyeni bir mesleğe atıldım. Müşterilerime hayatlarını tepeden tırnağa değiştirecek yeni heyecanlar ve yürek çarpıntıları verebileceğime inanıyorum.

Daha fazla bilgi edinmek isterseniz, randevu alınız. Ücretim saatte on altındır.

Bu cevap üzerine Doktor Mallako'nun yeni bir tür hayırsever olduğunu varsaydım. Acaba on altın karşılığında daha fazla bilgi alsa mıydım, yoksa o parayı başka bir zevke harcamak üzere saklasa mıydım?

Zihnimde bu soruyu henüz çözememişken bir pazartesi akşamı Doktor Mallako'nun kapısının önünden geçtiğim sırada, komşum Bay Abercrombie'nin doktorun ön kapısından çıktığını gördüm. Rengi solmuştu, perişan haldeydi, gözleri dalgın, adımları titrekti. Bahçe kapısının sürgüsüyle biraz uğraştıktan sonra büsbütün yabancı bir yerde kaybolmuş gibi bir tavırla çıktı sokağa.

"Aman Allah'ım, bu ne hal!" diye bağırdım. "Ne oldu size?"

Bay Abercrombie, içler acısı bir serinkanlılık çabasıyla "Hiç, hiçbir şey olmadı" dedi. "Havadan sudan konuşuyorduk."

"Beni kandırmaya çalışmayın." diye cevap verdim. "Çehrenize o

dehşet damgasını vuranın havadan daha kötü bir şey olduğu belli."

"Dehşet mi? Hadi canım!" dedi ters ters. "Doktorun viskisi pek sert."

Besbelli sorularımdan kurtulmak istiyordu, ben de bıraktım evine dönsün; birkaç gün boyunca ondan herhangi bir haber de almadım. Ertesi akşam aynı saatte dönerken bir diğer komşum Bay Beauchamp'ın aynı sersemlemiş dehşet hali içinde oradan çıktığını gördüm ama ona yaklaşıp bir şeyler söylediğimde elini sallayarak başından savdı beni. Bir sonraki gün aynı manzaraya bir kere daha şahit oldum, bu kez gördüğüm Bay Cartwright'tı. Perşembe akşamı, dostane bir samimiyetimin olduğu, kırk yaşındaki evli Bayan Ellerker, doktorun kapısından aceleyle dışarı çıkıp kaldırımda bayıldı. Kendine gelmesi için ona yardım ettim ama ayıldığında yalnızca tek bir sözcük söyledi. Titreyerek fısıldadığı bu sözcük, "asla" idi. Evinin kapısına dek kendisine eşlik ettim ama ağzından tek bir kelime daha alamadım.

Cuma günü hiçbir şey görmedim. Cumartesi ve pazar da işe gitmedim. Dolayısıyla Doktor Mallako'nun kapısının önünden geçmedim. Ancak pazar akşamı, varlıklı bir tüccar olan komşum Bay Gosling biraz çene çalmaya uğradı. Ona bir içki verip en rahat koltuğuma yerleştirdikten sonra da âdeti olduğu üzere mahalledeki tanıdıklarımız hakkında dedikoduya başladı.

"Sokağımızda ne acayip şeyler olduğunu duydun mu?" dedi. "Bay Abercrombie, Bay Beauchamp ve Bay Cartwright üçü birden hastalanmış, hiçbiri işe gitmemiş. Bayan Ellerker ise karanlık bir odada inleyerek yatıyor."

Bay Gosling belli ki Doktor Mallako ve tuhaf pirinç levhası hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Ben de ona bir şey söylememeye, kendi

hesabıma soruşturma yapmaya karar verdim. Bay Abercrombie'yi, Bay Beauchamp'ı ve Bay Cartwright'ı sırayla ziyaret ettim ama tek bir kelime bile söylemeye yanaşmadılar. Bayan Ellerker, inzivaya çekilmişti, ortalarda görünmüyordu. Çok tuhaf bir şeyin olduğu ve bunun temelinde Doktor Mallako'nun bulunduğu açıktı. Onu ziyarete gitmeye karar verdim; hasta olarak değil, dedektif olarak. Kapısını çaldım, süslü bir hizmetçi beni mükemmel döşenmiş muayene odasına götürdü.

Doktor Mallako içeri girerken gülümseyerek "Buyurun beyefendi, size nasıl yardımcı olabilirim?" dedi. Tavırları hoş ve nazikti ama gülümsemesi tam bir muammaydı. Bakışları delici ve soğuktu; ağzı gülümserken gözleri gülümsemiyordu. Gözlerindeki bir şey, açıklanamaz bir şekilde ürpermeme yol açtı.

"Doktor Mallako," dedim. "Tesadüf eseri, cumartesi ve pazar hariç her gün bahçe kapınızın önünden geçiyorum. Dört akşam üst üste tuhaf olaylara şahit oldum. Bu olayların endişe verici olduğunu söyleyebileceğim ortak bir özelliği var. Esrarengiz mektubunuz düşünüldüğünde, pirinç levhanızdaki duyurunun altında ne yattığını bilemiyorum. Ama gördüğüm pek az şey bile, amacınızın inanmamı istediğiniz gibi tamamen hayırseverce olup olmadığından kuşkulanmama yol açtı. Belki yanılıyorum, yanılıyorsam içimi rahatlatmanız sizin için işten bile olmamalı. Ancak itiraf edeyim Bay Abercrombie, Bay Beauchamp, Bay Cartwright ve Bayan Ellerker'ın muayenehanenizden çıktıkları sıradaki tuhaf hallerine dair bir açıklama yapmadığınız takdirde tatmin olmayacağım."

Ben konuşurken gülümseme silindi, Doktor Mallako ciddi ve suçlayıcı bir tavır takındı.

"Beyefendi," dedi. "Beni haysiyetsizliğe davet ediyorsunuz. Has-

taların doktora anlattığı sırların çıkarılan günahlar kadar kutsal olduğunu bilmiyor musunuz? Yersiz merakınızı giderdiğim takdirde alçakça bir suç işlemiş olacağımın farkında değil misiniz? Bir doktorun mahremiyetine saygı göstermek gerektiğini öğrenemeden mi yaşadınız bunca sene? Hayır beyefendi, küstah sorularınızı cevaplamayacağım. Bir an evvel evimi terk etmenizi rica ediyorum sizden. Kapı şurada."

Kendimi tekrar sokakta bulunca bir an utandım. Doktor Mallako gerçekten geleneksel bir tıp doktoruysa, sorduğum sorulara verdiği tepki kesinlikle haklıydı. Yanılmış olabilir miydim? Doktor'un dört hastasına birden, o ana kadar haberdar olmadıkları acı verici bir tıbbi talihsizliği haber vermiş olması mümkün müydü? Olabilirdi gerçekten. Uzak ihtimaldi ama daha ne kadar ileri gidebilirdim ki?

Bir hafta daha gözledim, bu bir hafta boyunca her sabah ve akşam Doktor Mallako'nun kapısının önünden geçtim ama başkaca bir şey görmedim. Ne var ki, tuhaf doktoru aklımdan çıkaramıyordum. Neredeyse her gece kâbuslarıma giriyordu; kimi zaman toynaklı ve kuyruklu, pirinç levhasını göğsüne takmış halde kimi zaman gözleri karanlığın içinde parlayıp dudakları belli belirsiz "GELECEKSİN!" kelimesini mırıldanırken. Her gün, bir önceki günden daha yavaş yürüyerek kapısının önünden geçiyordum. Her gün, bu defa dedektif değil, hasta olarak içeri girmek için daha fazla istek duyuyordum. Bu dürtünün delice bir takıntı olduğunun farkındaydım ama ondan kurtulamıyordum. Dehşet verici çekim merkezi çalışmalarımı yavaş yavaş mahvediyordu. Sonunda âmirimin yanına gidip Doktor Mallako'dan hiç bahsetmeden, aşırı çalışmaktan bitkin düştüğümü, bir tatile ihtiyacım olduğunu söyledim. Büyük hürmet beslediğim, benden çok daha yaşlı bir adam

olan âmirim yorgun çehreme bakar bakmaz nazik bir kaygı belirtip arzumu yerine getirdi.

Güneşle denizin unutmamı sağlayacağını umarak Korfu'ya uçtum. Ancak heyhat, orada huzur bulamadım. Ne gündüz, ne de gece. Eskisinden bile iri gözler her gece rüyalarımda bana bakıyordu. Her gece, o hayaletimsi sesin "GEL!" dediğini duyuyor, soğuk terler dökerek uyanıyordum. Sonunda durumumun bir çaresi varsa bile bunun tatilde bulunamayacağına karar verip üstünde çalıştığım ve tutkuyla ilgilendiğim bilimsel araştırmanın akıl sağlığımı biraz olsun yerine getireceğini umarak çaresizlik içinde geri döndüm. Son derece çapraşık, bilimsel bir soruşturmaya hararetle balıklama daldım ve istasyona gidip gelmek için Doktor Mallako'nun kapısının önünden geçmeyen bir yol buldum.

II

Saplantı belki de giderek azalıyordur diye düşünmeye başladığım sıralarda, bir akşam, Bay Gosling yeniden ziyaretime geldi. Neşeli, yanağından kan damlayan, toparlak bir adamdı; tam da huzurumu kaçıran marazi, korkunç düşünceleri dağıtacak kişi diye düşündüm. Ne var ki, ona bir içki vermemin ardından ağzından çıkan ilk sözler, beni yeniden derin dehşet kuyularının en dibine yuvarladı.

"Duydun mu?" dedi. "Bay Abercrombie tutuklanmış."

"Aman Tanrım!" diye feryat ettim. "Tutuklanmış ha? Ne yapmış olabilir ki?"

Bay Gosling, "Bildiğin gibi Bay Abercrombie ülkemizin önde gelen bankalarından birinin çok önemli bir şubesinin saygın ve hürmet duyulan müdürüydü." dedi. "Hem profesyonel hem de özel hayatı

her zaman lekesizdi, tıpkı kendisinden önce babasınınkinin olduğu gibi. Kraliçenin bir sonraki doğum gününde verilecek unvanlarda şövalyelik alacağına kesin gözüyle bakılıyor, ayrıca bölgesinden milletvekili adayı olması için bir kampanya yürütülüyordu. Ancak uzun ve şerefli mazisine rağmen, anlaşılan durup dururken yüklü miktarda para çalmış ve suçu astlarından birine atmak için alçakça bir girişimde bulunmuş."

O ana kadar Bay Abercrombie'yi arkadaşım olarak gördüğümden bu haber beni huzursuz etmişti. Tutuklu olarak hapishanedeydi, biraz uğraştıktan sonra hapishane yetkililerini onu görmeme izin vermeye ikna ettim. Bay Abercrombie'yi bitap bir halde buldum, bir deri bir kemik kalmıştı, keyifsiz, umutsuzdu. Önce bana yabancıymışım gibi baktı ancak yavaş yavaş eski bir arkadaşını gördüğünü fark edebildi. İçinde bulunduğu feci durumu sadece Doktor Mallako'ya yaptığı ziyarete bağlayabiliyordum; belki gizem perdesini aralayabilirsem bu ani suça bir açıklama bulabilirim diye düşündüm.

"Bay Abercrombie," dedim, "daha önceki bir olayda tuhaf davranışlarınızın sebebini öğrenmeye çalıştığımı hatırlayacaksınız. O zaman bir şey söylemeyi reddetmiştiniz. Tanrı aşkına beni bir kez daha terslemeyin. O zamanki ketumluğunuzun nereye vardığını görüyorsunuz. Size yalvarıyorum bana gerçeği anlatın. Belki henüz iş işten geçmemiştir."

"Heyhat!" diye cevapladı. "İyi niyetli çabalarınız için artık çok geç. Benim için geriye yalnızca bezginlikle ölümü beklemek kaldı. Zavallı karımla mutsuz çocuklarım içinse yoksulluk ve utanç... O uğursuz kapıdan içeri girmez olaydım. O uğursuz evde o habis ruhlu canavarın şeytanca fikirlerini dinlemez olaydım!"

"Ben de bundan korkmuştum." dedim. "Her şeyi anlatın."

Bay Abercrombie, "Doktor Mallako'yu sırf gamsız bir meraktan ötürü ziyaret ettim." diyerek başladı itirafına. "Ne gibi dehşetler üretiyordu acaba? Palavralarını dinlemekten hoşlanan insanlar sayesinde geçimini sağlamayı nasıl umabilirdi? Böyle benim gibi boş yere para harcamaya istekli pek fazla kimse olamaz diye düşünüyordum. Ancak Doktor Mallako kendinden emin görünüyordu. Bana, en varlıklıları da dâhil olmak üzere Mortlake sakinlerinin çoğunun alışkanlık edindiğinin aksine, dostluğunu kazanmanın akıllıca olacağı önemli bir kişiymişim gibi davranmadı. Tersine, baştan beri içinde bir miktar küçümseme barındıran bir üstünlük havasıyla yaklaştı bana. İlk keskin bakışlı incelemesinden itibaren, en gizli düşüncelerimi bile okuyabildiğini hissettim."

"Bunlar başlangıçta gözüme yalnızca budalaca bir sanrı gibi göründü. Üstümden silkip atmaya çalıştım ama Doktor'un konuşması sabit bir hızla ve değişmeyen bir tonda, en ufak bir duygu kırıntısı göstermeksizin sürdükçe gitgide daha fazla büyünün etkisi altında kaldığımı hissettim. İradem beni terk etti. O ana dek kâbuslar haricinde zihnime uğramamış olan tuhaf, gizli düşünceler, balina avcılarına dehşet salmak için karanlık mağaralarından çıkan derin denizlerin canavarları gibi yüzeye çıktı. Doktor'un yarattığı kasırgada, güney denizlerinin ıssız sularındaki terk edilmiş bir gemi gibi sürüklendim. Ümitsiz, çaresizdim ama yine de büyülenmiş haldeydim."

"İyi ama," diye araya girdim. "Doktor Mallako onca zaman ne anlatıyordu size? Bu kadar muğlak ve mecazlı bir dil kullanırsanız size yardımcı olamam. Savunma avukatının size bir faydasının dokunması için somut ayrıntıları öğrenmem şart."

Derin derin içini çekerek devam etti: "Önce gelişigüzel sohbet

ediyor, şundan bundan konuşuyorduk. İş dünyasının acımasız koşullarının mahvettiği arkadaşlarımdan bahsettim. Anlayışlı görünüşüne aldanarak iflas etmekten korktuğumu itiraf ettim. 'Ah,' dedi, 'insan yeter ki istesin, iflası engellemenin bir yolu mutlaka bulunur.'"

"'Bir arkadaşım var, bir zamanlar durumu sizin şimdiki durumunuzdan pek farklı değildi. O da banka müdürüydü, ona da herkes güveniyordu, o da borsada oynuyordu ve iflasın eşiğindeydi. Ama böyle bir ihtimal karşısında uslu uslu oturacak bir adam değildi. Kıymetli varlıkları olduğunu fark etti. Görünürde lekesiz hayatı, profesyonel görevlerinin gerektirdiği bütün işlerdeki tatminkâr performansı ama belki de en önemlisi banka hiyerarşisinde hemen kendisinin altındaki, pervasızlığı dillere destan, başka insanların paralarının emanet edildiği birine yakışır şekilde dosdoğru davranmayan, her zaman ciddi olmayan, bazen içkiyle çakırkeyif olunca tahripkâr politik görüşler ifade ettiğine en azından bir kez bile olsa tanık olunmuş bir adam.'"

"Doktor Mallako, kısa bir ara verip viskisini yudumladıktan sonra, 'Arkadaşım,' diye devam etti, 'yeteneğini kanıtlar şekilde, banka hesaplarında bir eksiklik bulunduğu takdirde şüpheleri bu sorumsuz genç adama yöneltmenin zor olmayacağını fark etti. Zemini çok dikkatli hazırladı. Bankadan alınmış bir deste banknotu, genç adamın dairesine onun bilgisi olmadan yerleştirdi. Genç adamın adına kayıtlı telefonla kazanması mümkün olmayan atlara yüksek miktarda bahis oynadı. Bahisçinin, ödemenin yapılmadığını bildiren öfkeli mektupları genç adama göndermesi için geçecek zamanı tamı tamına hesaplayarak bankanın nakit parasında büyük bir eksiklik olduğunun fark edilmesine tam gerektiği anda izin verdi.

Derhal polisle temasa geçti ve ne yapacağını bilemeyecek kadar perişan vaziyetteymiş numarası yaparken polisin genç adamın adını tek şüpheli olarak ağzından almasına gönülsüzce izin verdi. Polis genç adamın dairesine gitti, banknot destesini buldu, bahisçinin gönderdiği öfkeli mektupları ilgiyle okudu. Söylemeye gerek yok, genç adam hapse gönderildi, müdüre ise her zamankinden daha fazla güvenildi. O andan sonra borsadaki oyunlarında eskisinden daha dikkatli davrandı. Büyük bir servet kazandı, baronet* oldu ve bölgesini parlamentoda temsil etmek üzere seçildi. Ama kabinenin bir bakanı olarak faaliyetlerinden bahsetmem boşboğazlık olur.' Doktor Mallako, 'Bu gerçek hikâye sayesinde, biraz girişimcilik ve birazcık ustalıkla mağlubiyet tehdidini zafere dönüştürebileceğinizi ve aklı başında bütün vatandaşların yürekten saygısını kazanabileceğinizi gördünüz işte.' dedi."

"O konuşurken," diye devam etti Abercrombie, "zihnim allak bullak olmuştu. Ben de ihtiyatsız borsa oyunlarından ötürü zor durumdaydım. Benim de Doktor Mallako'nun arkadaşının suçladığı genç adamın bütün özelliklerine sahip bir astım vardı. Gözüm baronetlik kadar yükseklerde olmasa da benim de şövalyelik unvanını ve parlamentoda bir koltuk umudunu aklımdan geçirdiğim olmuştu. Mevcut zorlukları aşabilirsem bu umutlar sağlam bir temele kavuşacaktı; aksi takdirde yoksulluk, belki de itibarımı yitirme ihtimalleriyle karşı karşıyaydım. Umutlarımı paylaşan, Leydi Abercrombie olma hayalleri kuran karımın, belki deniz kenarında bir pansiyon işletmeye mecbur kalıp budalalığım yüzünden düştüğü durumu sabah, öğle ve akşam başıma kakmaktan geri durmayacağını (böyle

* Britanya'da soylu olmayanların da alabileceği ve hiyerarşinin en altında yer alan bir ünvan. Bu ünvanı alanlar soyadlarının önünde "Sör" ünvanını kullanabilirler. –y.h.n.

olacağından korkuyordum) düşündüm. Şimdi iyi bir özel okulda okuyan, sportif başarılarının açtığı uygun yoldan ilerleyecekleri saygın kariyerleri dört gözle bekleyen iki oğlumu düşündüm. Bu oğulların birdenbire cennetlerinden uzaklaştırıldığını, alt tabakaya ait bir ortaokula gitmek zorunda kaldıklarını ve on sekiz yaşına gelince yaşamlarını kazanmak için ne idüğü belirsiz, monoton bir hayatı benimsediklerini düşündüm. Mortlake'deki komşularımı düşündüm; artık bana arkadaşça davranmayacak, sokakta gözlerini kaçırarak yanımdan geçip ne beraber bir kadeh bir şey içmek, ne de Çin anlaşmazlığıyla ilgili görüşlerimi dinlemek isteyeceklerdi."

"Doktor Mallako'nun sakin ve ifadesiz sesi amansızca konuşup dururken aklımdan bütün bu dehşet hayalleri geçiyordu. 'Nasıl dayanabilirim bütün bunlara?' diye düşündüm. 'Kurtulmanın bir yolu varken asla dayanamam. Ama ben, artık genç olmayan, kariyeri şimdiye dek lekesizce devam etmiş, bütün komşularının gülümseyerek selamladığı ben, bunu yapabilir miyim? Bütün bu emniyeti aniden bir suçlunun tehlikeli yaşamı için terk edebilir miyim?' Yakalanma korkusu her gün, her gece üstüme üstüme gelirken yaşayabilir miydim? Karımın karşısında, hanemizin mutluluğunun bağlı olduğu sakin üstünlüğü muhafaza edebilir miydim? Okuldan dönüşlerinde oğullarımı kıymetli bir ebeveynden beklendiği gibi atasözleriyle karşılamaya devam edebilir miydim? Bindiğim tren vagonunda, polisin yetersizliğinden ve verdikleri zararla mali düzenin temellerini sarsan suçluları yakalama konusundaki acınası beceriksizliğinden yürekten inanarak şikâyet edebilir miydim? Doktor Mallako'nun arkadaşı gibi davranırsam bunların herhangi birinde başarısız olduğum takdirde şüphe uyandıracağımı soğuk bir titremeyle fark ettim. Şöyle diyenler olacaktı: 'Bay Abercrombie'ye neler olduğunu merak ediyorum. Düşüncelerini

herhangi bir suçluyu bile sarsacak kadar gürül gürül bir sesle, ikna edici bir tonla ve şiddetle ifade ederdi. Oysa şimdi aynı düşünceleri ifade ederken, dudaklarından kelimeler dökülüyor dökülmesine ama Bay Abercrombie fısıldıyor, kekeliyor. Polisin yetersizliğinden bahsederken omzunun üstünden geriye baktığını bile gördüm. Şaşırıyorum buna, ister istemez Bay Abercrombie'nin bir sırrı olduğunu düşünüyorum.'"

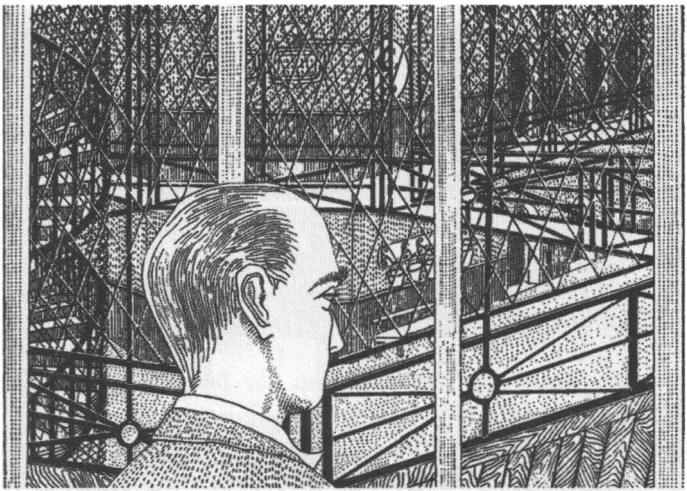
"Bu acı verici hayal, işkence altındaki zihnimde gitgide daha canlı bir hal aldı. Kafamın içinde, Mortlake'deki komşularımın ve şehirdeki arkadaşlarımın birbirleriyle görüş alışverişinde bulunduklarını, sonunda davranışlarımdaki değişikliğin bankadaki meşhur felaketle hemen hemen eş zamanlı olduğu sonucuna vardıklarını görüyordum. Bu keşfin ardından mahvıma ramak kalmasından korkuyordum. 'Hayır,' diye düşündüm. 'Bu fesat şeytanın ayartıcı sesini dinlemeyeceğim. Doğruluk yolundan asla şaşmayacağım!' Yine de... Yine de..."

"Teskin edici ses, tatlı zafer hikâyesini durmaksızın anlatırken her şey o kadar kolay görünüyordu ki. Hem dünyamızın sorununun risk alma konusundaki gönülsüzlük olduğunu okumamış mıydım bir yerlerde? Tanınmış bir filozofun insanın temkinsizce yaşaması gerektiğiyle ilgili bir vecizesi yok muydu? Hatta belki daha yüce bir mantıkla bakıldığında bu öğütleri dinlemek ve koşullarım neye elveriyorsa ona uygun bir şekilde hayata geçirmek görevim değil miydi? Birbiriyle çelişen savlar, birbiriyle çelişen umutlar ve korkular, birbiriyle çelişen alışkanlıklar ve hevesler, içimde tam anlamıyla sersemletici bir fırtına koparıyordu. Sonunda buna daha fazla katlanamadım. 'Doktor Mallako!' diye bağırdım. 'Melek misiniz şeytan mı bilmiyorum, tek bildiğim Tanrı'dan sizinle hiç

karşılaşmamış olmayı dilediğim.' İşte tam bu sırada evden dışarı fırladım ve bahçe kapısında sizinle karşılaştım."

"O vahim görüşmenin ardından bir gün olsun huzur bulamadım. Gündüzleri karşılaştığım insanlara bakıp, 'Acaba ne yaparlardı bilselerdi...' diye düşünüyordum. Geceleri uyumadan önce, kâh hapishane kâh iflas korkusu üstüme çöküyor, bitmek bilmeyen bir tenis maçının topuymuşum gibi beni bir oraya, bir buraya savuruyor, üstüme sağlı sollu darbeler indiriyordu. Karım huzursuzluğumdan şikâyetçiydi, sonunda giyinme odamda uyumam için ısrarcı oldu. Orada yatarken nihayet uykum geldiğinde, işler uyanık geçirdiğim zamandan daha korkunç bir hal alıyordu. Kâbuslarımda bir düşkünler eviyle bir hapishanenin arasındaki dar ara sokakta yürüyordum. Ateş nöbeti beni ele geçiriyordu, sokak boyunca bir o tarafa, bir bu tarafa yalpalıyor, o korkunç binaların kâh birine, kâh diğerine düşüyordum durmadan. Bir polisin bana yaklaştığını görür, adamın eli omzuma inerken haykırarak uyanırdım."

"Bu koşullar altında işlerimin gitgide daha da karışması şaşılacak bir şey değil. Borsa oyunlarım daha çılgınca bir hal aldı, borçlarım dağ gibi birikti. Sonunda, Doktor Mallako'nun arkadaşını taklit etmediğim takdirde hiçbir umudun kalmadığını düşündüm. Ama çıldırmış vaziyette olduğum için onun yapmadığı hatalar yaptım. Pervasız çalışanımın evine yerleştirdiğim banknotlarda parmak izlerim vardı. Polis, bahisçiye benim evimden telefon edildiğini ispatladı. Kendimden emin bir şekilde kaybetmesini beklediğim at, herkesi şaşırtarak yarışı kazandı. Bu da, polisin böyle bir bahis oynadığını inkâr eden çalışanıma inanmasını iyice kolaylaştırdı. İşlemlerimin umutsuz kördüğümü, Scotland Yard'ın önüne serildi. Önemsiz bir kişi olduğunu zannettiğim çalışanım, bakanlardan birinin yeğeni çıktı."

"Bu talihsizliklerin hiçbirinin Doktor Mallako'yu şaşırtmadığına eminim. Baştan beri, içinde bulunduğumuz korkunç ana gelene dek her şeyi öngördüğüne kuşku yok. Benim için cezamı çekmekten başka hiçbir ihtimal kalmadı artık. Korkarım Doktor Mallako yasal olarak bir suç işlemedi ama bana yaşattığı üzüntülerin onda birini ona yaşatmanın bir yolunu bulursanız, kraliçenin hapishanelerinden birinde size minnettar bir yürek olacağını biliniz!"

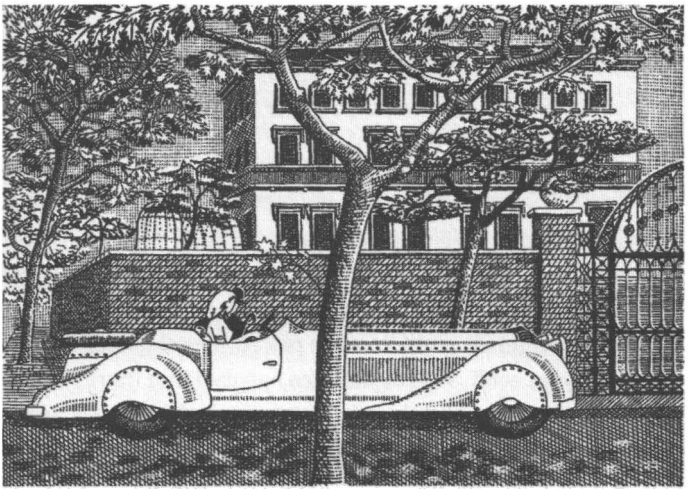
Şefkatten içim ezilerek son sözlerini aklımda tutacağıma söz verip Bay Abercrombie'yle vedalaştım.

III

Doktor Mallako'ya hâlihazırda beslediğim yoğun nefret, Bay Abercrombie'nin son sözleriyle daha da arttı ama şaşkınlıkla fark ettim ki nefretim arttıkça hayranlığım da artıyordu. Korkunç

doktoru unutamıyordum. Acı çekmesini istiyordum ama benim elimden acı çekmesini istiyordum; ayrıca onunla benim aramda gözlerinden dışarı bakan şeyler kadar derin, karanlık ve korkunç bir geçit olmasını hiç değilse bir defa istemiştim. Ancak birbiriyle çelişen bu isteklerin hiçbirini yerine getirmenin bir yolunu bulamadım, ben de bir süreliğine kendimi tamamen bilimsel araştırmalarıma adama çabalarımı devam ettirdim. Bu çabalarda bir dereceye kadar başarı elde etmeye başlamıştım ki, kurtulmaya çalıştığım dehşet dünyasına bir kez daha tepetaklak fırlatıldım. Bu, Bay Beauchamp'ın bahtsızlıkları yüzünden oldu.

Otuz beş yaşlarında bir adam olan Bay Beauchamp'ı yıllardır Mortlake'in fazilet abidesi olarak tanıyordum. İncil dağıtımı yapan bir derneğin sekreteriydi, aynı zamanda ruhani arınma işleriyle de ilgileniyordu. Her zaman çok eski, parlak, siyah bir palto ve vaktiyle şık olduğu belli olan çizgili bir pantolon giyerdi. Kravatı siyah, tavırları ağırbaşlıydı. Trende bile çeşitli alıntılar yapardı. Her türlü alkollü içkiden "fermente edilmiş içecek" diye bahseder, ağzına damlasını bile sürmezdi. Bir fincan kaynar kahveyi boydan boya üstüne döktüğünde, "Hay Allah, ne can sıkıcı!" diye bağırırdı. Sadece erkeklerin bulunduğu bir ortamda, etrafındakilerin içtenliğine yeterince güvendiği takdirde "şehvetli ilişkiler" dediği şeyin ne kadar üzücü bir sıklıkla yaşandığından yakınırdı bazen. Geç saatteki akşam yemekleri onun için iğrenç bir şeydi, daima erken yemek yerdi. Savaştan önce yemeği soğuk et, turşu ve haşlanmış bir patatesten oluşurdu ama kemer sıkma yıllarında soğuk etten vazgeçmişti. Elleri daima nemliydi, gevşekçe el sıkışırdı. Mortlake'de onun yüz kızartıcı herhangi bir davranışta bulunduğunu hatırlayan tek bir kişi bile yoktu.

Ancak Bay Beauchamp'ı Doktor Mallako'nun kapısından çıkarken görmemden kısa bir süre önce, kendisinin davranışlarında bir değişiklik baş gösterdi. Siyah paltoyla çizgili pantolon yerlerini koyu gri bir ceketle aynı kumaştan yapılmış pantolona bıraktı. Siyah kravatın yerine koyu mavi bir kravat geçti. Bay Beauchamp'ın İncil alıntıları seyrekleşti. İçki içen erkekleri gördüğünde, içkiden uzak durmanın erdemleri hakkında nutuk atmadan durabiliyordu. Bir kere, tek bir kere, yakasındaki iliğe kırmızı bir karanfil takmış olarak caddede aceleyle istasyona doğru yürürken görülmüştü. Bütün Mortlake'i heyecanlandıran bu patavatsızlık bir daha yinelenmedi. Ancak kırmızı karanfilden birkaç gün sonra olan bir olay, dedikodulara yeni malzeme sağladı. Bay Beauchamp, çok fiyakalı bir arabada, terzisi belli ki Parisli olan genç ve güzel bir hanımın yanında otururken görülmüştü. Birkaç gün boyunca herkes, "Kim bu kız?" diye sordu. Bay Gosling her zamanki gibi dedikodu gereksinimini ilk karşılayan kişi

oldu. Bay Beauchamp'daki değişiklik herkes gibi beni de meraklandırmıştı; Bay Gosling bir akşam beni ziyarete geldiğinde şöyle dedi:

"Pek sofu komşumuzun üzerinde böyle belirgin bir etki bırakan hanımın kim olduğunu duydunuz mu?"

"Hayır." diye cevap verdim.

"Eh, kim olduğunu öğrendim ben," dedi. "Yolande Molyneux. Yüzbaşı Molyneux'nün dulu. Yüzbaşının son savaş sırasında Burma cangıllarındaki ölümü, o zamanın saymakla bitmeyen felaketlerinden biriydi. Ancak güzel Yolande pek zorluk çekmeden kederinin üstesinden geldi. Sizin de mutlaka hatırladığınız üzere, Yüzbaşı Molyneux meşhur bir sabun üreticisinin tek oğluydu. Babasının mirasçısı olarak zaten büyük bir serveti vardı. Kuşkusuz veraset vergisini en aza indirmek için bir ayarlama yapılmıştı. Bu büyük servet, çeşitli türde erkeklere karşı doymak bilmez bir iştahı olan dul eşine kaldı. Yolande milyonerler ve şarlatanlarla, Karadağlı dağcılar ve Hint fakirleriyle düştü kalktı. Her zevki tatmak istiyor ama tuhaf olan neyse onu yeğliyor. Gezegenimizin yüzeyindeki gezintileri sırasında Protestan dindarlığıyla daha önce tanışmamış, Bay Beauchamp'ı şahsen tanıdığında bu sofuluğun büyüleyici bir inceleme alanı olduğunu düşünmüş. Zavallı Bay Beauchamp'a neler yapacağını düşündükçe titriyorum, çünkü Bay Beauchamp ölümüne samimiyken, kadın sadece koleksiyonuna yeni bir örnek ekliyor."

Bunun Bay Beauchamp için kötü olduğunu düşündüm ama o sıralarda Doktor Mallako'nun faaliyetlerinden haberdar olmadığım için kendisinin önünde uzanan felaketin büyüklüğünü kestiremedim. Doktor Mallako'nun böyle bir malzemeyi nasıl kullanabileceğini ancak Bay Abercrombie'nin hikâyesini duyduktan sonra

fark ettim. Ona ulaşmak imkânsız olduğundan, güzel Yolande'la ahbaplık kurmayı başardım. Ham Common'da güzel, eski bir evde yaşıyordu. Ancak Yolande'ın Doktor Mallako hakkında hiçbir şey bilmediğini öğrenince hayal kırıklığına uğradım. Bay Beauchamp, Doktor Mallako'dan hiç bahsetmemişti. Yolande, Bay Beauchamp'dan daima memnun ve kibirli bir hoşgörüyle bahsediyor ve adamın Yolande'a ait olarak gördüğü zevklere ayak uydurmaya çalışmasından esef duyuyordu.

"Alıntıları hoşuma gidiyor." demişti. "Çizgili pantolonunu da beğenirdim. 'Fermente edilmiş içecekler'den içmeyi kesinlikle reddetmesi hoşuma gidiyor, 'hadi oradan' ve 'vay canına' gibi çok sert olmayan sözcükleri bile kullanmaktan kesinlikle uzak durması beni eğlendiriyor. Onu benim için ilginç kılan şeyler bunlar; o normal bir insana benzemek için ne kadar çaba harcarsa ben ona karşı arkadaşça davranışlarımı korumakta o kadar güçlük çekiyorum. Bu arkadaşlık olmasa, tutkusu onu çaresizliğe iter. Ancak bunları bu tatlı adama açıklamaya çalışmanın bir faydası yok, çünkü bu mesele onun psikolojik algı sınırlarının dışında."

Bayan Molyneux'den zavallı adamın yakasını bırakmasını rica etmenin bir faydası yoktu.

"Saçmalık." dedi. "Sofuluk diyarının dışındaki duygulara bir göz atmak ona iyi gelir. Bu, ilgisinin odak noktasındaki günahkârlarla eskisine nazaran daha iyi baş etmesini sağlayacaktır. Hayırsever olduğuma inanıyorum ve Bay Beauchamp'ın iş ortağı sayılırım. Göreceksiniz, onunla işim bitmeden günahkârları kurtarma gücü yüz kat artacak. Kendi vicdanındaki her sızı, hararetli söylevlere dönüşecek; geri dönülemez biçimde lanetlenmiş olmadığı umudu, o ana dek kesinlikle yozlaşmış olarak gördüğü kişilere bile mutlak

kurtuluş sunmasını sağlayacak. Ama Bay Beauchamp'dan bahsettiğimiz yeter," dedi küçük bir kahkahayla. "Bu kuru sohbetin ardından ağzınızdan Bay Beauchamp'ın tadını temizlemek için çok özel kokteyllerimden birini isteyeceğinize eminim."

Bayan Molyneux ile bu türden sohbetlerin tamamen faydasız olduğunu görüyordum; Doktor Mallako da hâlâ uzak ve ulaşılmazdı. Bay Beauchamp, onu her görmek istediğimde ya ofisinin işleriyle meşgul ya da Ham Common'a doğru gitmeye hazırlanıyor oluyordu. Görünüşe göre ofisinin işleri gitgide daha az meşgul ediyordu onu; akşamları eve dönerken bindiği trendeki yeri artık boş kalıyordu. En iyisini umut etsem de en kötüsünden korkuyordum.

Korkmakta haklı çıktım. Bir akşam, Bay Beauchamp'ın evinin önünden geçerken kapısında bir kalabalık olduğunu gördüm. Yaşlıca kâhyası gözyaşları içindeydi, kalabalığa oradan gitmeleri için yalvarıyordu. Bay Beauchamp'ı sık sık ziyaret ettiğim için bu iyi hanımı tanıyordum. Neler olduğunu sordum.

"Zavallı efendim." dedi. "Ah, zavallı efendim benim!"

"Zavallı efendinize ne oldu?" diye sordum.

"Ah beyefendi, çalışma odasının kapısını açtığımda gördüğüm korkunç manzarayı asla unutmayacağım. Belki biliyorsunuzdur, efendimin çalışma odası çok eskiden kiler olarak kullanılıyormuş. Tavanda hâlâ, daha ferah fahur günlerde koyun butlarıyla jambonların asıldığı çengeller var. Kapıyı açtığımda, zavallı Bay Beauchamp'ın bir ipin ucunda bu çengellerin birinden sallandığını gördüm. Zavallı beyefendinin hemen altında devrilmiş bir sandalye yatıyordu. Bir üzüntü yüzünden böyle olmayacak bir şey

* Londra'da bir park. —y.h.n.

yaptığını düşünüyorum. Bunun nasıl bir üzüntü olabileceğini hiç bilmiyorum ama ister istemez, cilveleriyle efendimi yoldan çıkaran o kötü kadından kuşkulanıyorum!"

Ondan başka bir şey öğrenemedim ama şüphelerinin temelsiz olmayabileceğini, vefasız Yolande'nin bu trajediye biraz ışık tutabileceğini düşündüm. Hemen evine gittim, Yolande'yi az evvel özel ulakla teslim edilmiş bir mektubu okurken buldum.

"Bayan Molyneux," dedim, "ilişkimiz şu ana dek sadece içtimai düzeydeydi ama artık daha ciddi şeylerden bahsetmemizin vakti geldi. Bay Beauchamp arkadaşımdı; sizin için arkadaştan daha öte olmayı umuyordu. Onun evindeki korkunç olaya biraz ışık tutmanız mümkün olabilir."

Her zamanki ciddiyetinden biraz daha fazlasıyla, "Mümkün," dedi. "Bedbaht adamın son sözlerini okumayı henüz bitirdim, derin duygularını yanlış değerlendirdiğimi şimdi anlıyorum. Suçlu olduğumu inkâr etmeyeceğim ama asıl suçlu ben değilim. Bu rol, benden daha fesat, daha ciddi birine ait. Doktor Mallako'dan bahsediyorum. Oynadığı rol, okuduğum mektupta açıklanıyor. Bay Beauchamp'ın arkadaşıydınız, Doktor Mallako'nun da can düşmanı olduğunuzu bildiğime göre, bu mektubu okumanız doğru olur diye düşünüyorum."

Bunları söylerken mektubu elime tutuşturdu, izin isteyip oradan ayrıldım. Kendi evime girene kadar mektubu okuyamadım, evimde bile yazılarla dolu pek çok sayfayı titreyen parmaklarla açtım. Sayfaları dizlerimin üstüne yayarken tuhaf doktorun şeytani havası beni sarmaladı sanki. Uğursuz gözlerinin hayali bile vazifem gereği okuyacağım korkunç sözleri okumamı neredeyse imkânsız hale getiriyordu, kör olmaktan ancak çok büyük bir çaba harcaya-

rak kurtulabildim. Sonunda aklımı başıma topladım, dikkatimi Bay Beauchamp'ı o umutsuz davranışa iten eziyetlere vermeye zorladım kendimi. Bay Beauchamp'ın mektubu şöyleydi:

Benim pek sevgili Yolande'm,

Bu mektupta yazanlar senin için bir üzüntü kaynağı mı olacak yoksa utançtan kurtulmanı mı sağlayacak bilemiyorum. Hangisi olursa olsun, dünyadaki son sözlerimin sana hitaben söylenmesi gerektiğini hissediyorum. Bunlar son sözlerim çünkü. Bu mektubu bitirdiğimde, artık var olmayacağım.

Bildiğin gibi, sen gelene kadar hayatım sıkıcı ve renksizdi. Seni tanıdığımdan beri, insan yaşamında bütün faaliyetlerimi adadığım yasaklardan ve köhnemiş kısıtlamalardan başka kıymetli şeyler olduğunu fark ettim. Felaketle sona erse de, bana gülümsüyormuşsun gibi göründüğün o tatlı anlardan pişman olmayı düşünemiyorum bile. Ancak bu mektubu duygulardan bahsetmek için yazmıyorum.

Senin doğal sayılabilecek merakına rağmen, seninle tanışmamızdan kısa bir süre sonra Doktor Mallako'ya uğursuz bir ziyarette bulunduğumu bugüne dek sana açıklamadım. Bu ziyareti gerçekleştirdiğim sıralarda, senin o kıymetli hayal gücünü etkileyebilecek çarpıcı bir figür olmayı diliyor ve geçmiş benliğimi mutaassıp, sıkıcı bir mankafa olarak hor görüyordum. Benim için yeni bir hayatın ancak saygını kazanmam halinde mümkün olduğunu hissediyordum. Gelgelelim bunun olması için herhangi bir yol göremiyordum. Ta ki şeytanın cisimleşmiş hali olan o canavara yaptığım uğursuz ziyarete kadar.

Onu görmeye gittiğim öğleden sonra, beni candan bir gülümsemeyle karşılayıp muayene odasına götürdü ve şunları söyledi:

"Bay Beauchamp, sizi burada görmek büyük bir zevk. Hayırlı çalışmalarınız hakkında çok şey duydum. Asil amaçlara bağlılı-

ğınıza hayranım. İtiraf edeyim, size nasıl bir faydam dokunabileceğini kestiremiyorum ama öyle bir şey mümkünse, emredin yeter. Ancak işe geçmeden önce ferahlatıcı bir şeyler içmek fena olmaz. Üzüm suyundan ya da damıtılmış tahıl özünden uzak durduğunuzu biliyorum, ikisinden birini önererek sizi küçük düşürmeyeceğim ama belki tam kıvamında tatlandırılmış güzel bir fincan kakao hoş olur, ne dersiniz?"

Hem nezaketi için, hem de zevklerimden haberdar olduğu için teşekkür ettim. Kâhyası kakaoyu getirdikten sonra ciddi sohbetimiz başladı. Doktor Mallako mıknatıs gibi bir çekim gücüyle içimden beklemediğim bir açıksözlülük çıkardı. Ona senden bahsettim; umutlarımı anlattım, korkularımı anlattım; heves ve inançlarımdaki değişikliği anlattım; soğuk davrandığın uzun günlere dayanmamı mümkün kılan sarhoş edici şefkat anlarını anlattım; seni kazanacaksam çok daha fazla şey sunmam gerektiğini gayet iyi bildiğimi anlattım. Sunacak daha fazla şeyim olmalıydı, daha fazla maddi şey ama sadece maddi şeyler de değil, aynı zamanda karakter zenginliğini ve sohbet çeşitliliğini de artırmalıydım. Bütün bunları elde etmeme yardım edebilirse ona sonsuza dek borçlu kalacağımı, danışmanlık ücreti olarak ödeyeceğim kıymetsiz on altının ölümlü bir adamın yapacağı en iyi yatırım olacağını söyledim.

Doktor Mallako beni bir an süzdükten sonra düşünceli bir sesle cevap verdi.

"Eh, şimdi söyleyeceklerimin size bir faydası olur mu bilmiyorum ama ne olursa olsun, durumunuzla benzerlikler taşıyan küçük bir hikâye anlatacağım size."

"Bir arkadaşım var. Belki iş vasıtasıyla tanışmış olabilirsiniz, yıllarını hemen hemen sizin gibi geçirmiş, tanınmış bir adam kendisi. Sizin gibi o da büyüleyici bir hanıma âşık oldu. Eski hayat tarzının ona kazandırabileceği servetin daha fazlasını elde et-

mediği takdirde bu hanımı kazanmak için fazla umut besleyemeyeceğini kısa sürede anladı. O da sizin gibi pek çok yerde, pek çok farklı dilde İncillerin dağıtımını yapıyordu. Bir gün trende, itibarı şüphe götürür bir yayıncıyla tanışmış. Önceden olsa böyle bir adamla konuşmazdı ama aşka dair umutlarının özgürleştirici etkisi o zamana dek kendisinden uzak olmasını istediği tiplere karşı hoşgörüsünü artırmıştı.

"Yayıncı, şüpheli edebiyat eserlerinin muzır neşriyatı çekici bulan yozlaşmışların eline geçmesini sağlayan devasa uluslararası ağı açıklamış. 'Tek zorluk, reklam konusunda.' demiş. 'Gizli dağıtım hususunda hiçbir zorluk yok ama gizli reklam başlı başına bir kavram kargaşası neredeyse.' Bu noktada yayıncının gözleri parlamış, adam hınzır bir gülümsemeyle 'Sizin gibi biri bize yardımcı olabilseydi reklam sorunu çözülür, giderdi.' demiş. 'Dağıttığınız İncillerin içine bazı tavsiye notları yerleştirebilirsiniz. Örneğin, yüreğin her şeyden daha fena ve hilebaz olduğunun (Yeremya, 17:9) söylendiği yere bir dipnot koyacak, insan yüreğinin fenalığıyla ilgili daha fazla bilginin Falanca Filanca Yayınevi'nin bilmem hangi kitabından temin edilebileceğini bildireceksiniz. Yahuda, hizmetkârlarına şehir kapılarının dışındaki fahişeyi aramalarını söylediğinde, bir dipnotla İncil okurlarının çoğunun bu kelimenin anlamını hiç kuşkusuz bilmediğini belirtecek, Falanca Filanca Yayınevi'nin talep üzerine açıklama yapabileceğini söyleyeceksiniz. Tanrı kelamı, Onan'ın kınanacak davranışlarından bahsettiğinde, yine, bize yönlendiren bir dipnot koyulacak." Ancak yayıncı, arkadaşımın böyle bir şey yapmaya tenezzül etmeyeceğini düşünür gibiymiş. Tabii yine de düşünceli ve hafifçe müteessir bir tonla bunu yaptığı takdirde muazzam kazanç elde edeceğini belirtmekten geri durmamış.

Doktor Mallako, "Arkadaşımın bir karara varması çok kısa sürmüş," diye devam etti. "Londra'da son durağa vardıklarında yayıncılar kulübüne gitmeyi erteleyerek birkaç kadehin ardından

anlaşmalarının temel maddelerini belirlemişler. Arkadaşım İncil dağıtmayı sürdürdü, İncilleri her zamankinden fazla rağbet görüyordu. Yayıncının kârı arttı, arkadaşım güzel bir evle güzel bir araba alacak kadar zenginleşti. İncil'den alıntı yapmayı yavaş yavaş bıraktı, dipnot eklediği pasajlar hariç tabii. Sohbetleri canlandı, alaycılığı komik bir havaya büründü. Başlangıçta onunla yalnızca dalga geçmiş olan hanım, büyülendi kaldı. Evlendiler ve çok mutlu yaşadılar. Bu hikâyeyi belki ilginç bulacak belki bulmayacaksınız. Sıkıntılarınızın çözümüne sunabileceğim tek katkı bu."

"Doktor" Mallako'nun önerisinin kötülüğü karşısında dehşete düşmüştüm. Hayatını o güne dek en katı namus ve dürüstlük kurallarıyla idare etmiş bir insan olarak müstehcen kitapların satışı gibi bütün dünyanın tiksindiği bir şeyle ilişkilendirilmeyi düşünmeye bile katlanamıyordum. Doktor Mallako'ya bunu gayet kesin ifadelerle belirttim. Kendisi gizemli ve bilgece bir gülümsemeyle yetindi.

"Dostum," dedi, "Bayan Molyneux'yle ahbaplık kurma talihine eriştiğinden beri, şu ana dek uyduğun davranış kurallarının çok dar görüşlü olduğunu öğrenemedin mi? Eminim ki bir ara *Süleyman'ın Özdeyişleri*'ni okumuşsundur. Bunun kutsal kitaba nasıl olup da dâhil edildiğini merak ettiğine eminim. Böyle düşünceler küfürdür. Arkadaşımın yayıncısının dağıttığı edebi eserlerin bazıları, bilge ama karısına çok düşkün kralın eserlerine büsbütün benzemez olmadığına göre, bunda hata aramak bağnazlık olur. Biraz özgürlük, biraz günışığı, biraz temiz hava, düşüncelerini –bana göre boş yere– uzak tutmaya çalıştığın konularda bile iyi sonuçlar verir ve kutsal kitap tarafından övülüp tavsiye edilmelidir."

"İyi ama," dedim, "önemli bir tehlike söz konusu değil mi? Böyle eserleri okumak genç erkekleri ve tabii genç kadınları da ölümcül günahlara sevk edebilir. Maddi kazanç sağladığım işlerin, evli olmayan bir çiftin belki de tam o anda kutsallıktan uzak bir zev-

kin tadını çıkarmasına yol açtığını düşününce insanların yüzüne nasıl bakarım?"

"Heyhat!" diye cevap verdi Doktor Mallako. "Korkarım kutsal dinimizin pek çok yönünü doğru dürüst anlamayı başaramamışsın. Cennette, tövbeye gereksinim duymayan doksan dokuz dürüst adamın, tövbekâr tek bir günahkârdan daha az sevinç uyandırdığını anlatan mesel üzerine düşündün mü hiç? Samiriyeli ile Hancı hikâyesini okumadın mı? Tövbekâr hırsızdan hiç ders çıkarmadın mı? Yüce Tanrımızın öğle yemeklerini yedikleri sırada lanetlediği Samiriyelilerin suçunun ne olduğunu hiç düşünmedin mi? Kırık ve pişmanlık dolu bir kalbin neden övüldüğünü hiç merak etmedin mi? Bayan Molyneux'yle tanışmadan önce kalbinin kırık ya da pişmanlık dolu olduğunu iddia edebilir misin? İnsanın günah işlemeden tövbe edemeyeceği hiç aklına geldi mi? Kutsal kitabın öğretisi budur. İnsanları Tanrı'yı hoşnut edecek düşünce yapısına yöneltmek istiyorsan, önce günah işlemeliler. Arkadaşımın yayıncısının dağıttığı eserleri satın alacakların pek çoğu daha sonra pişman olup tövbe edecek kuşkusuz. Kutsal dinimizin öğretilerine inanacak olursak, bu insanlar yaratıcılarının gözünde senin de dikkate değer bir örneğini teşkil ettiğin mutlak günahsızlardan daha makbul olacak."

Bu mantık kafamı karıştırdı, tam anlamıyla şaşkına döndüm. Ama hâlâ bir tereddüdüm vardı.

"Böyle bir faaliyet feci bir yakalanma riski taşımıyor mu?" diye sordum. "Polisin bu büyük kârların elde edildiği çirkin alışverişi keşfedebileceği göz ardı edilmemesi gereken bir olasılık değil mi? Hapishane kapıları bu kanunsuz ticarete bulaşan insanlar için ardına kadar açılmıyor mu?"

"Aha!" dedi Doktor Mallako. "Sosyal sistemimizde senin ve şü-

* Luca İncili, 10:25-37. –y.h.n.

rekanın bilmediği çetrefilli bölümler var. Böyle yüklü miktarlar söz konusuyken yetki sahipleri arasından belli bir yüzde karşılığı işbirliği yapmaya yanaşacak, hiç değilse görmezden gelecek birilerinin çıkmayacağını mı sanıyorsun? Seni temin ederim ki böyle adamlar var. Arkadaşımın yayıncısı, güvenliğini onlarla işbirliği yaparak sağlıyor. Onun gibi davranmaya karar verirsen resmi körlüğün, emrine amade olduğundan emin olmalısın."

Aklıma söyleyecek başka bir şey gelmedi. Doktor Mallako'nun evinden ayrılırken yalnızca ne yapacağım konusunda değil ahlakın genel temeli ve iyi bir yaşam amacı konusunda da şüphe içindeydim.

Başlangıçta şüphe elimi ayağımı bağladı. Ofisimden uzak durdum; ne yapmam gerektiği, nasıl yaşamam gerektiği konusunda kara kara düşündüm. Ama Doktor Mallako'nun savları zihnimde gitgide iyice ağır basmaya başladı. "Aklıma sızmış olan ahlaki şüpheleri bir çözüme bağlayamıyorum." dedim kendi kendime. "Hangi yol doğru, hangisi yanlış bilmiyorum. Tek bildiğim -körlüğümün arasında böyle düşündüm- hangi yolun sevgili Yolande'min kalbine gittiği..."

Sonunda ne yapacağımı belirleyen şey bir tesadüf oldu, ya da ben tesadüf olduğunu sandım. Şimdi bundan şüpheliyim. Dünyevi konularda fevkalade bilge bir adamla tanıştım. Kuşkulu yerlerde kuşkulu faaliyetler yaparak dünyayı dolaşmış bir adamdı bu. Polislerin yeraltı dünyasıyla her türlü ilişkisini bildiğini iddia ediyordu. Hangi polislerin kesinlikle rüşvet yemeyeceğini, hangilerinin yiyebileceğini biliyor, daha doğrusu bildiğini söylüyordu. Hayatını müstakbel suçlularla hizaya gelir polisler arasında aracılık yaparak kazanıyordu anlaşılan.

"Ama elbette siz böyle şeylerle ilgilenmezsiniz." dedi. "Hayatınız açık bir kitap gibi, yasalara uygun yoldan ayrılmak için en ufak bir dürtü bile hissetmemişsinizdir."

"Bu doğru elbette." dedim. "Ancak aynı zamanda mümkün olduğunca tecrübe kazanmanın vazifem olduğunu düşünüyorum. Gerçekten öyle bir polis tanıyorsanız, benimle tanıştırmanıza memnun olurum."

İstediğimi yaptı. Beni, Müfettiş Jenkins'le tanıştırdı. Bana göründüğü kadarıyla çoğumuzun asil polis teşkilatımızda olduğunu farz ettiği tavizsiz erdemlilik kendisinde bulunmuyordu. Müfettiş Jenkins'le dostluğu giderek ilerlettim ve yavaş yavaş müstehcen yayınlar konusunu açtım. Yalnızca dünya bilgisini artırmak isteyen biri olduğum numarasını hiç bırakmıyordum.

"Sizi tanıdığım bir yayıncıyla tanıştıracağım." dedi. "Kendisi, nasıl diyeyim, zaman zaman hiç de kârsız denemeyecek işler yapmıştır."

Gerçekten de beni Bay Mutton diye biriyle tanıştırdı. Bay Mutton, bahsettiğimiz türden bir yayıncı olduğunu söyledi. Firmasının adını daha önce hiç duymamıştım ama buna şaşırmadım, ne de olsa bana tamamen yabancı bir dünyaya giriyordum. Biraz girizgâhın ardından Bay Mutton'a, Doktor Mallako'nun arkadaşının yayıncısına sağladığı fayda gibi bir fayda sağlayabileceğimi söyledim. Bay Mutton bu fikri reddetmedi ama kendisini korumak için benden teklifin içeriğine dair yazılı bir şey alması gerektiğini söyledi. Biraz tereddütle de olsa kabul ettim.

Bütün bunlar daha dün, parlak umutlar beni cehenneme gitgide daha da yaklaştırırken oldu. Bugün... Ah, korkunç gerçeği, sadece kötülüğümü değil, inanılmaz budalalığımı da gösteren gerçeği anlatmaya dilim nasıl varacak? Bugün bir polis memuru kapıma geldi. İçeri buyur edilince, Bay Mutton'ın isteğiyle imzaladığım belgeyi gösterdi bana.

"Bu sizin imzanız mı?" dedi.

Şaşkınlıktan serseme dönmüştüm ama kafamı "Bunu kanıtlamak size düşer." diyecek kadar çalıştırabildim.

"Eh, bunun pek zor olacağını zannetmiyorum." diye cevap verdi. "Kanıtlarsam kendinizi nasıl bir durumda bulacağınızı tahayyül edebilirsiniz. Müfettiş Jenkins, inanmaya yöneltildiğiniz gibi dürüstlükten uzak bir devlet memuru değil. Aksine, ulusal yaşamımızı her türlü lekeden arındırıp korumaya kendisini adamış biri. Yozlaşmış olduğuna dair binbir emekle kazandığı şöhreti, suçluları ağına çekmek için kullanıyor. Bay Mutton hayali bir adam. Bu alçak karakteri bazen bir dedektif canlandırıyor, bazen bir diğeri. Yakanızı kurtarma umudunuzun pek az olduğunu idrak ediyorsunuz tabii, Bay Beauchamp."

Bunları söyleyip gitti. Benim için hiçbir umut kalmadığını, katlanılabilir bir yaşam sürme ihtimalimin olmadığını hemen anladım. Hapisten kurtulacak kadar talihli olsam bile imzaladığım belge bugüne dek hayatımı kazandığım mesleğin sonu olacaktı. Utanç da senin karşına çıkmamı imkânsız hale getirecekti. Sen olmadan hayatın hiçbir tadı yok. Benim için ölümden başka çare kalmadı. Hiç kuşkusuz, gazabından kaçamayacağım yaratıcımın yanına gidiyorum; beni başkalarına onca canlılıkla defalarca tarif ettiğim eziyetlere mahkûm edecek. Ancak ürkütücü huzurundan ayrılmadan önce sarf etmeme izin vereceğine inandığım bir cümle var. O da şu: "Gelmiş geçmiş bütün kötü adamlar arasında Doktor Mallako'dan daha kötü, daha uğursuz planlar yapan kimse yoktur ey Tanrım! Sana yalvarıyorum, mesken edinmek üzere olduğum cehennemin en derinlerinde ona da bir yer ayır."

Yaratıcıma söyleyeceklerim bundan ibaret. Sana gelince benim biricik güzelim, gömüldüğüm derinliklerden sana dünyanın bütün mutluluklarını ve sevinçlerini diliyorum.

IV

Bay Cartwright'ın başına gelenleri Bay Beuchamp'ın acıklı akıbetinden bir süre sonra öğrendim. Onun akıbetinin o kadar korkunç

olmadığını sevinerek söylesem de yine de olanlar, insanın güler yüzle karşılayacağı şeyler değildi. Başına gelenleri kısmen kendi ağzından kısmen de Protestan arkadaşlarımdan biri sayesinde öğrendim.

Bay Cartwright, herkesin bildiği gibi ünlü bir sanat fotoğrafçısıydı. En başarılı film yıldızları ve politikacılar müşterisiydi. Karakteristik bir ifadeyi yakalamayı uzmanlık edinmişti, öyle ki fotoğrafı gören herkes öznenin orijinal hali hakkında olumlu çıkarımlar yapma eğilimine kapılırdı. Yardımcısı, Lalage Scraggs adında olağanüstü güzel bir kadındı. Bay Cartwright'ın müşterileri için Bayan Scraggs'ın güzelliği yalnızca aşırı bir tembellikle gölgeleniyordu. Ancak onları yakından tanıyanlar, Bay Cartwright söz konusu olduğunda böyle bir tembelliğin olmadığını, çiftin birbirlerine, üzülerek söylüyorum ki, herhangi bir yasal bağla kutsanmış olmayan ateşli bir tutkuyla bağlı olduğunu söylüyordu. Kusursuz bir sanatçı bilinciyle sabah, öğle, akşam çalışmasına, müşterilerinin de gitgide seçkinleşmeşine karşın, vergi tahsildarının açgözlü talepleri yüzünden Bay Cartwright kendisinin ve güzel Lalage'ın pahalı sayılabilecek arzularını karşılayamıyordu.

"Şuncacık kazancımın en az onda dokuzuna molibden, tungsten ya da hiç ilgimi çekmeyen başka bir maden satın almak üzere hükümet tarafından el konulacaksa bunca zahmetli çalışmanın ne faydası var?" deme alışkanlığındaydı.

Böylece ortaya çıkan memnuniyetsizlik hayata küsmesine yol açıyor, sık sık emekli olup Monaco Prensliği'ne yerleşmeyi düşünüyordu. Doktor Mallako'nun pirinç levhasını görünce haykırdı:

"Bu değerli adam ek vergilerden daha dehşet verici bir dehşet

keşfetmiş olabilir mi? Öyleyse, hayal gücü gerçekten pek kuvvetli olmalı. Belki ufkumu genişletir umuduyla danışacağım ona."

Randevu alıp herhangi bir film yıldızını, bakanı ya da yabancı diplomatı fotoğraflamak üzere çağrılmadığı nadir öğleden sonraların birinde Doktor Mallako'yu ziyarete gitti. Ücretini nuar olarak ödemeye söz vermiş Arjantin büyükelçisi bile fotoğraflarının çekilmesi için başka bir gün seçmişti.

Alışıldık nazik açılış konuşmalarından sonra Doktor Mallako sadede gelerek Bay Cartwright'a ne tür bir dehşet istediğini sordu. "Çünkü," dedi sakin bir gülümsemeyle, "her müşteriye uyacak çeşit çeşit dehşetim var."

"Şey," dedi Bay Cartwright, "istediğim dehşet, vergi tahsildarının dikkatinden kaçacak para kazanma yöntemleriyle ilgili. Bu konuda pirinç levhanızın vaat ettiği kadar dehşet üretebilir misiniz bilmiyorum ama yapabilirseniz minnetimi kazanırsınız."

Doktor Mallako, "Sanırım size istediğinizi verebilirim," dedi. "Aslına bakarsanız, meslek gururum söz konusu. Sizi yüzüstü bırakmaktan utanç duyarım. Karar vermenize yardımcı olabilecek küçük bir hikâye anlatacağım size."

"Paris'te yaşayan bir arkadaşım var. O da sizin gibi dâhi bir fotoğrafçı. Onun da sizin gibi, Paris'e özgü zevklere kayıtsız kalamayan güzel bir asistanı var. O da mesleğini yasal sınırlar çerçevesinde icra etmeye çalışırken tıpkı sizin gibi vergilendirme usullerinden bıkmış usanmış durumdaydı. Hâlâ fotoğrafçılıkla geçiniyor ama artık çok daha gelişmiş yöntemlerle. O muhteşem şehri ziyaret eden ünlüler selinin içinde kimin hangi otelde kalacağını öğrenmeyi kendisine iş edindi. Önemli biri geleceği zaman, güzel asistan

otelin lobisine yerleşiyor. Adam resepsiyon masasında bir şeylerle uğraşırken asistan birden nefesini tutuyor, sendeliyor, bayılacakmış gibi görünüyor. Uygun yakınlıktaki tek erkek olan yiğit centilmen kıza yardıma koşuyor elbette. Kızı kollarının arasına aldığı anda, arkadaşının fotoğraf makinesi çıt ediyor. Ertesi gün elinde basılmış fotoğrafla ünlü kişiyi bekliyor, negatifi ve bütün kopyaları imha ettirmek için ne kadar ödeyeceğini soruyor. Kurban mümtaz bir din adamı ya da Amerikalı bir politikacıysa genellikle hatırı sayılır bir meblağ ödemeye razı oluyor. Arkadaşım bu yöntemle kırk saatlik çalışma haftasının getirdiğinden fazlasını kazanıyor. Asistanı haftada yalnızca bir gün çalışıyor, kendisi de iki. İlki fotoğrafı çektiği, ikincisi de kurbanı ziyaret ettiği gün. Çift, haftanın geri kalan beş gününü mutluluk içinde geçiriyor. Belki," diye bitirdi sözlerini Doktor Mallako, "bu küçük hikâyede talihsiz sorunlarınızın çözümünde işinize yarayacak bir şeyler bulabilirsiniz."

Bu öneride Bay Cartwright'ı endişelendiren iki şey vardı. Biri ifşa olma korkusu, diğeri de güzel Lalage'a düşen rolün görünürdeki amatör hafifmeşrepliği. Korku, kafasında polis görüntüleri canlandırıyor; bundan daha kuvvetli olan kıskançlık Lalage'ın kendisininkilere tercih edebileceği ünlü kollar getiriyordu aklına. Ama zihninde meseleyi ölçüp biçmekle meşgulken gelir vergisi ve ek vergi olarak on iki bin pound ödemesi gerektiğini bildiren bir tebligat aldı. Ekonomiden hiç anlamayan Bay Cartwright'ın on iki bin poundu hiçbir şekilde yoktu. Fotoğrafçı birkaç uykusuz geceden sonra, Doktor Mallako'nun arkadaşının izinden gitmekten başka çaresi olmadığına karar verdi.

Gerekli hazırlıkların tamamlanmasının ve ihtimal dâhilindeki ünlülerin gözden geçirilmesinin ardından Bay Cartwright, ilk kurba-

nın bir Anglikan Birliği Kongresi için Londra'yı ziyaret etmekte olan Boria-boola-ga piskoposu olmasını kararlaştırdı. Her şey saat gibi tıkır tıkır işledi. Sendeleyen hanım piskoposun kollarına düştü, kollar da onu herhangi bir tereddüt göstermeksizin kucakladı. Bir paravanın arkasına saklanmış olan Bay Cartwright, doğru anda ortaya çıktı, ertesi gün de son derece ikna edici bir fotoğrafla piskoposun yolunu gözledi.

"Sevgili piskopos," dedi, "bunun bir sanat şaheseri olduğu konusunda hiç kuşkusuz benimle aynı fikirdesinizdir. Zenci sanatına tutkunuzu herkes biliyor, bu fotoğraf da yerli bir tarikatın dini bir resmi olarak işe yarayabilir pekâlâ; bunları düşününce resme sahip olmak isteyeceğinizi düşünüyorum. Genel masraflarımla üstün yetenekli yardımcıma ödemek zorunda olduğum yüksek maaş düşünüldüğünde, negatiften ve bastığım birkaç kopyadan ayrılmak için bin pounddan azına razı gelemem. Kolonyal piskoposluğumuzun herkesçe bilinen yoksulluğunu göz önünde bulundurarak olabilecek en düşük fiyatı söylüyorum."

"Şey," dedi piskopos, "pek büyük bir talihsizlik. Üstümde, hemen şimdi bin pound olduğunu zannetmiyorsunuz herhalde? Ancak beni kıskıvrak yakaladığınız aşikâr, size bir senetle piskoposluğumun gelirlerinin ipoteğini vereceğim."

Bay Cartwright, piskopos böyle makul davranınca çok rahatlamıştı. Birbirlerinden neredeyse dostça tavırlarla ayrıldılar.

Ancak şöyle bir durum vardı ki, söz konusu piskopos meslektaşlarının büyük bir kısmından önemli farklarla ayrılıyordu. Kendisi üniversitedeyken arkadaşımdı, öğrenciler arasında muziplikleriyle sivrilmişti. Üstelik bazı şakalarının ince bir zevkin ürünü olduğu da söylenemezdi. Kutsal yemini etmeye karar verdiğinde herkes

şaşırdı; vaazlarının belagatli ve ikna edici olmasına, binlerce kişiyi dindarlığa bağlamasına karşın öğrenci arkadaşları arasında kötü bir şöhret edinmesine yol açan davranışlardan hâlâ kopamadığını öğrendiklerindeyse şaşkınlıkları daha da arttı. Kilise yetkilileri, piskoposun haylazlıklarına taviz vermemeye çalışıyor ama son anda gülümsemekten kendilerini alamıyorlardı. O nedenle fazla haşin olmayan bir ceza gerektiğine karar verdiler. Seçtikleri ceza, Canterbury ve Yorkshire piskoposlarının yazılı izni olmaksızın piskoposluk bölgesinden asla ayrılmaması koşuluyla onu Boria-boola-ga piskoposu olarak atamaktı. Bir antropoloğun Orta Afrika dini ayinleri konusunda yaptığı konuşmada rastladım ona. Piskopos, konuşmayı takip eden tartışmaya gayet ikna edici bazı yorumlarla katkıda bulundu. Arkadaşlığından daima hoşlanmıştım, onu toplantının ardından benimle kulübüme gelmesi için ikna ettim.

"Bildiğim kadarıyla çok da uzun olmayan bir süre önce tuhaf bir şekilde karşılaştığım Bay Cartwright adlı biriyle komşu oluyorsunuz." dedi.

Sonra olup biteni anlattı ve hikâyeyi şu meşum sözlerle bitirdi:

"Korkarım arkadaşın Bay Cartwright başına geleceklerin farkında bile değil."

Piskopos, Bay Cartwright'ın tekniğinden gerçekten çok etkilenmiş ve siyahi cemaat üyelerini kurtarmak için kullanabileceği bir yöntem olup olmadığını merak etmişti. Sonunda aklına bir fikir geldi. Binbir zahmetle Sovyet büyükelçisini inceledi ve adamın çehresini, jestlerini ve davranışlarını iyice hatmettikten sonra bu mümtaz ve saygın diplomata benzeyen birini bulmak için işsiz aktörlerin arasında ava çıktı. Birini bulunca da adamı yoldaş gibi davran-

maya ve kendisini bir Sovyet resepsiyonuna davet ettirmeye ikna etti. Ondan sonra büyükelçinin ağzından bir mektup yazarak Bay Cartwright'ı bir otelde buluşmaya davet etti. Bay Cartwright da kabul etti. Sözde büyükelçi eline koskocaman bir zarf sıkıştırdı, tam o anda fazlasıyla aşina bir ses duydu. Bir yere gizlenmiş bir fotoğraf makinesinin tıkırtısıydı bu. Zarfa bakınca üzerinde büyük ve açık seçik harflerle yalnızca adının değil "on milyon ruble" ifadesinin de yazılı olduğunu ürpererek gördü. Elbette piskopos ertesi gün ziyaretine geldi ve şöyle dedi:

"Sevgili dostum, bilirsiniz ki taklit iltifatların en samimisidir. Ben de size iltifat etmeye geldim. Bu, sizin çektiğiniz fotoğrafım kadar güzel bir fotoğraf, üstelik söylememe müsaade buyurursanız, çok daha zararlı; çünkü Boria-boola-ga sakinlerinin güzel bir hanımı kucakladığım için hakkımda çok kötü şeyler düşüneceğini sanmıyorum ama bu büyük ülkenin yetkilileri şu resmi görecek olurlarsa hakkınızda kesinlikle çok kötü şeyler düşünecektir. Ancak şüphesiz dehânıza hayranlık beslediğim için size çok sert davranmak istemiyorum. O nedenle kolay koşullar sunacağım. Elbette senedimi bana iade edecek ve piskoposluğumun gelirleri üzerindeki ipoteği kaldıracaksınız. Mesleğinize devam etmeniz, belli bazı koşullarla mümkün olabilecek. Yalnızca namlı kâfirlere şantaj yapacaksınız. İnsanlar inandığı takdirde bu kâfirlerin ahlaki çöküntüleri gerçek inancın hanesine kazanç olarak yazılacaktır. Bu yolla kazandığınız paranın yüzde doksanını bana vermeniz gerekiyor."

"Boria-boola-ga'da hâlâ bir sürü putperest vahşi var. Komşu Nyam-Nyam'ın piskoposuyla hangimizin kendi piskoposluk bölgesindeki inanan sayısını daha hızlı artıracağına dair büyük bir iddiaya tutuştuk. Şunu öğrendim, bir köyde şef vaftiz edilmeyi

kabul ederse, köyün bütün sakinleri de ediyor. Ayrıca bir şefin üç domuz fiyatına vaftizi kabul edeceğini de öğrendim. Domuz Orta Afrika'da burada olduğundan daha ucuz, yaklaşık on beş pound. Hâlâ dine döndürülecek yaklaşık bin kişi var. Yani çalışmamın tamamlanması için on beş bin pounda gereksinim duyuyorum. Hür düşünceli kişiler üzerindeki çalışmalarınız sayesinde bu miktarı topladığımızda, ilişkimizi gözden geçireceğiz. Şu an için benden de polisten de nahoş bir ilgi görmeyeceksiniz."

Canı sıkılan ama henüz umutsuzluğa kapılmayan Bay Cartwright, piskoposun emirlerine uymaktan başka çare göremedi. İlk kurbanları, en yüce fazilete Hıristiyan dogmalarının yardımı olmadan erişilebileceği fikrini yerleştirmeye çalışan Ahlak Hareketi'nin liderleriydi. Ondan sonraki kurbanları, Amerika'nın, Avustralya'nın ve dünyanın diğer erdemli yerlerinin önemli bir konferans için Londra'da bir araya gelmiş olan komünist liderleri oldu. Çok geçmeden piskoposun istediği on beş bin poundu toparlamıştı. Piskopos parayı hürmetkâr bir tavırla aldı ve o ana dek zır cahil olan piskoposluk bölgesinde artık paganizmin kökünü kazıyabileceğini söyleyerek şükranlarını dile getirdi.

"Bundan böyle gözetiminiz altında bulunmaktan azade olmayı hak ettiğimi söyleyeceksiniz mutlaka." dedi Bay Cartwright.

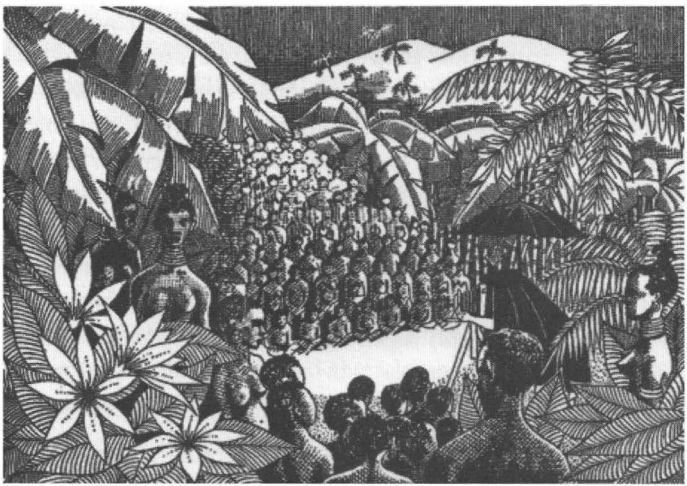
Piskopos, "O kadar acele etmeyin." diye cevap verdi. "Küçük sözleşmemizin temelindeki orijinal fotoğraf hâlâ elimde. Polise bana verdiğiniz on beş bin poundu nasıl topladığınıza dair yasal kanıtlar sunmakta en ufak bir güçlük çekmem, sizin elinizdeyse yaptıklarınızda rol oynadığıma dair hiçbir kanıt yok. Taleplerimden azade olmayı isteyebilecek bir durumda olduğunuzu sanmıyorum."

"Ancak daha önce de belirttiğim gibi insaflı bir efendiyim ben.

Kölem olarak kalacaksınız ama esaretiniz katlanılmayacak gibi olmayacak. Boria-boola-ga'da hâlâ iki aksilik var. Birincisi, baş şefin hâlâ inatla atalarının dinini benimsemesi, ikincisi de nüfusun Nyam-Nyam'dan az olması. Sizin ve güzel yardımcınızın bu iki kusuru da düzeltebileceği bir yöntem var. Yardımcınızın fotoğrafını şefe yolladım, şef kendisine delice âşık oldu. Din değiştirdiği takdirde, kızın karısı olmasını garantileyebileceğimi bildirdim ona. Sizin rolünüze gelince, Boria-boola-ga'ya yerleşmenizi talep ediyorum. Kendinize siyahi, geniş bir harem kuracaksınız. Gücünüz elverdiği sürece, vaftiz edeceğim çocuklar peyda edeceksiniz. Hareminizdeki doğum oranlarında bir düşüş görülüp de görevinizi ihmal ettiğiniz ortaya çıkacak olursa, suçunuz açığa çıkarılacak.

"Bu cezanın ebediyen süreceğini söylemiyorum. Yetmiş yaşına geldiğinizde, sizin ve belki o zaman o kadar güzel olmayacak güzeller güzeli Lalage'ın İngiltere'ye dönmesine ve vesikalık fotoğraf çekerek kazandığınızla geçinmenize izin verilecek. Bankama, şüphe uyandıracak koşullar altında ölmem halinde açılması talimatıyla mühürlü bir zarf bıraktığım bilgisini de vereyim. O zarf bir kere açıldı mı, mahvınızı garantileyecek. Müşterek sürgün yerimizde yarenliğinizin keyfini sürmeyi dört gözle bekliyorum. Size iyi sabahlar."

Bay Cartwright bu sıkıntılı durumdan kaçış yolu bulamadı. Onu son gördüğümde limandaydı, Afrika'ya gitmek üzere gemiye biniyordu. Piskoposun ayrı bir gemiyle seyahat etmesini şart koştuğu Bayan Scraggs'a hüzünlü bir şekilde veda ediyordu. Elimde olmadan biraz merhamet duyduysam da kutsal kitabın yayılması konusundaki mutlak katkıları düşünerek kendimi teselli ettim.

V

Bay Abercrombie, Bay Beauchamp ve Bay Cartwright'ın bunca derdi arasında, Bayan Ellerker'ı göz ardı etmiş değildim. Aslında, onunla ilgili gelişen bazı olaylar beni çok kaygılandırıyordu.

Bay Ellerker uçak tasarımcısıydı ve bakanlık tarafından bölümündeki en yetkin kişilerden biri olarak görülüyordu. Tek rakibi kendisi gibi Mortlake'de yaşayan Bay Quantox'tu. Bazı merciler Bay Ellerker'ı daha yetkin bulurken bazıları da Bay Quantox'un çalışmalarını yeğliyordu ve bu alanda, İngiltere'de ikisinden başka hiç kimsenin bu yüksek yetkinlik standardına erişemeyeceği düşünülüyordu. Öte yandan iki adam profesyonel açıdan birbirlerinden son derece farklıydı. Bay Ellerker, kısıtlı bir bilimsel eğitim almış, edebiyatla tanışıklığı olmayan, güzel sanatlara karşı kayıtsız, sohbetlerinde azametli ve basmakalıp laflara bağımlı

bir adamdı. Bay Quantox ise aksine ışıltılar saçan, nüktedan bir adamdı; kapsamlı bir eğitim almıştı, engin bir kültürü vardı, kıvrak zekâyı derin analizlerle birleştiren gözlemlerle herhangi bir topluluğu eğlendirebilirdi. Bay Ellerker hayatında karısından başka kadına bakmamıştı; öte yandan Bay Quantox'un gözü dışarıdaydı. Nelson'un ahlakçıları durumdan habersizmiş gibi davranmaya zorlayan çalışmaları gibi, onun çalışmalarının da ulusal kıymeti söz konusu olmasaydı kendisi ahlaki yönden kınanabilirdi. Bayan Ellerker, bu hususların çoğunda kocasından ziyade Bay Quantox'a benziyordu. Babası, köklü üniversitelerimizden birinde antropoloji okutmanıydı; kendisi de gençliğini İngiltere'de bulunabilecek en zeki topluluğun içinde geçirmişti; nüktedanlığın bilgelikle birleşmesine alışkındı ve hem Bay Quantox hem de o, Bay Ellerker'ın Viktorya döneminden kalma ağır ahlakçılığından yoksundu. Mortlake'deki komşuları, Bayan Ellerker'ın ışıltılar saçan konuşmalarından hoşlananlar ve kelimelerdeki bunca uçarılığın davranışlarda mükemmel doğrulukla bağdaşmayacağından korkanlar olarak ikiye bölünmüştü. Tanıdıklarının daha ağırbaşlı, yaşça daha büyük olanları Bayan Ellerker'ın ahlaki sürçmelerinin ustalıkla gözlerden gizlendiğine dair yoğun şüpheler duyuyor ve böyle hercai bir karısı olduğu için Bay Ellerker'a acımaya meyliyordu. Diğer grupsa, Bay Ellerker'ın kahvaltıda The Times gazetesinin köşe yazıları hakkında yaptığı yorumlarını hayal edip Bayan Ellerker'a acıyordu.

Bayan Ellerker'ın Doktor Mallako'nun evinden dramatik bir şekilde ayrılmasının ardından, er ya da geç kendisine bir faydam dokunur ümidiyle onunla ahbaplığımızı ilerletmeyi amaç edindim. Bay Abercrombie'nin başına gelen talihsizliklerde Doktor Mallako'nun rolünü öğrendiğimde, Bayan Ellerker'ı Doktor'a karşı uyarmanın vazifem olduğunu hissettim. Ama kendisi Doktor'la yeniden iliş-

ki kurmaya yönelik her türlü fikri şiddetle reddettiğinden, bunu gereksiz buldum. Çok geçmeden içime Bayan Ellerker'la ilgili yeni bir endişe çöktü. Bay Quantox'la ikisinin, Bay Ellerker ile Bay Quantox arasındaki rekabet göz önünde bulundurulduğunda, makul sayılamayacak sıklıkta buluştukları herkesçe bilinir olmuştu. Bay Quantox'u hoş sohbetine rağmen, Bayan Ellerker'ın Doktor Mallako'nun etkisiyle düştüğü sallantılı durumda bulunan biri için tehlikeli bir ahbap olarak görüyordum. Bayan Ellerker'la bir sohbetimiz sırasında bunu ima edecek bir şeyler söylediysem de kadının tepkisi Doktor Mallako konusunda gösterdiği tepkiden epeyce farklı oldu. Öfkelendi, dedikodunun iğrenç bir şey olduğunu ve Bay Quantox'un aleyhinde tek bir kelime bile duymak istemediğini söyledi. Öyle sinirlenmişti ki, evinden ayağını kestim; aslına bakılırsa onunla bütün bağlarımız koptu.

İşler bu minvalde sürüp gidiyordu ki bir sabah gazeteyi açtığımda korkunç haberlerle karşılaştım. Bay Ellerker'ın tasarladığı yeni modele göre üretilen bir uçak, deneme uçuşunda patlayarak alevler içinde kalmıştı. Pilot yanarak ölmüş, soruşturma açılmıştı. Ne var ki bununla da bitmiyordu. Polis Bay Ellerker'ın belgelerini incelediğinde, kendisinin yabancı bir güçle temas halinde olduğuna dair su götürmez kanıtlar buldu; buna göre Bay Ellerker vatana ihanet ederek yeni uçağın tasarımında kasıtlı hatalar yapmıştı. Bu belgeler açığa çıktığında Bay Ellerker zehir içerek intihar etti.

Doktor Mallako'yla ilgili hatırladıklarım, gerçeğin görünenden farklı olup olmadığını düşünmeye sevk etti beni. Bayan Ellerker'ı ziyaret ettim, kendisini kederden ziyade şaşkınlığa kapılmış bir halde buldum. Yalnızca içten gelen bir üzüntü değil, o sıralarda anlayamadığım bir çeşit dehşet de ona acı veriyordu. Bir cümlenin

ortasında duruyor, bir şeylere kulak kabartıyormuş gibi görünüyordu, ne var ki ben hiçbir şey duymuyordum. Ondan sonra çaba sarf ederek kendisini topluyor, "Evet, evet... Ne diyorduk?" deyip konuşmaya kaldığı yerden gönülsüzce devam ediyordu. Onunla ilgili derin kaygılarım vardı ama kendisi o sırada bana sırlarını açmaya yanaşmadı. Elimden bir şey gelmiyordu.

Bu arada Bay Quantox uygun adım yeni zaferlere ilerliyordu. Tek rakibi artık yoktu, hükümet onu silahlanma yarışındaki temel umudu olarak görüyor, ona her geçen gün daha fazla bel bağlıyordu. Kraliçenin doğum gününde verilen şövalyelik unvanları listesinde o da yer aldı. Bütün gazeteler hakkındaki övgülerle doluydu.

Bir-iki ay boyunca hiçbir şey olmadı. Derken bir gün Bay Gosling'den Bayan Ellerker'ın tepeden tırnağa matem kılığına bürünmüş olarak dalgın dalgın, aceleyle Havacılık Bakanlığı'na gittiğini, bakanı görmek için delicesine ısrar edip huzura çıkarıldığında da anlaşılmaz bir hikâye anlattığını öğrendim. Bakan, bunu kadının kederden delirmiş olmasına bağlamıştı. Hikâyeyi pek anlayamamıştı ama Bayan Ellerker'ın hem kendisini suçlayıp hem de Bay Quantox'a inanılmaz suçlamalar yönelttiğini çıkarabilmişti. Mümtaz bir psikiyatrist çağrılmış, zavallı Bayan Ellerker'ın akli dengesini yitirdiği sonucuna çabucak varılmıştı. Bay Quantox, çılgın bir kadının insafına bırakılamayacak kadar kıymetli bir devlet memuruydu; çabucak deli raporu çıkarılan Bayan Ellerker, bir tımarhaneye kapatılmıştı.

Tesadüf eseri, bu tımarhanenin sorumlusu olan başhekim eski arkadaşımdı. Onu görmeye gittim ve Bayan Ellerker'ın hazin vakasına dair bir şeyler anlatmasını rica ettim. Hasta mahremiyetinin izin verdiği kadarını anlatmasının ardından, "Doktor Prender-

gast," dedim (adı buydu), "Bayan Ellerker'ın koşullarına ve sosyal çevresine dair biraz bilgi sahibiyim. Onunla, çoğu akıl hastalığı vakasında eşlik etmesi uygun görülen görevliler yanımızda bulunmaksızın bir görüşme yapmama izin verilirse, rahatsızlığının kaynağını keşfetmem, hatta belki tedaviye gidecek yolu işaret etmem hiç de imkânsız değil. Bunu laf olsun diye söylemiyorum. Bayan Ellerker'ın akli dengesizliğine sebep olan tuhaf olaylarla ilişkili, çok az kişinin bildiği bazı koşullar söz konusu. Bana arzu ettiğim fırsatı verebilirseniz minnettar kalacağım."

Doktor Prendergast, biraz tereddüdün ardından isteğimi kabul etti.

Zavallı kadıncağızı tek başına, üzgün üzgün otururken buldum. Hiçbir şeye ilgi göstermiyordu; odaya girdiğim sırada başını bile zoraki kaldırıp bakmıştı. Beni tanıdığına dair de neredeyse hiçbir işaret vermedi.

"Bayan Ellerker," dedim, "delice sanrıların pençesinde olduğunuza inanmıyorum. Doktor Mallako'yu tanıyorum, Bay Quantox'u da. Merhum kocanızı da tanırdım. Bay Ellerker'ın üstüne atılan suçu işlemiş olabileceğini aklım almıyor; öte yandan Doktor Mallako ile Bay Quantox'un bir olup iyi bir adamı mahva sürüklemesi benim için gayet inanılır bir şey. Şüphelerimde haklıysam, anlatmak isteyebileceğiniz herhangi bir şeye, dağılmış bir zihnin hezeyanları olarak yaklaşmayıp gereken önemi vereceğime dair bana güvenebilirsiniz."

"Bu söylediklerinizi için Tanrı sizi korusun." dedi hararetle. "Gerçeğe inanılmasını sağlamak için ufacık bir ümide kapılmamı sağlayan ilk sözler bunlar. Madem hikâyemi dinlemek istiyorsunuz, bütün acı verici ayrıntılarıyla anlatacağım size. Kendimi de kol-

lamamalıyım, çünkü olanlarda son derece rezil bir rol oynadım. Ancak bana inanın, yokuş aşağı inmeme yol açan şeytani etkiden kurtulup arındım. Zavallı kocamın kirletilmiş hatırasını temizleyebilmeyi canıgönülden umut ediyorum."

Bu sözcüklerle uzun ve korkunç bir hikâyeye başladı.

Felaketler zinciri, şüphelendiğim gibi Doktor Mallako'nun entrikalarıyla başlamıştı. Doktor Mallako'nun hatırı sayılır bir akademik itibara sahip olduğunu öğrenen Bay Ellerker, komşusuyla sosyal ilişki kurmanın gerekli olduğuna karar vermiş ve Bayan Ellerker'ın eşliğinde o gizemli kişiyi ziyarete gitmişti. Aynı öğleden sonra, Bayan Ellerker'la kapıda bayıldığı sırada karşılaşmıştım.

Birkaç dakika havadan sudan konuştuktan sonra, nerede olduğunu daima bakanlığa bildirmesi gerekecek kadar önemli bir insan olan Bay Ellerker'a telefon gelmiş ve elinde bulunan bazı belgelere acilen ihtiyaç duyulduğu, hepsini özel kuryeyle göndermesi gerektiği söylenmişti. Belgeler Bay Ellerker'ın evrak çantasındaydı, adam bir an evvel dışarı çıkıp bunları götürecek bir kurye bulmaya karar vermişti.

Karısına, "Belki kısa süreli yokluğum sırasında Doktor Mallako ile kalmakta bir mahzur görmezsin hayatım." demişti. "İşim bittiğinde gelip seni alacağım."

Doktor Mallako'nun sohbetini pek çok Mortlake sakininin sohbetinden daha parlak bulan Bayan Ellerker, kocasının tumturaklı laflarının gölgesinde kalmayan bir sohbet fırsatını kaçırmak istemiyordu elbette. Doktor Mallako, kadının beyhude bir şekilde kızdığı bir kavrayışla kocasının bitmek bilmeyen laf kalabalığının yarattığı rahatsızlık ve can sıkıntısını fark etmişti. Bayan Ellerker'a

asıl çarpıcı gelen, o anda herhangi bir şüphe kaynağı teşkil etmese de, Doktor Mallako'nun durumu kendisininkinden pek de farklı olmayan insanlarla tanışıklığıydı. Doktor, kimileri sıkıcı, kimileri ilginç başka uçak tasarımcıları da tanıyordu, öyle söylemişti. Ne tuhaftır ki, diye devam etmişti sözüne, sıkıcı olanların ilginç eşleri vardı.

Hikâyesini yarıda keserek, "Elbette anlıyorsunuz sevgili hanımefendi." demişti, "Hayatım boyunca tanıştığım çeşitli insanlar hakkında dedikodu yapıyorum sadece. Görebildiğim kadarıyla bu insanların hiçbiri, bu banliyönün sakinlerinin herhangi biriyle en ufak bir benzerlik taşımıyor."

"Ancak arkadaşlığınızın keyfini sürdüğüm kısa anlar boyunca, insani dramların ilginizi çektiğini anlamış bulunuyorum, o yüzden değersiz hikâyeme devam edeceğim."

"Bir zamanlar iki rakip tanımıştım (bunun başka bir ülkede olduğunu anlıyorsunuzdur elbette), üzülerek söylüyorum ki içlerinden biri diğerinin başarısı dolayısıyla amansız bir kıskançlıkla doluydu. Kıskanç olan zeki ve büyüleyiciydi; diğeriyse durgun, işi dışında herhangi bir şeye ilgi duymayan biriydi. Kıskanç, (korkarım bunu inanılmaz bulacaksınız ama sizi temin ederim ki hepsi doğru) daha az ilgi çekici meslektaşının karısını ayarttı, kadın ona çılgınca âşık oldu. Adamın kendisine, onun adama olduğundan daha az âşık olduğundan korkuyordu. Karasevda onu delirtti, kadın sonunda, dizginlenemez bir tutku anında adama, onun aşkını kazanabilmek için hiçbir şeyi yapmaktan çekinmeyeceğini söyledi. Adam tereddüt eder gibi göründü ama bir süre sonra kadının kendisi için yapabileceği küçük bir şey olduğunu söyledi; küçücük bir şey, öyle küçük bir şey ki kadın bu kadar girizgâha değmediğini düşünebilir-

di. Kocası sık sık, benzer işlerde çalışan diğerleri gibi, sabahın erken saatlerinde son rötuşlarını yapmak istediği tamamlanmamış tasarımlar getirirdi eve. Bu tasarımlar çalışma masasının üstünde dururdu, kocası uyurken kimse onları muhafaza etmezdi. Acaba kadın zaman zaman, kıymetli eşinin horultularını bölmeden, şafak sökerken odadan dışarı süzülüp tasarım üstünde sevgilisinin ona bildireceği ufak tefek değişiklikleri yapabilir miydi? Yapabilirdi ve yapacaktı da. Karısının faaliyetlerinden haberi olmayan koca, güya kendi tasarımına göre bir uçak yaptırdı ama aslında uçak, kötü ruhlu sevgilinin bildirdiği değişikliklere göre yapılmıştı. Uçak bitti; sözde başarısıyla gururlanan koca, deneme uçuşu için uçağı havalandırdı. Uçak infilak etti, koca öldü. Şükranla dolu âşık, aradan makul bir zaman geçince kadınla evlendi. Biraz vicdan azabının kadının mutluluğunu gölgeleyeceğini düşünmüş olabilirsiniz sevgili hanımefendi" diye bitirmişti hikâyeyi Doktor Mallako, "ancak öyle olmadı. Sevgilisi öyle zeki, öyle hoştu ki, kadın kurban ettiği sıkıcı kocası için bir an bile vicdan azabı duymadı. Mutluluğu gölgesizdi. Hâlâ tanıdığım en mutlu çift onlar."

Bayan Ellerker bu noktada dehşetle bağırmıştı. "Böyle habis ruhlu kadınlar olamaz!"

Doktor Mallako, "Dünyada çok habis ruhlu bazı kadınlar var." diye cevaplamıştı bunu. "Ve bazı çok sıkıcı adamlar..."

O ana dek zor da olsa iffetli bir yaşam sürmüş olan Bayan Ellerker, Doktor Mallako'nun anlatısı sırasında, bastırmak için yanıp tutuştuğu ama bastıramadığı hayallerin zihnine musallat olduğunu fark etti. Çeşitli sosyal toplantılarda Bay Quantox ile karşılaşmıştı. Adam kendisine koltuklarını kabartacak derecede ilgi göstermişti. Bayan Ellerker'ın sadece kişisel cazibeleri değil, ayrıcalıklı bir

zihni de olduğunun farkında gibiydi. Topluluktaki diğer insanlar yerine, Bayan Elleker'la sohbet etmekte daima daha istekliydi. Kadın, zavallı Henry yerine Bay Quantox'la evli olsaydı hayatının ne kadar farklı olacağı fikrinin aklına bu görüşmelerden sonra geldiğini ancak o anda, Doktor Mallako konuşurken fark etmişti. Bu fikir öyle uçucuydu ve öyle kısa sürede bastırılmıştı ki, Doktor Mallako'nun anlattıkları onu açığa çıkarana dek Bayan Ellerker'a sıkıntı verecek kadar etkili olmamıştı. Ancak artık ayan beyan ortadaydı. Bayan Ellerker, Bay Quantox'un gözleri ona tutkuyla baksaydı, Bay Quantox'un kolları ona dolansaydı, Bay Quantox'un dudakları onunkilere temas etseydi neler hissedeceğini kafasında canlandırıyordu. Böyle düşünceler titremesine yol açıyordu ama bu fikirleri kafasından atamıyordu.

"Henry'nin biteviye sıkıcılığının değişmez tekdüzeliği içinde zihnim çürüyor." diye düşündü. "Kahvaltıda, gazete hakkındaki yorumlarını dinledikçe çığlık atmak istiyorum. Akşam yemeğinden sonra, mutlu dinlenme saatleri geçirdiğimizi tasavvur ettiği sırada devamlı uyuyor ama kendimi bir şekilde oyalamaya kalkışırsam hemen fark ediyor. Ergenliğinde okuyup tesirinden bir türlü kurtulamadığı kötü Viktorya devri romanlarındaki gibi tatlı ve budala bir küçük kadıncağız olduğum varsayımına nasıl katlanacağımı bilmiyorum. Sevgili Eustace'ımla –Bay Quantox'a hiç değilse hayallerimde Eustace diye hitap etmeliyim– geçireceğim bir hayat ne kadar da farklı olurdu. Birbirimizi nasıl canlandırır, nasıl pırıldar, insanları ışıltımıza nasıl da hayran bırakırdık! Nasıl severdi Eustace, tutkuyla, ateşle ama yine de yumuşakça. Pişmemiş ekmek hamuru ağırlığıyla değil."

Doktor Mallako konuşurken bütün bu düşünceler ve görüntüler

Bayan Ellerker'ın kafasına üşüşmüştü. Ancak aynı zamanda başka bir ses, o kadar yüksek ve tiz değilse de güçten de yoksun olmayan başka bir ses, Bay Ellerker'ın iyi bir adam olduğunu, farkında olduğu bütün vazifeleri yerine getirdiğini, çalışmalarının takdir edildiğini ve saygın bir hayat sürdüğünü hatırlatıyordu kadına. Bayan Ellerker, Doktor Mallako'nun hikâyesindeki o kötü kadının yaptığı gibi, böyle bir adamı ölüme mahkûm edebilir miydi?

Vazifeyle arzuları arasında bocalayan Bayan Ellerker, tutkuyla merhametin çatışması dolayısıyla bir oraya savruldu bir buraya. Sonunda, Bay Ellerker'ın geri dönme niyetini tamamen unutarak kendisini delice evden dışarı attı, kapıda benimle karşılaştığı sırada da bayıldı.

Karmaşık duygular içindeki Bayan Ellerker, Bay Quantox'tan kaçınmak istiyordu. Hiç değilse şu ya da bu yönde bir karar alıncaya değin. Birkaç gün hastalığını bahane edip yatağından çıkmadı ama bunu sonsuza dek yapamazdı. Ayaklanır ayaklanmaz, Bay Ellerker onu dehşete düşüren şu sözleri söyledi:

"Amanda hayatım, küçük, tatlı bülbülüm sağlığına kavuştu madem, komşumuz Bay Quantox'u çaya davet etmek istiyorum. Güzel kafanı benim mesleki zorunluluklarımla meşgul etmene gerek yok elbette ama şu kadarını söyleyeyim, Bay Quantox'la ben bir anlamda rakibiz; aramızda yirminci yüzyılın insanlarına yakışır medeni davranışlar olsun istiyorum. O nedenle Bay Quantox'u buraya davet etmenin iyi bir fikir olduğunu düşünüyorum. Umarım ona iyi davranırsın. Canın istediğinde hayatım, senden iyisi pek bulunmaz."

Kaçış yoktu. Bay Quantox geldi. Bay Ellerker, âdeti olduğu üzere nezaket kuralları izin verdiği anda masasıyla kâğıtlarının başına

çekildi, çekilirken de şöyle dedi:

"Özür dilerim Bay Quantox, kamu görevlerim eğlenceli arkadaşlığınızın keyfini daha fazla sürmemi engelliyor ama sizi iyi ellere emanet ediyorum. Eşim, biraz karmaşık mesleğimizin karışıklıklarını takip edemese de eminim sizi yarım saat kadar oyalayabilecektir; elbette ikimiz için de hayatın temel çekiciliği demek olan işlerden o kadar uzun süre ayrı kalabilirseniz."

Bayan Ellerker, kocası gidince bir an için utançtan donakaldı ama Bay Quantox bu ruh halinin devam etmesine izin vermedi.

"Amanda," dedi, "sana Amanda diyebilir miyim? Sadece senin sayende çekilir hale gelen o sıkıcı partide ilk defa karşılaştığımızdan beri bu anı bekliyordum. Bu boğucu banliyöde iki çift akıllıca lakırdı edecek birbirimizden başka kimsemiz var mı? Tıpkı benim sende gördüğüm gibi, sen de bende ikimiz için de doğal olan o lisanı konuşma yetisine sahip, medeni bir insan görüyorsundur diye umutlanma izni veriyorum kendime."

Bay Quantox'un konuşmalarının geri kalanı bu kadar şahsi değildi. Kitaplardan, müzikten, resimden, Bay Ellerker'ın ihmal ettiği, Mortlake'in hiç duymadığı şeylerden zevkle, bilgili ve anlayışlı bir biçimde bahsediyordu. Bayan Ellerker kuşkularını unuttu; Bay Quantox veda etmek üzere ayaklandığında kadının gözleri parlıyordu.

"Amanda," dedi Bay Quantox, "gerçekten nefis bir yarım saat oldu bu. Pek uzak olmayan bir gelecekte, kütüphanemdeki ilk baskılara bir göz atman için seni kandırmayı umabilir miyim? Senin bakışlarına layık olabilecek bazı ciltlerim var; onları gerçekten takdir edebilecek birine göstermek büyük bir zevk olacak."

Bayan Ellerker bir an için tereddüt etti, sonra pervasız bir arzuya

yenik düşerek kabul etti; Bay Ellerker'ın kesinlikle ofisinde olacağı bir tarih belirlendi. Bayan Ellerker, biraz gergin bir biçimde çaldı Bay Quantox'un zilini. Bay Quantox kapıyı bizzat kendisi açtı; Bayan Ellerker, evde yalnız olduklarını fark etti. Adam kütüphanesinin yolunu gösterdi, kapı kapanır kapanmaz da Bayan Ellerker'ı kollarının arasına aldı.

Bayan Ellerker, sevgili Henry'nin eve dönmek üzere olduğunu ve karısını "Eh, benim küçük bülbülüm eşinin yokluğunda neler yapmış bakalım?" diye oyunbaz bir biçimde selamlamayı bekleyeceğini fark ederek sonunda Bay Quantox'tan ayrılabildi. Sevgili Eustace ile (Bay Quantox'a hitap etmeyi öğrendiği gibi) gelip geçici bir ilişkiden daha fazlasını yaşayacaklarsa, aralarında salt tutkudan daha güçlü ve kalıcı bir bağ tesis edilmesi gerektiğini hissediyordu çaresizce.

"Eustace," dedi, "seni seviyorum. Mutluluğunu artırmak için yapmayacağım hiçbir şey yok."

Bay Quantox, "Sevgilim," diye cevap verdi. "Sorunlarımla sana yük olamam. Sen benim güneşim ve ışığımsın; düşüncelerimde sıradan iç karartıcı zahmetlerle ilişkilenmeni istemiyorum."

"Ah, Eustace!" diye cevap verdi Bayan Ellerker. "Hakkımda böyle düşünme. Çiçekten çiçeğe koşan bir kelebek değilim ben. Henry'nin varsaydığı gibi küçük bir bülbül de değilim. Akıllı ve becerikli bir kadınım, senin gibi biriyle bile hayatın ciddi yönlerini paylaşma becerisine sahibim. Evde yeterince oyuncak muamelesi görüyorum zaten. Bana öyle davranmanı istemiyorum sevgilim."

Bay Quantox tereddüt eder gibi göründü, sonunda bir karara vardı. Bay Quantox Doktor Mallako'nun "değersiz hikâyesini" ne-

redeyse kelime kelime tekrar ederken, Bayan Ellerker geçici bir dehşet sancısıyla dinledi.

"Şey," dedi Bay Quantox, "benim için küçük bir şey yapabilirsin, küçücük bir şey, öyle küçük ki bu kadar girizgâha değmediğini düşüneceksin belki."

"Nedir Eustace? Söyle!" diye bağırdı Bayan Ellerker.

"Eh," dedi adam, "herhalde kocan eve sık sık yeni uçakların yapımı için henüz tamamlanmamış planlar getiriyordur. Bu planlarda benim göstereceğim çok küçük ve önemsiz değişiklikler yapabilirsen, hem bana, hem de umut ediyorum ki kendine iyilik etmiş olursun."

"Yapacağım," dedi Bayan Ellerker. "Ama bana öğretmen gerekiyor." Bunu söyledikten sonra evden aceleyle ayrıldı.

Bay Quantox'un sözleri, Doktor Mallako'nun değersiz hikâyesinin hayaletimsi bir yankısıydı. Bunu takip eden günler de hikâyenin yankısını sürdürdü; nihayet bir gün kocası eve muzaffer bir edayla gelip yeni uçağının tamamlandığını, ertesi gün deneme uçuşu için havalanacağını bildirdi. İşte bundan sonra gerçekler Doktor Mallako'nun hikâyesinden sapmaya başladı. Uçağı deneme uçuşuna çıkaran Bay Ellerker değil, bir pilottu ve araç tutuştuğunda yanarak ölen o olmuştu. Bay Ellerker eve kopkoyu bir keder ve umutsuzluk içinde geldi. Polis soruşturmasında kocasının evrakı arasında, yabancı bir güçle vatana ihanet türünden haberleşmelerin kanıtı bulununca, Bayan Ellerker bu kanıtın sevgilisi Eustace tarafından tezgâhlandığını hemen fark etti ama dilini tuttu, kocası zehir içip öldükten sonra bile.

Rakipsiz kalan Bay Quantox, kamuoyunun gözünde gitgide daha

yükseklere tırmandı, bir sonraki doğum günü şeref payeleri sırasında altınla ödüllendirildi. Ancak kapısı Bayan Ellerker'a kapalı kaldı; trende ya da sokakta karşılaştıklarında kadını yalnızca uzaktan başıyla selamlıyordu. Bayan Ellerker'la işi bitmişti. Bu aşağılanmanın etkisiyle kadının tutkusu öldü, yerine acı, faydasız ve katlanılamaz bir pişmanlık geldi. Ne tarafa dönse, ölmüş Henry'sinin, adamın sağlığında dayanılmaz bulduğu beylik lafları söyleyip duran sesini duyar gibi oluyordu. Gazeteler İran'daki sorunla dolduğunda, kocasının, "Bu rezil Asyalılara derslerini versin diye birkaç birlik gönderseler ya! Bak sana söylüyorum, İngiliz üniformasını gördüler mi arkalarına bakmadan kaçarlar!" dediğini duydu âdeta. Akşamları, işkence dolu düşüncelerden bir an olsun kurtulma ümidiyle çıktığı gezintilerden teselli bulamadan döndüğünde, kocasının, "Aşırıya kaçma Amanda. Bu sisli akşamlar sana iyi gelmiyor. Yanaklarının rengi solmuş. Narin kadınların kendilerini böyle yorması uygun değil. Hayatın zorlukları ve karmaşası erkekler içindir, küçük hazinelerimizi hayatlarımızı dolduran engellerden ve sıkıntıdan korumamız gerekir." dediğini duyar gibi oluyordu. En tuhaf anlarda, komşularla sohbetlerinin ortasında, alışverişte, trende, kocasının tumturaklı ama şefkatli cümlelerinin kulağına fısıldandığını duyuyordu, ta ki Henry'nin gerçekten orada bulunmadığına inanamaz hale gelene dek. Çabucak etrafına bakınıyor, insanlar da, "Ne oldu Bayan Ellerker? Korkmuş bir haliniz var." diye soruyordu. Sonra korku, şiddetli ve dehşet verici bir korku ruhunu ele geçiriyordu. Ses her gün daha ısrarcı biçimde fısıldıyordu kulağına; sel gibi boşanan basmakalıp sözler her gün daha da uzuyor, insanların kendisi için nazikçe endişelenmesi her geçen gün daha katlanılmaz hale geliyordu.

Sonunda daha fazla dayanamadı. Bay Quantox'un adını doğum

günü unvanları listesinde görmek, bardağı taşıran damla oldu. Bayan Ellerker deli gibi evden dışarı fırlayıp hikâyesini anlatmaya çalıştı ama sözlerini yalnızca tımarhane duvarlarının sessizliğinin duymasına müsaade edildi.

Bu tüyler ürpertici hikâyeyi dinledikten sonra, Doktor Prendergast'la konuştum. Bay Ellerker'ın Havacılık Bakanlığı'ndaki âmirleriyle konuştum. Zavallı Bayan Ellerker'a en ufak bir faydasının dokunabileceğini düşündüğüm herkesle konuştum ama hikâyeme kulak verecek tek bir dinleyici bile bulamadım.

Hepsi de "Hayır." diye cevap verdi. "Sör Eustace çok kıymetli bir devlet memuru. İsminin lekelenmesine izin veremeyiz. O olmasaydı Amerikalı tasarımcılarla aşık atamazdık. O olmasaydı Rus uçakları bize üstünlük sağlardı. Bize anlattığınız hikâye gerçektir belki ama gerçek olsun olmasın, duyulması kamuoyu yararına değil. Sizden bu konuda dilinizi tutmanızı rica etmek, hatta bunu size emretmek durumundayız."

İşte böylece Bayan Ellerker sürüm sürüm sürünmeye devam ediyor, Bay Quantox da gönenmeye.

VI

Bayan Ellerker'e yardım etme konusunda uğradığım başarısızlık ve bunun sebep olduğu siyasi sonuçlar bende şiddetli bir zihinsel huzursuzluğa yol açtı. "Başvurduğum bu insanlar," diye düşündüm, "bütün o tıp ve devlet adamları, sözüm ona hoşgörülü milletimizin en saygı duyulan bireyleri arasında bulunan bütün o insanlar; bu zavallı kadının talihsizliklerinin baş suçlusu üst üste şeref madalyaları alırken kadıncağızın hak etmediği bu damga yüzünden

eziyet çekmesi gerektiğini düşünüyor olabilirler mi gerçekten? Bu kepazeliği ne uğruna işliyorlar peki?" Bu noktada düşüncelerim biraz dengesizleşmiş olabilir. Bana öyle geliyordu ki bu insanların yaptıklarının tek bir amacı vardı; Bay Quantox'un pek çok Rus'un ölüp gitmesine sebep olan dehası sayesinde hayatta kalması. Sağlıksız zihinsel durumumda, Bayan Ellerker'ın gördüğü adaletsiz muameleye karşılık bunun yeterli bir telafi olmadığını düşündüm.

İnsanlığa duyduğum genel tiksinti her geçen gün arttı. Tanıdıklarımı inceledim, bana zavallı bir topluluk gibi göründüler. Bay Abercrombie, kendisiyle karısı önemsiz bir unvanın vereceği boş zevki sürebilsinler diye masum bir adama kara çalmaya ve adamın hapis eziyetine katlanmasına razıydı. Bay Beauchamp, iffetsiz bir kadını memnun etme ümidiyle okul çocuklarının ahlakını bozmaya gönüllüydü. Bay Cartwright, bütün dünyanın memnuniyetle onurlandırdığı insanların üstün faziletlerine kesinkes inansa da kendisine şatafatlı lüksler sağlamak için bu insanları utandırıp sefil duruma düşürmeye ve mali kayba uğratmaya razıydı. Sırf yaptıkları göz önüne alındığında, Bayan Ellerker'ın suçunun da Bay Abercrombie, Bay Beauchamp ve Bay Cartwright'ınkiler kadar korkunç olduğunu kabul etmek zorundaydım. Ne var ki, belki de tutarsız bir şekilde, işlediği suçta kadının ahlaki bir sorumluluğu olduğunu görmeyi reddediyordum. Bayan Ellerker'ın, kötücül bir uyumla hareket eden Bay Quantox ile Doktor Mallako'nun bahtsız kurbanı olduğunu düşünüyordum. Ne var ki, Sodom'un mahvını tasarladığında Tanrı'nın yaptığı gibi, tek bir istisnanın bütün insan ırkına bir nefes molası aldırmaya yeterli olduğuna inanmıyordum.

Bu korkunç ve kasvetli zamanlarda aklımdan, "Doktor Mallako," diye geçiriyordum, "Doktor Mallako dünyanın prensi, çünkü için-

de, habis zihninde, soğuk, yıkıcı zekâsında gözünü yükseklere dikmiş insanların bütün soysuzluğu, bütün acımasızlığı, bütün çaresiz hiddeti bir öz halinde yoğunlaşmış. Doktor kötü, orası tamam ama kötülüğünde neden başarılı oluyor? Pek çok çekingen ve saygın kişinin içinde muhteşem günahlar işlemeye dair bir umut, hâkim olma arzusu ve mahvetme dürtüsü yatıyor da ondan. Doktor, bu gizli tutkulara çağrıda bulunuyor, korkunç gücünü onlara borçlu."

"İnsanlık," diye düşündüm, "insanlık bir hata. Onlarsız evren daha tatlı, daha temiz olurdu. Sabah çiyi, bir eylül sabahının yükselen güneşi altında elmas gibi ışıldadığında her bir çimen yaprağında güzellik ve zarif bir saflık bulunur. Bu güzelliğin, paragöz ve acımasız hırslarıyla nefasetlerini lekeleyecek günahkâr gözlerce seyredildiğini düşünmek tüyler ürpertici. Bu güzelliği gören Tanrı'nın, kendisinin sureti olarak yaratıldığını söyleyerek günahkâr bir şekilde şişinenlerin soysuzluğuna bunca zamandır neden hoşgörü gösterdiğini anlayamıyorum. Belki Nuh'un zamanında gönülsüzce yerine getirilen İlahi Amaç için kusursuz bir vasıta olmak benim payıma düşüyordur."

Fiziksel araştırmalarım bana insan yaşamının sona erdirilmesinin çeşitli yollarını göstermişti. Bu yollardan birini sonuca bağlamanın görevim olduğunu düşünmeden edemiyordum. Keşfettiklerimin arasında en kolayı, denizin kaynamasına sebep olacak yeni bir zincirleme tepkime yaratmak gibi görünüyordu. İstediğim zaman bu amaca ulaşmamı sağlayacak bir alet tasarladım. Beni tek bir şey durduruyordu, o da insanlar susuzluktan ölürken balıkların da haşlanarak ölecek olmasıydı. Bildiğim ve akvaryumlarda gözlediğim kadarıyla zararsız, hoş, genellikle güzel ve diğerleriyle çarpışmaktan kaçınma konusunda insandan çok öte bir beceri

sergileyen yaratıklar olan balıklara bir garezim yoktu.

Sözde şakacı bir tavırla, zooloji bilgini bir iş arkadaşımla denizin kaynaması ihtimali hakkında görüştüm. Gülerek bunun balıklar için epey zor olabileceğini söyledim. Arkadaşım, sahte şakanın havasına girdi.

"Yerinde olsam balıklar hakkında tasalanmazdım." dedi. "Seni temin ederim ki, balıkların kötülükleri dehşet vericidir. Birbirlerini yer, yavrularını ihmal ederler, cinsel alışkanlıklarıysa din adamlarınca insanların yapmasının ölümcül derecede günahkârca olduğu söylenen şeylerdir. Köpekbalıklarının ölümüne sebep olduğun için vicdan azabı çekmene gerek görmüyorum."

Kendisi bilmese de, adamın şakacı sözleri kararımı kesinleştirdi. "Açgözlülük ve merhametsizlik insanlara mahsus değil." diye düşündüm. "Bunlar yaşamın doğasının, hiç değilse hayvan yaşamının bir parçası, çünkü canlılar ancak başka canlıları avlayarak yaşayabilir. Yaşamın kendisi kötü. Bırakalım gezegen ay gibi ölüp gitsin, ancak o zaman ay gibi güzel ve masum olacak."

Büyük bir gizlilik içinde işe koyuldum. Birtakım başarısızlıkların ardından, önce Thames nehrinin, daha sonra Kuzey Denizi'nin, sonra Atlantik ve Pasifik'in, son olarak da donmuş kutup denizlerinin bile kaynayarak yararsız buhara dönüşmesini sağlayacağına inandığım bir alet yaptım. Karmaşık düşüncelerim, "Bunlar olurken," diye ilerliyordu, "bunlar olurken dünya gitgide ısınacak, insanların susuzluğu artacak ve evrensel bir delilik çığlığıyla hepsi ölecek. Ondan sonra başka günah olmayacak." Bu muazzam hayallerde Doktor Mallako'nun çöküşünün epey özel bir yeri olduğunu inkâr edecek değilim. Doktorun zihninin dünya imparatoru olmak ve hâkimiyetini gönülsüz kurbanlarına zorla kabul ettirmek için

yaptığı ustalıklı planlarla dolu olduğunu tasavvur ediyordum. Kurbanlarının eziyet çekmesi, boyun eğişlerinin doktora verdiği tatlı hazzı daha da artıracaktı. Hayalimde bu kötü adama karşı kazandığım zaferin tadını çıkarıyordum; insanların belki onunkinden bile daha büyük olduğunu düşüneceği bir kötülük vasıtasıyla elde edilmiş fakat asil bir tutkunun temiz saflığıyla arındırılmış bir zaferdi bu. Bu düşünceler kaynatmak üzere olduğumu umut ettiğim denizler gibi içimde kaynayıp dururken aletimi tamamlayıp bir saat düzeneğine tutturdum. Bir sabah saat onda düzeneği kurdum. Deniz öğle vakti kaynayacaktı. Düzeneği kurduktan sonra, Doktor Mallako'ya son bir ziyarette bulundum.

Ona karşı duygularımın dostça olmadığının pekâlâ farkında olan Doktor Mallako, ziyaretime biraz şaşırdı.

"Bu ziyareti neye borçluyum acaba?" diye sordu.

"Doktor," diye cevapladım, "zannettiğiniz gibi sadece arkadaşça bir ziyaret değil bu. Bana viskinizden ikram etmenizin ya da rahat iskemlenizi sunmanızın bir faydası yok. Hoş bir sohbet için gelmedim buraya. Hükümdarlığınızın sona erdiğini, sizinle tanışma talihsizliğine uğrayanların zihinleri ve yürekleri üzerindeki şeytani hâkimiyetinizin bugünden itibaren bittiğini ve bu bitişin sizinki kadar üstün olup daha asil bir amaca adanmış bir zekâyla cesaretin birleşimiyle sağlanacağını söylemeye geldim. Ben, hor gördüğünüz zavallı, hiçbir şekilde dikkate almadığınız, yarattığınız trajedileri bertaraf etme çabaları şu ana kadar tam sizin isteyeceğiniz gibi boşa çıkmış bir bilim adamı olarak, sonunda hırslarınızı bertaraf etmenin bir yolunu keşfettim. Şu anda laboratuvarımda tık tık eden bir saat var, akreple yelkovan gün ortasını işaret ettiğinde, bu gezegendeki bütün yaşamı birkaç gün içinde sona erdi-

recek bir süreç başlayacak. Tabii bu arada sizin yaşamınız da sona erecek Doktor Mallako."

"Amanın aman!" dedi Doktor Mallako. "Ne kadar da duygusal! Kafanızın güzel olduğunu düşünmek için sabahın pek erken bir saati, o yüzden akli melekelerinizde daha ciddi bir dengesizlik olduğunu düşünmeye mecburum. Ancak bu meseleyi yeterince ilginç buluyorsunuz madem, bu küçük çaplı bir felakete yol açacak planınızı açıklamanızı memnuniyetle dinlerim."

"İstediğiniz kadar tepeden bakıp alay edin." dedim. "Belki de yapabileceğiniz başka bir şey kalmamıştır. Ancak alaycı gülüşleriniz çok geçmeden kesilecek ve ölüp gittiğiniz sırada mağlubiyetin verdiği karamsarlıkla nihai zaferin benim olduğunu kabul etmek zorunda kalacaksınız."

Doktor Mallako biraz sabırsız bir tavırla, "Hadi, hadi!" dedi. "Yeter bu caka satmalar. Madem önümüzde yalnızca birkaç saat kaldı, bu saatleri geçirmek için zeki bir sohbetten iyisi olur mu? Bana düzeneğinizi anlatın, bakalım ne düşüneceğim. Şimdiye dek pek telaşlanmadığımı itiraf etmeliyim. Pek beceriksizsiniz. Bay Abercrombie, Bay Beauchamp veya Bay Cartwright ya da Bayan Ellerker için elinizden bir şey geldi mi? Himayeniz sayesinde durumu düzelen oldu mu? Beslediğiniz husumet dolayısıyla insanlığın durumu kötüleşecek mi? Gelin hadi, bana planınızı anlatın. Başarısızlık zekânızı keskinleştirmiştir belki. Gerçi bundan şüpheliyim ya."

Bu davete karşı koyamadım. İcadıma güvenim tamdı ve kibirli doktoru aptal durumuna düşürmeye kararlıydım. Uyguladığım ilke basitti, Doktor'un zekâsı da kıvraktı. Birkaç dakika içinde hem teorimi hem de uygulamamı anlamıştı bile. Ancak heyhat, sonuç umduğum gibi olmadı.

"Zavallı dostum," dedi, "tıpkı tahmin ettiğim gibi. Yalnızca küçük bir noktayı gözden kaçırmışsın, bu da aletinin çalışmasını imkânsız kılıyor. Saat on ikiyi vurduğunda düzeneğin havaya uçacak, deniz de eskiden olduğu kadar soğuk kalacak."

Birkaç basit sözcükle söylediği şeyin doğruluğunu ispatladı. Çökmüş ve perişan bir halde oradan ayrılmaya hazırlandım.

"Bir dakika!" dedi Doktor Mallako. "Her şeyin bittiğini düşünme. Bugüne dek birbirimizin aleyhine çalıştık ama yardımımı kabul etmeye tenezzül edersen, tuhaf umutlarının bir kısmı kurtarılabilir belki. Sen konuşurken aletindeki aksaklığı anlamakla kalmadım, onu gidermenin bir yolunu da buldum. Şimdi, seninkinin yapacağını zannettiğin şeyi yapacak bir makine imal etmekte hiçbir zorluk çekmeyeceğim. Dünyanın yıkılıp gitmesinin benim için bir felaket olacağını hayal etmişsin saflıkla. Hiçbir şey bildiğin yok. Şimdiye kadar sadece zihnimin dış çeperlerini gördün. Ancak tuhaf ilişkimizi göz önünde bulundurarak sana mahremimi biraz daha açma nezaketini göstereceğim."

"Kendim için zenginlik, güç ve zafer istediğimi düşündün. Öyle değil. Bu tür şeylerle hiçbir zaman ilgilenmedim, kendim için hiç çaba harcamadım, daima kişisellikten uzak ve soyut hedefler kovaladım. Kendi sefil bakış açınla insanlıktan nefret ettiğini düşünüyorsun ama benim serçe parmağımda, senin bütün vücudunda olanın bin katı nefret var. İçimde yanan nefret ateşi seni bir anda küle çevirirdi. Benimki gibi bir nefretle yaşayacak gücün, dayanıklılığın, iraden yok senin. Sayende şimdi öğrendiğim şeyi, tüm dünyayı yok etmenin yolunu önceden bilseydim, tereddüt eder miydim sanıyorsun? Her zaman ölümü amaçladım. Budalaca merhamet duyduğun sefil kişiler üzerinde yalnızca alıştırma yapıyor-

dum. Daima daha büyük amaçlarım vardı. Zafere ulaşması için Bay Quantox'a neden yardım ettiğimi sordun mu hiç kendine? Ona ve arkadaşlarına karşı kullanmak üzere ölüm makineleri tasarlayan rakiplerine de aynı oranda yardım ettiğimi biliyor muydun? Eminim bilmiyordun. İntikamın hayatıma yön veren güdü olduğunu fark etmedin; böyle kısıtlı bir hayal gücüyle nasıl fark edebilirdin ki? Şu ya da bu adama yönelik bir intikam değil, talihsizce mensup olduğum alçak ırkın tamamına karşı bir intikam bu."

"Bu amacı, hayatımın çok erken dönemlerinde edindim. Babam bir Rus prensi, annemse Londra'da bir pansiyonda hizmetçiydi. Babam onu ben doğmadan terk etmiş ve New York'ta bir restoranda garson olmuş. Bildiğim kadarıyla şu anda Sing Sing hapishanesinin misafirperverliğinin tadını çıkarıyor. Ama babam beni fazla ilgilendirmiyor, bu yüzden bilgi kaynağını doğrulamaya zahmet etmedim. Annem, babam onu terk ettikten sonra teselliyi alkolde aradı. Erken çocukluk yıllarımda daima açtım. Tay tay yürümeye başlar başlamaz, ekmek veya patates kabuğu ya da bir lokma olsun gıda alınabilecek herhangi bir şey bulmak için çöp yığınlarında eşelenmeyi öğrendim. Ne var ki, annem bu gezintilere karşıydı, aklına gelirse bara giderken kapıyı üstüme kilitlerdi. Zil zurna geri döndüğünde, ağzım burnum kan içinde kalana kadar döverdi beni, sonra da çığlıklarımı susturmak için bayıltırdı. Bir gün, yaklaşık altı yaşlarındayken, sarhoş bir halde beni sokakta sürüklerken aklına esip dayak atmaya kalkıştı. Kenara kaçtım. Dengesini kaybetti, yoldan geçen bir kamyon da hayatını sona erdirdi."

"Oradan geçmekte olan iyiliksever bir hanımefendi, yalnız ve çaresiz halde kalakaldığımı görünce bana acıdı. Beni evine götürdü, yıkadı, yemek yedirdi. Talihsizlikler zekâmı keskinleştirmişti,

kadının cömert merhametini sonuna dek kullanmaya çabaladım. Bunda da tamamıyla başarılı oldum. Kadın iyi bir çocuk olduğuma inanmıştı. Beni evlat edinip eğitti. Bu menfaatler uğruna, dualar, kilise ziyaretleri ve ahlak dersleri vasıtasıyla sırtıma yüklediği neredeyse katlanılamaz can sıkıntısına dayandım. Kadının içli duygusal yumuşaklığına katlanarak, budala iyimserliğini solduracak bir söz ya da iğneleyici ve sert bir cevap yapıştırmak için yanıp tutuştuğum halde kendimi tuttum. Bütün bu dürtüleri gemledim. Onu memnun etmek için dizlerimin üstüne çöküp yaratıcıma iltifatlar yağdırırdım ama aslında Tanrı'nın beni yaratmaktan neden gurur duyması gerektiğine dair hiçbir fikrim yoktu. Onu memnun etmek için, hissetmediğim bir minnettarlığı dile getirirdim. Onu memnun etmek için, daima 'iyi' kabul ettiği kisvelere bürünürdüm. Sonunda yirmi bir yaşına geldiğimde, bütün malını mülkünü bana bıraktığını açıklayan bir vasiyetname hazırladı. Bundan sonra fazla yaşamadığını tahmin edersin herhalde."

"Ölümünden beri maddi koşullarım rahat ama o erken çocukluk yıllarımı bir an bile unutamıyorum. Annemin acımasızlığı, komşuların kalpsizliği, açlık, arkadaşsızlık, o kapkaranlık çaresizlik, umuttan tamamen yoksun oluş... Daha sonra şansım yaver gitse de bütün bunlar hayatımın temel yapısı olarak kaldı. Nefret etmediğim bir insan bile yok, tek bir kişi bile yok. En korkunç eziyetlerle acı çektiğini görmeyi istemediğim kimse yok, tek bir kişi bile. Bana, yerkürenin tekmil nüfusunun susuzluktan delirerek beyhude bir çılgınlığın ıstırabı içinde öldüğü bir manzara sundun. Ne nefis bir manzara bu! Minnet duygum olsaydı, şimdi sana biraz minnet duyar, şeytana uyup seni neredeyse arkadaşım gibi görürdüm. Ama bu tür duygular konusundaki yetilerim, henüz altı yaşına gelmeden içimde ölüp gitti. Benim için uygun bir fırsat ol-

duğunu kabul edeceğim ama bundan ötesini kabul etmem."

"Eve gidecek, aptal makinenin zararsızca patlamasını seyredeceksin. Benim; karşımda zafer kazandığını zannettiğin benim; anlamsız, saçma sapan bir şekilde senden daha kötü olduğumu düşünmeyi tercih ettiğin benim; kendine sakladığın mutlak zafere erişeceğimi, planlarıma engel olmak şöyle dursun, kusursuz zaferi elde etmek için yoksun olduğum tek şeyi bana sunduğunu fark edeceksin. Susuzluktan öldüğün sıradaysa, aynı eziyetleri benim de çektiğimi düşünmen imkânsız olacak, çünkü insafsız makineyi çalıştırıp acı çekmeden öleceğim. Ancak sen, son anlarımda bu fikrin keyfini sürdüğümü bilerek birkaç saat, belki birkaç gün boyunca dayanılmaz ıstıraplarla kıvranmaya terk edileceksin."

Gelgelelim Doktor Mallako konuşurken düşüncelerim aniden tersine döndü. Doktor'un şeytani kötülükte olduğuna sıkı sıkıya inanıyordum. Demek ki Doktor dünyayı yok etmek istiyorsa, dünyayı yok etmek şeytani bir kötülüktü. Dünyayı kendim yok etmeyi düşündüğüm sıralarda, arındırıcı güce dair imgeler hoşuma gitmişti. Oysa dünyayı onun yok edeceğini düşündüğümde, aklıma tek gelen, şeytani bir nefret imgesiydi. Zafer kazanmasına izin veremezdim. Nefret ettiğim dünya, o konuşurken gözüme güzel görünmeye başlamıştı. Şimdi görüyordum ki, Doktor Mallako'nun varlığının can damarı olan insanlık nefreti benim için sadece geçici bir delilikti. Doktor'un bütün o kibirli sözleri dolayısıyla mağlubiyete uğratılması gerektiği kararına varmıştım. Doktor bir an pencereden dışarı baktı, sonra bağırdı:

"Buradan ne çok ev görünüyor! Bundan pek kısa bir süre sonra o evlerin her birinden çığlık çığlığa manyaklar fırlayacak dışarı. Ben göremeyeceğim ama bu nefis manzara öldüğüm sırada zihin

gözümün önüne serilecek."

Bunları söylerken bana arkası dönüktü. Olası bir şiddet ihtimalini düşünerek yanımda getirdiğim tabancayı çektim.

"Hayır!" dedim. "Böyle bir şey olmayacak."

Doktor Mallako öfkeli ve alaycı bir gülümsemeyle bana döndü, döner dönmez onu vurup öldürdüm. Önce silahı sildim, sonra ellerime eldiven takıp Doktor'un parmaklarını tabancaya bastırdım ve aleti yere, yanına bıraktım. Doktor'un daktilosunda çabucak bir intihar mektubu yazdım. Bu mektupta ona şunları söyletmiştim: "Umduğum kadar dirayetli bir adam olmadığımı keşfetmiş bulunuyorum. Günah işledim. Vicdan azabı beni yiyip bitiriyor. Son entrikalarım başarısızlığa uğramak üzere. İtibarımı yitirip mahvolacağım. Bununla yüzleşemem. Yaşamıma kendi ellerimle son veriyorum."

Sonra eve gidip işe yaramaz makinemin bağlantısını kopardım. Böylece, küçük bir patlamayı tam zamanında önlemiş oldum.

VII

Doktor Mallako'nun sonunu getirdikten bir müddet sonra kendimi mutlu ve gamsız hissettim. Doktor'dan bütün mahalleyi suç, delilik ya da felaketle kirleten bir çeşit zehirli hava yayılıyordu sanki. Artık Doktor yok olup gittiğine göre özgürce ve neşeyle yaşayacak, işimde başarılı olup yükselecek, kişisel ilişkilerimde huzur bulacaktım. Birkaç ay boyunca Doktor Mallako'nun pirinç levhası gözüme iliştiği günden beri uyumadığım gibi uyudum. Rüyasız ve tazeleyici uykular uyuyor, uykumu alıyordum. Doğru, zaman zaman çaresiz ve yapayalnız biçimde delilerin arasında yaşayan za-

vallı Bayan Ellerker'a ilişkin hatıralar aklıma geliyordu ama onun için yapabileceğim her şeyi yapmıştım, daha fazla düşüncelere dalarak elde edilecek bir şey yoktu. Onunla ilgili bütün düşünceleri hayatımdan kesinlikle çıkarıp atmaya karar verdim.

Büyüleyici, akıllı bir hanımla tanıştım. İlk olarak dikkatimi psikiyatrinin daha çapraşık yollarına yönelik ilgisiyle çekti. Umarım gerek olmaz ama gerek olduğu takdirde, ne yazık ki yolumu saran şeytanın kıvrımlarını takip edip nereye gittiğini görebilecek biri var karşımda, diye düşündüm. Gereksizce uzamayan bir flört döneminin ardından bu hanımla evlendim. Mutlu olduğuma inanıyordum. Ama tuhaf, huzursuz edici düşünceler hâlâ zaman zaman zihnime sızıyor, gündelik meselelerden bahsettiğimiz sırada yüzümden dehşete düşmüş bir şaşkınlık ifadesi geçiyordu.

"Ne oldu?" derdi karım. "Sanki rahatsız edici bir şey göründü gözüne. Belki anlatırsan kendini daha iyi hissedersin."

"Hayır." diye cevap verirdim. "Bir şey yok. Yalnızca can sıkıcı bir hatıra istemeden planlarımı böldü, hepsi bu."

Ama bu düşüncelerin gitgide artan bir sıklıkla ve sürekli artan bir canlılıkla belirmeye başladığını telaşla fark ettim. Hayalimde Doktor Mallako ile görüşüyordum, hayatının son saatindeki tartışmayı sürdürüyorduk. Sessiz bir küçümseme ifadesi taşıyan yüzü, bir an için kanlı canlı ayrıntılarla gözümün önünde beliriyor, alaycı sesinin, "Mağlup olduğumu sanıyorsun, öyle mi?" dediğini duyuyordum. Bu, çalışma odamda yalnız olduğum sırada gerçekleşirse, "Evet, öyle, Allah belanı versin senin!" diye bağırırdım. Bir defasında böyle bağırırken karım kapıdan içeri girip tuhaf tuhaf baktı bana.

Hayali varlığını gitgide artan sıklıkla hissediyordum. "Bayan

Ellerker'a pek yardımcı olamadın, değil mi?" dediğini duyuyordum. "Demek akıl sağlığını kazandığını zannediyorsun, öyle mi?" diye fısıldıyordu sanki. Çalışmalarım çok kötü gidiyordu, çünkü ne zaman yalnız kalsam, Doktor Mallako'nun kullanacağını varsaydığım ifadeleri aklımdan çıkaramıyordum bir türlü. "Dünyayı yok etmek için ne güzel fikirlerin vardı, ama şimdi ne haldesin. Mortlake'e yaraşacak derecede sıkıcı ve saygıdeğer bir adamsın. Alt tarafı bir silahın yardımıyla gücümün etkisinden kaçabileceğini mi hayal ettin gerçekten? Gücümün manevi olduğunu ve içindeki zayıflıkta sarsılmaz biçimde durduğunu bilmiyor musun? Son konuşmamızda iddia ettiğinin yarısı kadar erkek olsaydın, yaptığın şeyi itiraf ederdin. İtiraf ederdin mi dedim? Hayır, şişinirdin. Onu nasıl bir canavardan kurtardığını bütün dünyaya ilan ederdin. Habis kişiliğimde bir araya toplanmış bütün şeytani güçleri tek bir çarpışmada yerle bir eden kahramanın kendin olduğunu söyleyip böbürlenirdin. Bunların herhangi birini yaptın mı? Yapmadın. Faydasız ve baştan aşağı yalan bir itiraf bıraktın geride; bana zayıflık atfettin. Bana, zayıflığın asla yaklaşmadığı tek insanoğluna! Bu yaptığın affedilebilir mi sence? Kahramanlıklarınla şişinseydin, belki pek değersiz olmayan bir hasım olduğunu düşünürdüm. Ama evliliğin önemsizliği içindeki bu salya sümük hallerinle benim için öyle hor görülecek bir şeysin ki, ölü olmama karşın seni mahvedebileceğimi ispatlamak zorundayım."

Bütün bunları söylediğini hayal ediyordum. Önceleri bunun hayal olduğunun farkındaydım ama zaman geçtikçe onun korkunç hayaletinin gerçek olduğunu hissine gitgide daha fazla kapılmaya başladım. Kusursuz siyah giysileri ve düzgün, briyantinli saçlarıyla karşımda durduğunu görüyordum âdeta. Bir keresinde üstüme bir delilik geldi, bunun sadece bir görüntü olduğunu kendime is-

pat etmek için doğruca görüntünün içinden geçtim ama beni tam olarak sarmaladığı o korkunç anda üstümde öyle soğuk bir nefes hissettim ki, çığlığı basıp bayıldım. Beni rengim solmuş, tir tir titrer halde bulan karım, endişeyle halimi sordu. Onu nehir sisleri yüzünden sıtma ateşine yakalandığıma ikna ettim ama her şeyin bundan ibaret olduğundan şüphe ettiğini görebiliyordum. Hayalet, ölümünde oynadığım rolü gizlediğimi söyleyerek bana eziyet ettiğinde, belki itiraf edersem beni rahat bırakır diye düşünmeye başladım.

Rüyalarımda, tekrar tekrar onu vurduğum sahneyi görüyordum ama sonu farklı bitiyordu. Rüyalarımda, cesedi ayaklarımın dibinde yatarken penceresini açıverip sokağa doğru haykırıyordum: "Gelin, yukarı gelin, Mortlake'de yaşayan herkes buraya gelsin! Gelin de ölmüş canavarı görün. Kahramanca öldürdüm onu!" Rüyalarımda sahne böyle bitiyordu ama uyandığımda alaycı hayalet karşıma dikilip, "Ha ha!" diyordu. "Tam olarak böyle yaptın sayılmaz, değil mi?"

Eziyet gitgide dayanılmaz bir hal aldı, hayalet daha sık musallat olmaya başladı. Dün gece doruk noktasına ulaştık. Her zamankinden daha canlı bir rüyadan, "Ben yaptım. Ben yaptım," diye bağırarak uyandım.

Bağırışıma uyanan karım, "Ne yaptın?" diye sordu.

"Doktor Mallako'yu öldürdüm." dedim ona. "Belki sıkıcı bir bilim insanıyla evli olduğunu sanıyordun ama öyle değil. Ender rastlanan bir cesaret, kararlılık ve bu banliyö sakinlerinin hiçbirinde olmayan bir sezgi gücüyle, gaddar bir canavarın sonunu getirdim. Doktor Mallako'yu öldürdüm ve bundan gurur duyuyorum!"

"Hadi bakalım, hadi," dedi karım, "yeniden uyusan daha iyi."

Öfkeyle esip gürledim ama bir faydası yoktu. Korkunun, karımın içindeki bütün duygulara baskın çıktığını gördüm. Sabah olduğunda, telefona gittiğini duydum.

Şimdi penceremden bakıyorum. Kapıda iki polisle uzun zamandır tanıdığım mümtaz bir psikiyatrist var. Bayan Ellerker'ı kurtarmayı başaramadığım kaderin beni de beklediğini görüyorum. Anlayamadığım şeylerle dolu yapayalnız yıllar beni bekliyor. Geleceğimin karanlığını yalnızca tek bir zayıf ışık huzmesi deliyor. Kadın ve erkek deliler arasında davranışları düzgün olanların, yılda bir kere son derece sıkı kontrol edilen bir dansta bir araya gelmelerine izin verilir. Unutmaya çalışmaya hiç kalkışmamam gereken sevgili Bayan Ellerker'ımı senede bir kere göreceğim. Buluştuğumuzda, dünyada akıl sağlığı yerinde ikiden fazla kişinin olup olmadığını merak edeceğiz.

BAYAN X'İN KORSİKA İMTİHANI

I

Kısa bir süre önce, Kelt Öncesi Dönemde Danimarka Dekoratif Sanatı konulu makalesi, tartışma ihtiyacı hissettiğim bazı konuları ortaya çıkarmış olan yakın dostum Profesör N'yi ziyaret ettim. Kendisini çalışma odasında buldum. Gelin görün ki genellikle yumuşak başlı ama hafifçe zeki görünen dostum, tuhaf bir şaşkınlık içindeydi. Arkadaşımın okumakta olduğunu zannettiği, kanepenin kolunda durması gereken kitaplar karmakarışık halde yerlere saçılmıştı. Burnunun üzerinde olduğunu düşündüğü gözlükler, işe yaramaz halde masasında duruyordu. Genellikle ağzında duran pipo, dumanları tüte tüte tütün kâsesinde yatıyordu ama arka-

daşım piponun her zamanki yerini işgal etmediğinden kesinlikle bihaberdi. Yumuşak ve birazcık budalaca insancıllığı ve genellikle uysal ifadesi her nasılsa üstünden akıp gitmişti. Çehresine rahatsız olmuş, dikkati dağılmış, şaşkına dönmüş ve dehşete düşmüş bir ifade damga vuruyordu.

"Aman Allahım!" dedim. "Ne oldu?"

"Ah," dedi, "sekreterim Bayan X. Bugüne dek kendisini aklı başında, işbilir, serinkanlı ve gençlerin dikkatini dağıtmaya fazlasıyla meyilli duygulardan azade bulurdum. Ancak, bir anlık düşüncesizlikle dekoratif sanatla ilgili çalışmalarından on beş günlük bir tatille uzaklaşmasına izin verdim; o da, daha düşüncesiz bir anda, bu on beş günü Korsika'da geçirmeyi seçti. Döndüğünde, bir şey olduğunu hemen anladım. 'Korsika'da ne *yaptınız*?' diye sordum. 'Ah! Neler neler!' diye cevap verdi."

II

Sekreter o sırada odada değildi. Profesör N'nin, sekreterin başına gelen talihsizliği biraz daha detaylandıracağını umuyordum ama bu konuda hayal kırıklığına uğradım. Bayan X'ten tek bir kelime daha almayı başaramadığı konusunda beni temin etti. Sekreter, sırf meseleyi hatırladığında bile gözleri dehşetle parlıyordu ama Profesör N başkaca hususi bir şey öğrenememişti.

Bana söylendiği kadarıyla o güne dek çalışkan ve işine bağlı olan bu zavallı kızcağızı, moralini bozan, keyfini kaçıran uğursuz ağırlıktan kurtarmak için herhangi bir şey yapılıp yapılamayacağını anlamanın, ona karşı görevim olduğunu hissettim. Bayan Menhennet'i anımsadım; bu hatırı sayılır cüssedeki orta yaşlı hanımefendinin

torunlarının bana anlattığına göre, bir zamanlar bazı güzellik hileleri vardı. Bayan Menhennet'in Korsikalı bir haydudun torunu olduğunu biliyordum; heyhat, ne çare ki çok sık görülen o gafil anlardan birinde haydut son derece saygıdeğer bir genç hanıma saldırmış, bunun sonucunda da genç hanım vakti geldiğinde, çok saygı duyulup korkulan Bay Gorman'ı doğurmuştu.

Bay Gorman, her ne kadar iş hayatı onu şehre yönlendirmiş olsa da burada da varlığına sebebiyet veren türden faaliyetlerle meşgul olmaya devam etti. Mümtaz maliyeciler o yaklaşırken titriyor, şöhretlerine leke sürülmemiş, sağlam bankacılar dehşet veren hapishane hayalleri görüyordu. Muhteşem Doğu'nun zenginliklerini ithal eden tüccarların gecenin köründe gümrük memurları düşünceleriyle beti benzi atıyordu. Bütün bu talihsizlikler, gayet iyi anlaşıldığı üzere, yağmacı Bay Gorman'ın entrikaları yüzünden başlamıştı

Kızı Bayan Menhennet, baba tarafından dedesinin memleketindeki herhangi bir tuhaf ve istenmedik huzursuzluğu mutlaka duyardı. O nedenle kendisinden bir görüşme talep ettim, talebim zarifçe kabul edildi. Kasım ayında karanlık bir öğleden sonra saat 4'te, Bayan Menhennet'in çay sofrasında hazır bulundum.

"Peki sizi buraya getiren ne?" diye sordu. "Cazibeme kapılmış gibi yapmayın. Böyle numaraların zamanı geçti. On yıl önce olsa doğru olurdu, bir on yıl daha önce olsa buna inanırdım ama artık ne doğru ne de ben böyle bir şeye inanırım. Sizi buraya başka bir amaç getirdi, öğrenmek için kalbim çarpıyor."

Bu yaklaşım benim tarzıma göre fazla doğrudandı. Konuya döne dolaşa yaklaşmaktan zevk alırım. Hedeflediğim noktadan uzak bir yerden başlamaktan hoşlanırım; bazen nihai hedefime yakın

bir noktadan başlasam bile, esas noktaya önce beni son hedeften uzaklaştıran, böylece gözetleyeni yanıltacağını umduğum bir bumerang güzergâhı izleyerek yaklaşmak hoşuma gider. Ancak Bayan Menhennet böyle bir kurnazlığa müsaade etmiyordu. Dürüst, dobra ve net biri olarak doğrudan yaklaşıma inanıyordu; görünüşe göre kendisine Korsikalı büyükbabasından miras kalmış bir özellikti bu. O yüzden dolambaçlara sapmaya yönelik girişimleri bir tarafa bırakarak doğruca zurnanın zırt dediği yere geldim.

"Bayan Menhennet," dedim. "Son haftalarda Korsika'da bazı tuhaf işler döndüğü bilgisini edindim. Gözlerimle gördüklerime dayanarak, kumral saçları beyaza döndürüp gençliğin hoppa adımlarını ihtiyarlığın yorgunluğuyla ağırlaştırdığını kanıtlayabileceğim olaylar bunlar. Kulağıma ulaşan bazı söylentiler aracılığıyla bu olayların uluslararası önem taşıdığına kani olmuş bulunuyorum. Yeni bir Napolyon, Moskova'yı fethe mi gidiyor, yoksa daha genç bir Kolomb henüz bilinmeyen bir kıtayı keşif için yola mı çıktı, o kadarını tahmin edemiyorum. Ama o vahşi dağlarda buna benzer bir şeyler olduğunu; buna benzer bir şeylerin gizlice, esrarengiz ve tehlikeli biçimde planlandığını; buna benzer bir şeylerin perdenin ardındakileri görme peşindeki kişilerden dolambaçlı bir biçimde, gaddarca ve canice saklandığını düşünüyorum. Sevgili hanımefendi, çay sofranızın intizamına, porselenlerinizin zarafetine ve Lapsang Souchong çayınızın mis kokusuna rağmen, muhterem babanızın faaliyetleriyle bağınızın kopmadığına inanıyorum. Ölümünün ardından, kendinizi onun temsil ettiği menfaatlerin koruyucusu tayin ettiniz. Hızla başarıya giden yolda daima önünde parlayan bir ışık olan babası, babanızın hayatının her ânına ilham kaynağı olmuştu. Belki bazı anlayışı kıt arkadaşlarınız son derece etkili tebdili kıyafetinizin arkasını görmeyi başaramadı ama ben

biliyorum ki babanızın ölümünden beri onun kılığına büründünüz. O güneşli diyarda neler olup bittiğini, kadim yüceliğin soyundan gelen asil nesillerin zihninde öğleden sonra parlaklığına bile gölge düşürecek hangi komploların hazırlandığını, bu soğuk ve kasvetli şehirde bana anlatabilecek tek kişi sizsiniz. Yalvarırım bildiklerinizi bana anlatın. Profesör N'nin hayatı, hayatı değilse bile en azından akıl sağlığı bıçak sırtında. Sizin de gayet iyi bildiğiniz gibi, kendisi uysal bir adamdır; sizin ya da benim gibi vahşi bir ateşle değil, nazik bir sevecenlikle doludur. Karakterindeki bu özellik dolayısıyla, dün Korsika'dan bir zamanlar olduğu neşeli, kaygısız kızdan dünyanın bütün yüklerinin altında ezilen buruşuk, yılgın ve yorgun bir kadına dönüşmüş olarak geri gelen kıymetli sekreteri Bayan X'in refahı konusunda kendisini sorumlu hissediyor. Bayan X, başına gelenleri anlatmayı reddediyor; ancak ne olduğu öğrenilemezse, Kelt öncesi dönemin dekoratif sanatının yorumlanmasını engelleyen bir sürü çetrefil sorunu çözmüş olan o büyük dehanın sallanıp dağılarak Venedik'teki eski çan kulesi gibi bir moloz yığını halinde çökmesinden korkuluyor. Böyle bir olasılığın sizi ancak dehşete düşürebileceğinden eminim, o nedenle memleketinizin tüyler ürpertici sırlarını elinizden geldiğince ortaya sermeniz için size yalvarıyorum."

Bayan Menhennet sözlerimi sessizce dinledi, konuşmam bittiğindeyse cevap vermekten bir süre kaçındı. Söylevimin belli bir noktasında yanaklarının rengi solmuş, nefesi kesilmişti. Gayretle kendisini toparladı, ellerini birleştirdi ve nefes alış verişlerini sakinleştirmeye uğraştı.

"Önüme korkunç bir ikilem koydunuz." dedi. "Sessiz kalırsam, Bayan X'ten başka Profesör N de aklını kaybedecek. Öte yandan, ko-

nuşursam..." Burada titredi, başka bir şey söylemedi.

Artık bundan sonraki gelişmeyi tahmin edemez hale geldiğim bu noktada, hizmetçi kız gelerek o öğleden sonra misafir odasının bacasını temizlemesi için tutulmuş baca temizleyicinin tam teçhizat kapıda beklemekte olduğunu haber verdi.

Bayan Menhennet, "Hay Allah!" diye haykırdı. "Biz burada havadan sudan konuşup önemsiz şakalar yaparken yapacak önemli işleri olan bu mağrur adam kapımın eşiğinde bekletilmiş. Böyle şey olmaz. Görüşmemiz burada sona ermeli. Ancak son bir söz söyleyeyim. Samimiyseniz, ama gerçekten samimiyseniz, General Prz'e *bir ziyarette bulunmanızı tavsiye ederim."

III

General Prz, herkesin hatırladığı gibi, Birinci Dünya Savaşı sırasında anavatanı Polonya'yı savunma konusunda sergilediği kahramanlıkla sivrilmişti. Ancak son yıllarda Polonya nankörlük etti, General de huzursuzlukların daha az olduğu bir başka ülkeye sığınmaya mecbur kaldı. Yaşlı adam, maceralarla geçen ömrü dolayısıyla, kır saçlarına rağmen sakin bir hayat sürmeye hevesli değildi. Hayranları Worthing'de bir villa, Cheltenham'da güzelim bir ev, Seylan dağlarında bir bungalov önerdiği halde, bunların hiçbiri generale çekici görünmedi. Bayan Menhennet kendisini Korsika'daki zapt edilmez akrabalarından bazılarıyla tanıştırdı, General bu kişilerin arasında bir kez daha bir parça *élan*, yani geçmiş yıllarının kahramanlıklarına esin kaynağı olan ateşi ve vahşi enerjiyi buldu.

* Piş diye okunur. (yazarın notu)

Yılın büyük kısmını geçirdiği Korsika aynı zamanda manevi yuvası olsa da ender durumlarda Demir Perde'nin batısında kalan Avrupa başkentlerini ziyaret etme konusunda kendisine izin veriyordu. Bu başkentlerde, son zamanlardaki önemli siyasi eğilimler hakkında endişeyle fikrini soran yaşını başını almış devlet adamlarıyla sohbet ederdi. Söylenenlere nasıl karşılıklar bahşederse bahşetsin, onu yaşının ve yiğitliğinin hak ettiği hürmetle dinlerlerdi. O da Korsika'nın (evet, Korsika'nın bile) gerçekleşecek önemli olaylarda oynayabileceği rol hakkında edindiği bilgiyle dağdaki istihkâmına dönerdi.

Zamanında, Gibellino atalarının Kuzey İtalya'nın hâlâ etkin cumhuriyetlerinden getirdikleri kadim özgürlük geleneklerini yasal ya da yasadışı yollarla hayatta tutanların en özel çevrelerine, Bayan Menhennet'in arkadaşı sıfatıyla kabul edilmişti. Kayalardan, çoban kulübelerinden ve birkaç bodur ağaçtan başka bir şey görmeyen sıradan turistin görüş alanının dışında kalan tepelerdeki derin oyuklarda gizlenen; Orta Çağ görkemini, kadim Gonfalonieri'nin* zırhını, dünyaca ünlü Condottieri'nin** mücevherlerle süslü kılıçlarını barındıran eski sarayları ziyaret etmesine izin verilmişti. Klan şeflerinin soyundan gelen gururlu insanlar, muhteşem salonlarında toplanıyor; her zaman bilgece olmasa da her zaman şahane bir ziyafet çekiyorlardı. General'le yaptıkları sohbetlerde örgütlerinin bazı mühim sırları konusunda ketum davranıyorlardı ama geleneksel konukseverliğin uzun tarihinin, başka zamanlarda ihtiyatlı bir sessizliği beraberinde getiren tereddütlere baskın çıktığı o coşkulu keyif anları buna istisna teşkil ediyordu.

* Orta Çağ'da İtalya'da yargıç. —ç.n.

** Orta Çağ'da İtalya'daki paralı askerli kurumu. —ç.n.

General, dünyayı sarsan tasarıyı, bu adamların muhabbetle bahsettiği, uyanık oldukları her dakikalarına ilham veren ve ziyafetlerinin sık sık oraya vararak son bulduğu rüyalara hükmeden tasarıyı, işte bu coşkulu anlarda öğrendi. Kadim Leh asaletinin geleneksel pervasızlığı ve şevkiyle, seve seve bu tasarıların tam ortasına attı kendini. Çoğu insanın elinde hatıralarından başka bir şeyin kalmadığı yaşta, kendisine yüce serüvenlerin müthiş kahramanlıklarını paylaşma fırsatı sunduğu için Tanrı'ya şükrediyordu. Ay ışıklı gecelerde muhteşem savaş atına biner, dağlarda dörtnala gezerdi. Bu atın hem anası hem de babası anavatanının tahrip olmuş topraklarına ölümsüz bir görkem kazandırması için General'e yardımcı olmuştu. Gece rüzgârının süratinden ilham alan düşünceleri, kadim yiğitliklerle müstakbel zaferlerin karışımından oluşan bir hülyanın içinde gezinir; tutkusunun imbiğinde geçmişle gelecek birbirine karışıp kaynaşırdı.

Bayan Menhennet esrarengiz önerisini dile getirdiğinde, General Batı dünyasının yaşlı devlet adamlarına yaptığı düzenli ziyaret turlarından birindeydi. Geçmişte Batı yarımküreye karşı çağdışı sayılabilecek bir önyargı beslerdi ama adalı arkadaşlarından Kolomb'un Korsikalı olduğunu öğrendiğinden beri, söz konusu serüvencinin düşüncesizce diye nitelendirilebilecek faaliyetleri hakkında daha iyi şeyler düşünmek için çaba harcıyordu. O tür bir yolculuğun akla az çok ticareti getireceğini hissettiğinden kalkıp düpedüz Kolomb'u taklit etmeyi kendine yediremiyordu ama St. James Sarayı'ndaki Amerikan elçisini usulüne uygun bir şekilde önceden haber vererek ziyaret edecekti. Başkana mesaj iletmek için zahmete girmekten kaçınmayan elçi, bu seçkin misafirinin emrine amadeydi. General elbette Winston Churchill'i de ziyaret edecekti, öte yandan kendisini asla sosyalist bakanların varlığını kabullenecek kadar alçaltmazdı.

Churchill'le yediği yemeğin ardından, şeref üyesi olduğu tarihi kulüpte dinlendiği sırada onu bulma talihine mazhar oldum. Cesaretine uygun bir kasideyle şeref meydanında ölüme terk ettiği mümtaz Macar generaliyle karşılaşmasından elde ettiği *spolia opima*'nın* bir parçası olan, 1914 öncesinden kalma Tokay şarabından bir kadehle şereflendirdi beni. Bana bahşettiği bu şahane lütfu (hatırı sayılır bir lütuftu, çünkü ne de olsa Macar generaller bile savaşa eyerlerinde birkaç şişe Tokay'dan fazlasıyla girmezdi) münasip bir şekilde takdir ettikten sonra, konuyu yavaş yavaş Korsika'ya getirdim.

"Duydum ki," dedim, "ada eskisi gibi değilmiş. Bana söylediklerine göre eğitim, yol kesen haydutları banka kâtibine, küçük hançerleri de dolmakaleme çevirmiş. Diyorlar ki, artık kadim kan davaları kuşaklar boyunca sürdürülmüyormuş. Sekiz asırdır devam eden kin dolu bir kan davasına sahip aileler arasında bir evlilik gerçekleştiğine ve bu evlilik yüzünden kan dökülmediğine dair korkunç hikâyeler bile duydum. Bütün bunlar gerçekten doğruysa gözyaşı dökeceğim. Talih yüzüme gülerse, Balham'da ikâmet ettiğim tertemiz villayı kadim sevdaların memleketindeki fırtınalı bir zirveyle değiştirmeyi umuyordum. Ama sevda orada bile öldüyse, ihtiyarlık umudu olarak ne kalır bana? Belki güvenimi tazeleyebilirsiniz, belki oralarda hâlâ bir şeyler kalmıştır. Belki şimşeklerle gök gürültülerinin altında Farinata degli Uberti'nin** hayaleti, hor gören bakışlarla etrafına bakınırken görülebilir hâlâ. Bu akşam yanınıza

---

* Lat. Düşman komutanından elde edilen savaş ganimeti. –ç.n.

** Farinata degli Uberti (Floransa, 1212 – Floransa, 1264), İtalyan aristokrat ve askeri lider. Çağdaşları tarafından kafir olduğu için suçlanmış ve ölümünden sonra Engizisyon tarafından suçlamış ve cenazesi idam edilmiştir. Dante'nin *Cehennem* adlı eserinde adı geçer. -y.h.n.

içimi rahatlatabileceğiniz umuduyla geldim; çünkü bu umut olmadan tekdüze yılların yükünü nasıl taşıyabilirim, bilmiyorum."

Ben konuşurken General'in gözleri ışıldıyordu. Yumruklarını sıktığını, çenesini öfkeyle kilitlediğini gördüm. Sözlerimin sona ermesini zar zor bekleyebildi, sustuğum anda da şiddetle patladı.

"Genç adam," dedi, "Bayan Menhennet'in ahbabı olmasaydınız, kıymetsiz dudaklarınızın tatmasına izin verdiğim o soylu abıhayatı sizden esirgerdim. Aşağı tabakadan kimselerle düşüp kalktığınız kanaatine varmak zorundayım. Rıhtımlardaki ayaktakımının ve bürokrasinin değersiz işleriyle uğraşan aşağı sınıf eşrafın arasında, ima ettiğiniz rezilce davranışları sergileyen birkaç kişi olabilir. Tekrar ediyorum, birkaç kişi! Ancak onlar gerçek Korsikalı değildir. Piç Fransızlar, ellerini kollarını sallamadan konuşamayan İtalyanlar ya da dalkavuk Katalanlardır olsa olsa. Hakiki Korsika soyu, her zaman nasılsa öyle. Özgür bir yaşam sürüyorlar, burnunu sokmaya kalkışan hükümet ajanları da tahtalıköyü boyluyor. Hayır, sevgili dostum, kahramanlığın mutlu diyarında şimdilik her şey yolunda."

Ayağa fırlayıp sağ elini iki elimin arasına aldım.

"Ah ne kutlu gün!" dedim. "İnancım yeniden yerine geldi, kuşkularım söndü gitti. Gözlerimin önüne böyle kanlı canlı biçimde getirdiğiniz bu asil insan soyunu kendi gözlerimle görmem mümkün olabilir mi? Birini olsun tanımama müsaade edebilirseniz daha mutlu bir ömür süreceğim ve Balham'ın sıradanlıkları daha katlanılır bir hale gelecek."

"Genç dostum," dedi General, "coşkun hevesiniz onur verici. Çok büyük bir lütuf gibi görünebilir ama hevesinizi göz önünde bulun-

durarak istediğiniz bu ihsanı size bağışlamaya razıyım. İnsanlığın altın çağından geriye kalmış bu şahane soydan biriyle tanışacaksınız. İçlerinden birinin, aslına bakarsanız aralarındaki en yakın dostlarımdan birinin, Aspramonte Kontu'ndan bahsediyorum, aygırları için sipariş ettiği yeni eyerleri teslim almak için dağlardan Ajaccio'ya inmek zorunda kalacağını biliyorum. Elbette farkındasınız, bu eyerler, Ashby-de-la-Zouche Dükü'nün yarış atı ahırlarını idare eden kişi tarafından kont için özel olarak yapıldı. Dük eski bir arkadaşımdır, arada sırada büyük bir iyilikte bulunarak böyle paha biçilmez bir hediyeye layık olduğunu düşündüğüm arkadaşlarım için ondan birkaç eyer satın almama izin verir. Önümüzdeki hafta Ajaccio'da bulunma zahmetine katlanırsanız, orada dağlardaki sığınağından daha kolay erişilebileceğiniz Aspramonte Kontu için bir mektup verebilirim size."

Bu muhteşem nezaketi için gözlerimde yaşlarla teşekkür ettim General'e. Yerlere kadar eğilip elini öptüm. Huzurundan ayrıldığımda, bu soysuz dünyadan silinip gitmekte olan asaletin düşüncesi yüreğimi hüzünle doldurmuştu.

IV

General Prz'in tavsiyesine uyarak ertesi hafta Ajaccio'ya uçtum, başlıca otellerde Aspramonte Kontu'nu soruşturdum. Sorduğum üçüncü yerde, kendisinin o sırada kral dairesinde bulunduğu ancak çat kapı gelen ziyaretçilere ayıracak pek az vakti olan işi başından aşkın biri olduğu bilgisi verildi. Çalışanların halinden, tavrından, konta derin bir hürmet beslediklerini sonucuna vardım. Otel sahibiyle görüşmemde General Prz'in tavsiye mektubunu ona takdim ederek mümkün olan en kısa sürede Aspramonte Kontu'nun

ellerine ulaştırılmasını rica ettim. Kontun o sırada şehirde işleriyle meşgul olduğunu öğrenmiştim.

Otel, alışıldık tanıma uyan geveze bir turist kalabalığıyla doluydu, anlayabildiğim kadarıyla hepsi de önemsiz ve geçiciydi. General Prz'in hayallerinden henüz ayrılmış biri olarak atmosferi yabancı buldum, tercih edeceğim ortamla uzaktan yakından ilgisi yoktu. Polonyalı soylunun hayallerinin bu ortamda gerçekleştiğini kafamda canlandıramıyordum bile. Ancak başka bir ipucum yoktu, elimdekini iyi kullanmak mecburiyetindeydim.

Londra'nın, New York'un, Kalküta'nın ve Johannesburg'un en iyi otellerinde sunulandan kesinlikle ayırt edilemeyecek, kallavi bir yemeğin ardından biraz kederli bir halde lobide oturuyordum ki orta yaşlarının başında, çevik bir beyefendinin bana doğru yaklaştığını gördüm. Kendisini önce başarılı bir Amerikalı yönetici sandım. Toplumun o güçlü kesimiyle bağdaştırmayı öğrendiğim köşeli çeneye, sağlam adımlara ve ölçülü konuşmaya sahipti ama bana hitap ettiğinde İngilizceyi kıta aksanıyla konuştuğunu şaşırarak fark ettim. Aspramonte Kontu olduğunu açıkladığındaysa şaşkınlığım iyice arttı.

"Gelin." dedi. "Süitimin oturma odasında buradaki gibi itiş kakıştan rahatsız olmadan konuşabiliriz."

Vardığımızda süitinin biraz fazla cafcaflı bir şekilde süslenmiş bir saray yavrusu olduğu anlaşıldı. Kont bana sert bir viski sodayla kalın bir puro verdi.

"Anladığım kadarıyla," diye başladı söze, "o sevgili yaşlı beyefendinin, General Prz'in dostusunuz. Umarım içinizden asla ona gülmek gelmemiştir. Bizim gibi modern dünyada yaşayanların hiç

kuşkusuz böyle bir eğilimi var ama kır saçlarına hürmetimden ötürü bu dürtüye karşı koyuyorum."

"Siz ve ben, sevgili beyefendi," diye devam etti sözlerine, "modern dünyada yaşıyoruz. Doların hâkim olduğu bir çağda hiç yeri olmayan anılarla umutlar, bir işimize yaramıyor. Örneğin ben, dünyanın görece sapa bir bölgesinde yaşamama ve geleneklerin beni idare etmesine izin vermem halinde kıymetli General gibi puslu hayallerin içinde kaybolabilecek olmama rağmen zamanımıza ayak uydurmaya karar verdim. Hayatımın esas amacı dolar kazanmak. Sadece kendim için değil, aynı zamanda adamız için. 'Yaşam tarzınızın bu sonuca nasıl bir katkısı var?' diye sorabilirsiniz. General'le dostluğunuz göz önünde bulundurulunca, gayritabii olmayan bu sorunun cevabını size borçlu olduğumu hissediyorum."

"Evimin bulunduğu dağlar, yarış atı üretmek ve yetiştirmek için çok uygun bir alan sağlıyor. Babamın geniş çaplı gezileri sırasında topladığı Arap atları ve kısrakları, eşi benzeri olmayan güçte ve hızda bir nesil üretti. Elbette sizin de bildiğiniz gibi, Ashby-de-la-Zouche Dükü'nün büyük tek bir arzusu var: O da peş peşe üç Derbi kazanacak atlara sahip olmak. Bu arzusuna benim aracılığımla kavuşabileceğini umut ediyor. Muazzam serveti öncelikle bu amaca vakfedilmiş durumda. Derbinin Amerikalı turistler için bir çekim merkezi olması dolayısıyla vergi beyannamesinde aygırının masraflarını gelirinden düşmesine izin veriliyor. Dük bu sayede pek çok mevkidaşının kaybettiği serveti elinde tutabiliyor. Müşterilerim Dük'ten ibaret değil. En iyi atlarımın bazıları Virginia'ya, bazıları Avustralya'ya gitti. Dünyada kraliyet sporunun bilinip de atlarımın ünlü olmadığı hiçbir yer yok. Sarayımı onlar sayesinde ayakta tutuyor, Korsika

dağlarımızın gürbüz halkını onlar sayesinde besleyip koruyorum."

"Göreceğiniz gibi, benim hayatım General Prz'inkinin aksine ger çeklik düzleminde yaşanıyor. Dolar kurunu Gibellino soyundar daha sık düşünüyorum, at tüccarlarına da en şahane aristokra tik yadigârlardan daha fazla ilgi gösteriyorum. Yine de evdeyken civar halkının bana gösterdiği hürmeti muhafaza etmek ihtiyacı beni geleneklere boyun eğmeye zorluyor. Şatomda ziyaretime gelirseniz, General'in mektubundan anladığım kadarıyla beni zi· yaretinizin sebebi olan muammaya dair bazı ipuçları yakalama· nız kuvvetle muhtemel. Öbür gün at sırtında şatoya dönüyorum Uzun bir seyahat, yola erken çıkmak gerek, ancak sabah altıda ha· zır olma zahmetine katlanırsanız benimle birlikte evime gelmeni; için size bir at temin etmekten memnuniyet duyarım."

Bütün bunlar sırasında viskiyi ve puroyu bitirmiştim; nezaketi içir Kont'a hararetle teşekkür ederek teklifini kabul ettim.

V

Ertesi günden sonraki gün Kont'un otelinin önünde hazır bulun· duğumda hava hâlâ zifiri karanlıktı. Sert, rüzgârlı bir gündü; acı bir soğuk vardı, havada kar kokusu seziliyordu. Kont, muhteşem ay· gırının üstünde belirdiğinde, hava koşullarından etkilenmez gibi görünüyordu. Hemen hemen aynı derecede muhteşem bir başka aygır Kont'un uşağı tarafından kapıya getirildi, binmem için bana sunuldu. Yola çıktık, çok geçmeden şehrin sokaklarını ardımızda bıraktık. Sonra ancak engin tecrübe sahibiyseniz bulunabilecek dar yollardan ilerleyip önce ormanlık alanlardan, sonra ot ve kayalardan ibaret kırlıklardan geçerek kıvrıla kıvrıla yükseklere, daha yükseklere tırmandık.

Görünüşe göre Kont ne yoruluyor, ne acıkıyor, ne de susuyordu. Yalnızca kuru ekmek kemirip hurma yediğimiz, bir dereden buzlu su içtiğimiz kısacık bir ara verdiğimiz uzun gün boyunca hem akıllı hem bilgili bir şekilde kâh şundan kâh bundan bahsetti. Dünya meselelerine dair derin bilgisi ve boş zamanlarında atlarla ilgilenen sayısız zenginle tanış biliş olduğu anlaşılıyordu. Ama o uzun gün boyunca, beni Korsika'ya getiren mesele hakkında tek bir söz çıkmadı ağzından. Manzaranın güzelliğine ve Kont'un anlattığı çok dilli anekdotlara karşın sabırsızlık yavaş yavaş beni ele geçirdi.

"Sevgili Kont," dedim, "atadan kalma evinizi ziyaret etme şansı için ne kadar minnettar olduğumu anlatmam mümkün değil. Ancak cüret gösterip size hatırlatmalıyım ki, büyük saygı beslediğim, çok kıymetli bir arkadaşımın hayatını, hayatını değilse bile akıl sağlığını kurtarma görevini üstlenmiş bulunuyorum. Bu uzun yol-

culukta size eşlik ederken bu amaca hizmet edip etmediğim konusunda kuşkular beslememe yol açıyorsunuz."

"Sabırsızlığınızı anlıyorum," dedi Kont, "ancak şunu kavramalısınız ki modern dünyaya ne kadar ayak uydurmuş olursam olayım bu dağlık bölgelerde ezelden beri alışılagelmiş tempoyu hızlandırmam mümkün değil. Size söz veriyorum, akşam sona ermeden hedefinize biraz daha yaklaşmış olacaksınız. Bundan fazlasını söyleyemem, elimden daha fazlası gelmiyor."

Bu muamma gibi sözlerle yetinmek zorundaydım.

Güneş batarken şatoya vardık. Yapı, dik bir yamaca inşa edilmişti ve mimariyle ilgilenen herkes, en ince ayrıntısına varana dek her bir parçasının on üçüncü yüzyıldan geldiğini kolaylıkla anlayabilirdi. Asma köprüyü aşınca gotik bir geçitten geniş bir avluya girdik. Bir seyis atlarımızı aldı; Kont önüme düşerek beni uçsuz bucaksız bir salona soktu, oradan da dar bir geçitten geçirerek gece konaklayacağım odaya götürdü. Koskocaman, sayvanlı bir yatakla ağır oymalarla dolu çok eski moda mobilyalar odanın büyük kısmını kaplıyordu. Pencereden görünen uçsuz bucaksız manzara, sayısız dolambaçlı vadinin altında uzaklarda beliriveren denizle insanın gözünü alıyordu.

Kont, "Umarım bu köhnemiş sayılabilecek ikamette fazla rahatsız olmamayı başarabilirsiniz." dedi.

Devasa şöminede alev alev yanan ve etrafa titreşen bir ışık saçan kocaman kütüklerin ateşine bir göz atarak "Bunda zorlanacağımı sanmıyorum." dedim. Kont akşam yemeğinin bir saate hazır olacağı bilgisini verdi ve her şey yolunda giderse yemekten sonra araştırmalarıma yardımcı olmak için bir şeyler yapılacağını açıkladı.

Mükellef yemeğin ardından Kont beni yeniden odama götürerek "Sizi şimdi bu evin çok eski bir hizmetkârıyla tanıştıracağım." dedi. "Burada hizmet ettiği uzun yıllar boyunca evin bütün sırlarına vakıf oldu, hepsini muhafaza ediyor. Sorununuzun çözümü konusunda size yardımcı olabileceğinden hiç kuşkum yok."

Zili çaldı, cevaplayan uşağa sohbetimize katılmak üzere kâhyayı çağırmasını söyledi. Kısa bir aranın ardından kâhya göründü. Karşımda romatizmadan beli bükülmüş, beyaz bukleli ve görmüş geçirmişlerin kasvetli havasını taşıyan yaşlı bir adam buldum.

Ev sahibim, "Bu adam, size buranın sunabileceği bütün bilgiyi bahşedecek." dedi.

Bunu söyledikten sonra yanımızdan çekip gitti.

"İhtiyarcık," dedim, "bu ileri yaşında akli melekelerinin eskisi gibi olmasını umut edebilir miyim, bilmiyorum. Kont'un beni sana yönlendirmesine şaşırdığımı itiraf edeyim. Bunamaya başlamış hizmetkârlarla değil, emsallerimle görüşmeye değer bulunacağımı hayal etmiştim saf saf."

Ben bu sözleri söylerken tuhaf bir değişim gerçekleşti. Yaşlı adam, yani yaşlı olduğunu sandığım adam birdenbire romatizmalı görüntüsünden sıyrıldı; 1.90'lık boyunu ortaya koyacak şekilde dikleşti; kömür karası, gür saçlarını gözlerden gizleyen beyaz peruğu başından çekip attı; giymekte olduğu müzelik pelerini çıkardı ve şatonun inşa edildiği döneme ait eksiksiz Floransalı soylu kostümünü gözler önüne serdi. Elini kılıcına koyarak parlayan gözleriyle bana döndü, "Genç adam," dedi. "Buraya ferasetine çok güvendiğim Kont tarafından getirilmiş olmasaydınız, partal bir pelerinin örtüsü altındaki asil kanı seçme becerisinden yoksun, münasebet-

siz bir zıpçıktı olarak derhal zindanlara atılmanızı emrederdim."

Gereğince tevazu taşıyan bir tonla "Beyefendi," dedim, "elimde olmaksızın hem sizin hem de kontun birlikte tasarladığınızı düşündüğüm bir hataya düştüğüm için haddim olmaksızın affınızı istirham ediyorum. Mütevazı özürlerimi kabul buyurursanız, kimin huzurunda bulunmak şerefine nail olduğumu öğrenmekten mesut olurum."

"Beyefendi," dedi adam, "konuşmanızı, daha önceki münasebetsizliğinizin bir dereceye kadar telafisi olarak kabul ediyorum. Kim olduğumu, neyi temsil ettiğimi söyleyeceğim size. Ben, beyefendi, Ermocolle Dükü'yüm. Kont sağ kolumdur, her konuda bana itaat eder. Ancak bu bedbaht günlerde yılanın bilgeliğine ihtiyaç var. Kont'u bir iş adamı olarak, çağımızın icraatlarına ayak uydururken ikimizin de benzer biçimde ilham aldığı asil inanca karşı küfre sapar halde gördünüz. Karakterinizi ve bakış açınızı bir nebze tahmin edebilmek için kendimi size tebdil-i kıyafetle takdim etmeye karar verdim. İmtihanı geçtiniz. Şimdi size söyleyeceğim tek şey şu, profesör müdür nedir, o değersiz arkadaşınızın hayatındaki dertle ilgili şeyleri bilmeye hakkım var."

Bu sözlere karşılık olarak profesör ve çalışmaları hakkında, Bayan X ve gençlere özgü masumiyeti hakkında, bu arkadaşlığın kifayetsiz omuzlarıma yüklediğini hissettiğim sorumluluk hakkında uzun uzun, ikna edici bir biçimde konuştum. Dük beni ağırbaşlı bir sessizlikle dinledi. Sözlerimi bitirdiğimde "Sizin için yapabileceğim tek bir şey var, onu yapacağım," dedi.

Daha sonra eline koskocaman bir tüy kalem alarak büyük bir parşömen yaprağına şunları yazdı: "Bayan X'in dikkatine. Ettiğiniz yeminin bir kısmından azat edilmiş bulunuyorsunuz. Bu notu getiren

kişiye ve Profesör N'ye her şeyi anlatın. Sonra HAREKETE GEÇİN." Bunu, ihtişamlı bir imzayla noktaladı.

"Senin için yapabileceğim tek şey bu, aziz dostum."

Ona teşekkür ederek törensel bir şekilde iyi geceler diledim.

Pek uyuyamadım. Rüzgâr uluyor, kar yağıyordu, ateş söndü gitti. Yastığımın üstünde bir sağa, bir sola dönüp duruyordum. Nihayet birkaç huzursuz uyku ânı üstüme çöktüğünde tuhaf rüyalar beni uykusuzluktan daha da çok bitap düşürdü. Şafak söktüğünde, kurşuni bir ağırlık beni aşağı bastırıyordu. Kont'u arayıp bularak olanları ona anlattım.

"Taşıdığım mesaj göz önünde bulundurulursa," dedim, "elimden geldiğince süratle İngiltere'ye dönmek zorunda olmamı anlayışla karşılayacaksınızdır."

Misafirperverliği için ona bir kez daha teşekkür ederek oraya gelirken bindiğim küheylana bindim, Kont'un yolu bulmamda yardımcı olması için refakatime verdiği seyisin eşliğinde, karla karışık sulusepken yağmur ve şiddetli rüzgâr altında yavaş yavaş ilerleyerek sonunda korunaklı Ajaccio'ya vardım. Ertesi gün de İngiltere'ye döndüm.

VI

Döndüğümün ertesi sabahı, Profesör N'nin evinin yolunu tuttum. Profesörü kedere boğulmuş halde buldum. Dekoratif sanat unutulmuş gitmişti, Bayan X de ortada yoktu.

"Eski dostum," dedim, "seni böyle üzgün görmek acı verici. Senin için elimden geleni yaptım. Korsika'dan daha dün döndüm. Tam

anlamıyla başarılı olamadım ama tam anlamıyla başarısız da değilim. Bir mesaj getirdim. Sana değil, Bayan X'e. Bu mesaj ferahlık mı yoksa aksini mi getirecek bilmiyorum. Ama görevim, mesajı Bayan X'e teslim etmek. Onu burada, senin huzurunda göreceğim bir randevu ayarlayabilir misin? Mesajın senin huzurunda teslim edilmesi gerekiyor."

"Tabii, ayarlanabilir," dedi.

Yaşlı kâhyasını yanına çağırdı, kâhya profesörün ne istediğini öğrenmek üzere üzüntülü bir çehreyle yaklaştı.

"Senden ricam," dedi profesör, "Bayan X'i bulup iki eli kanda olsa bile, mutlaka ve acilen buraya gelmesini istemen."

Kâhya yanımızdan ayrıldı, profesörle ikimiz kasvetli bir sessizlik içinde oturduk. Yaklaşık iki saatin ardından kâhya kadın dönerek Bayan X'in onu yatağa mahkûm eden bir bitkinlik içine düşmüş olduğunu, ama Profesör N'nin mesajını aldığında yüzündeki sıkıntılı ifadenin hafif bir kıvılcımla canlandığını, çok kısa bir süre içinde burada olacağına söz verdiğini bildirdi. Kâhya bu mesajı iletmeyi ancak bitirmişti ki Bayan X teşrif etti. Solgun, perişan bir haldeydi; gözleri deli deli bakıyordu, hareketleri de canlılıktan hemen hemen bütünüyle yoksundu.

"Bayan X," dedim, "bunun acı verici olup olmadığını henüz bilmiyorum, ama görevim, tanıdığınıza kâni olduğum kişiden gelen bu mesajı size iletmek."

Parşömen parçasını ona uzattım. Bayan X birdenbire canlanarak parşömeni hevesle kaptı. Gözleri mesajın birkaç satırının üstünde hızla dolaştı.

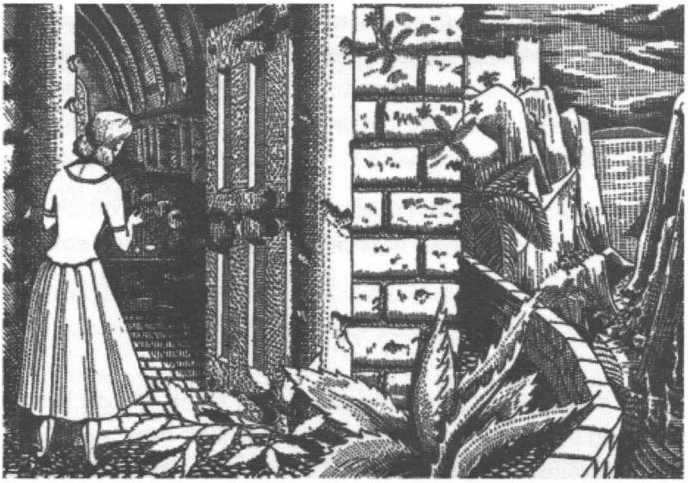
"Heyhat!" dedi. "Umduğum kurtuluş bu değildi. Üzüntü kaynağı ortadan kalkmayacak belki ama bu mesaj esrar perdesini açmama cevaz veriyor. Hikâye uzun, bitirdiğimdeyse keşke daha uzun olsaydı diyeceksiniz, çünkü sona erdiğinde arkasından yalnızca dehşet gelebilir."

Bayan X'in yere yığılmanın eşiğinde olduğunu gören profesör ona cömert bir kadeh konyak hazırladı. Sonra bizi masanın etrafına oturtup sakin bir sesle, "Buyurun Bayan X," dedi.

VII

"Korsika'ya gittiğimde," diye başladı Bayan X, "ah bilseniz bunun üstünden ne kadar uzun süre geçmiş gibi geliyor bana, sanki başka bir varoluşta gerçekleşmiş gibi... Korsika'ya gittiğimde mutlu tasasızdım, aklımda sadece keyif, yaşıma münasip görülen hafif eğlenceler ve yeni manzaralarla güneşin vereceği zevk vardı. Korsika, ilk andan itibaren beni büyüledi. Tepelerde uzun, avare gezintilere çıkma alışkanlığı edindim, bu gezintilerde her gün biraz daha uzağa gidiyordum. Altın ekim güneşinde ormanın yaprakları binbir parlak renkle ışıldıyordu. Sonunda beni ormanın diğer tarafına, çıplak tepelere çıkaran bir patika buldum."

"Gün boyu süren gezinti sırasında, bir tepenin zirvesindeki şato ilişti gözüme. Nasıl da şaşırmıştım! Çok merak etmiştim. Ah! Keşke başka türlü olsaydı. O gün, bu hayret verici binaya daha fazla yaklaşmak için vakit çok geç olmuştu ama ertesi gün yanıma basit bir kumanya alarak sabah erkenden yola çıktım. Mümkün olursa bu gösterişli yapının sırrını keşfetmeye kararlıydım. Pırıl pırıl sonbahar havasında gitgide daha yükseğe tırmandım. Karşıma tek bir insan evladı çıkmadı. Şatoya yaklaştığımdaysa, etrafındaki yaşam

belirtilerine bakarak oranın pekâlâ da Uyuyan Güzel'e ait olabileceğini düşündüm."

"Merak. İlk annemizi yoldan çıkarmış olan o ölümcül tutku beni devam etmem için kandırdı. Bir çeşit giriş arayarak mazgalların arasında gezindim. Bir süre boşu boşuna aranıp durdum. Ah! Keşke öyle kalsaydı! Ama kahpe kader ağlarını ördü. Sonunda küçük bir arka kapı buldum, dokunmamla açılması bir oldu. Karanlık, ıssız bir müştemilata girdim. Gözüm karanlığa alışınca karşı tarafta aralık duran bir kapı gördüm. Parmak uçlarımda yürüyerek kapıya gittim, içeriye bir göz attım. Gördüğüm şey nefesimin kesilmesine yol açtı, şaşkınlıktan neredeyse çığlık atacaktım."

"Önümde uçsuz bucaksız bir salon vardı, salonun tam ortasında da ahşap, uzun bir masanın etrafında kimi ihtiyar, kimi genç, kimi orta yaşlı ama hepsinin de yüzünden kararlılık okunan, cid-

di ifadeli bir grup adam oturuyordu. 'Bunlar da kim acaba?' diye meraklandım. Oradan çekip gitmeye kendimi ikna edemediğimi, o küçük kapının arkasında durup adamların sözlerini dinlediğimi duyunca şaşırmayacaksınız tabii. Hayal bile edilemeyecek derinlikteki günah kuyularına gömüleceğim o gün, ilk günahım buydu."

"Uğursuz bir meselenin tartışıldığını anlamış olsam da önceleri kelimelerini seçemiyordum. Derken yavaş yavaş, kulaklarım konuşmalarına uyum sağladıkça söylediklerini takip etmeyi öğrendim, duyduğum her kelimeyle de hayretim arttı."

"Başkan, 'Tarih konusunda anlaştık mı?' diye sordu."

"Bir sürü ses, 'Anlaştık,' diye cevap verdi."

"'Öyle olsun o zaman,' dedi başkan. 'Tarihin 15 Kasım Perşembe günü olduğunu karara bağlıyorum. Şahsi görevlerimiz konusunda anlaştık mı?' diye sordu."

"'Anlaştık,' diye cevapladı aynı sesler."

"'O zaman,' dedi başkan, 'Aldığımız kararları tekrar edeceğim, sözümü bitirdiğimde bu konuları resmi olarak oylamaya sunacağım, siz de oy vereceksiniz. İnsan ırkının iğrenç bir illetten mustarip olduğu konusunda hepimiz hemfikiriz, bu illetin adı da HÜKÜMET. İnsanoğlunun, bu talihli adada bizlerin bir ölçüde yeniden kazandığı Homeros çağındaki mutluluğa kavuşması için ilk şart, hükümetlerin ortadan kaldırılması. Hükümetlerin ortadan kaldırılmasının tek yolu var, o da idarecilerin ortadan kaldırılması, bu konuda da hemfikiriz. Burada yirmi bir mevcudumuz var, dünyada da yirmi bir önemli devlet olduğu konusunda fikir birliğine vardık. 15 Kasım Perşembe günü, her birimiz bu yirmi bir devletin başındaki kişilerden birine suikast düzenleyecek. Başkanınız olarak bu

yirmi bir görevin en zor, en tehlikeli olanını üstlenme ayrıcalığına sahibim. Elbette ki seçtiğim kişi... Her neyse, bu ismi yüksek sesle dile getirmeme gerek yok. Ancak işimiz, bu yirmi bir kişi fazlasıyla hak ettikleri akıbete uğradıklarında bitmiyor. Bir kişi daha var; o kadar rezil, günaha o kadar gömülmüş, yalanların yayılması konusunda o kadar gayretli ki, onun da ölmesi gerekiyor. Ama mevkii diğer yirmi bir kurban kadar yüksek olmadığından onun hesabının görülmesi işini yaverime veriyorum. Pek çok kültür yayınında kendisine yer bulacak cürete sahip olan ve gizli servisimizin verdiği bilgiye göre Kelt öncesi dönemde dekoratif sanatın Avrupa'ya hepimizin bildiği gibi Korsika'dan değil, Litvanya'dan yayıldığını anlatan geniş çaplı bir çalışmayı bitirmek üzere olan Profesör N'den bahsettiğimi anladınız elbette. O da ölecek.'"

Bayan X hıçkırarak, "Bu noktada kendimi daha fazla tutamadım," diye devam etti. "İnsaniyetli işverenimin yakında ölecek olması beni derinden sarstı, istemeden bir çığlık attım. Bütün başlar kapıya döndü. Profesör N'nin ortadan kaldırılmasıyla görevlendirilen yardımcıya sesi araştırması söylendi. Kaçmama fırsat kalmadan adam beni yakaladığı gibi yirmi birlerin önüne çıkardı. Başkan sert bakışlarını üzerime dikip kaşlarını çattı."

"'Sen kim oluyorsun da gizli konseyimize böyle saygısızca, böyle palas pandıras dalıyorsun? Herhangi bir kurulun aldığı en mühim kararı böyle kapı arkasından dinlemek nereden aklına geldi? Küstah cüretinin fazlasıyla hak ettiği ölüme hemen buracıkta kavuşmaman için tek bir sebep söyleyebilir misin bana?'"

Bayan X bu noktada kısa bir tereddüt yaşadı, şatodaki mühim görüşmeyi anlatmaya devam etmekte güçlük çekiyordu. Sonunda kendini toparlayıp yeniden anlatmaya başladı.

"Şimdi hikâyemin en acı verici kısmına geliyorum." dedi. "Geleceğin gözlerimizden saklanmış olması, ilahi kudretin merhametli bir lütfu. Annem, ilk çığlığımı dinleyerek yorgun argın yatarken yeni doğmuş kızının kaderinin böyle olacağını aklına bile getirmemiştir. Sekreterlik okuluna girerken işin buralara varacağını hiç aklıma getirmemiştim. Pitman stenografisinin cehenneme açılan kapı olduğunu aklımın ucundan bile geçirmemiştim. Ama beyhude şikâyetlerle zaman harcamamalıyım. Olan oldu, hikâyeyi boş pişmanlıklarla kesip biçmeden dümdüz, yalın biçimde anlatmak görevim."

"Başkan derhal öldürüleceğimi söylerken dışarıdaki güzel gün ışığı ilişti gözüme. Gençliğimin tasasız senelerini düşündüm. Daha o sabah ıssız tepelere tırmandığım sırada bana eşlik eden mutluluk vaadini düşündüm. Yaz yağmurlarının, kışları şömine başında oturulan günlerin, bahar çayırlarının, gürgen ormanlarında sonbaharın görüntüleri acı verici biçimde zihnime üşüştü. Bir daha dönmemek üzere uçup gitmiş olan masum çocukluğun altın yıllarını düşündüm. Gözlerinde aşk ışığı gördüğümü hayal ettiğim kişiyi çabucak, mahcubiyetle düşündüm. Bütün bunlar zihnimden bir anda geçti. 'Hayat tatlı!' dedim kendi kendime. 'Daha gencim, ömrümün en güzel günleri henüz önümde uzanıyor. Hayatın temeli, özü olan zevkleri ve hüzünleri tatmadan böyle ölüp gidecek miyim? Hayır!' diye düşündüm. 'Bu kadarı çok fazla. Hayatımı uzatmak için tutunabileceğim herhangi bir dal varsa yakalayacağım onu. Bedeli şerefim olsa bile yakalayacağım.' Şeytana uyup bu korkunç karara varınca, elimden geldiğince sükûnetle konuştum. 'Ah saygıdeğer beyefendi, istemeden, kaza eseri kabahat işledim. O ölümcül kapıdan gelişigüzel girdiğimde aklımda hiçbir kötülük yoktu. Hayatımı bağışlarsanız ne isterseniz yaparım. Merhamet

edin, size yalvarıyorum. Bu kadar genç, bu kadar güzel birinin vaktinden önce ölüp gitmesini istemezsiniz, isteyemezsiniz. Emrinizi söyleyin, itaat edeceğim.' Başkan bana hâlâ pek dostça bakmasa da hafif bir yumuşama işareti gördüğümü hayal ettim. Adam diğer yirmi kişiye dönerek, 'Arzunuz nedir?' diye sordu. 'Adalet tecelli mi etsin, yoksa onu ateşten gömlekle mi sınayalım? Oya sunuyorum.' On kişi adalet, on kişi de ateşten gömlek için oy verdi. 'Kararı benim oyum belirleyecek.' dedi başkan. 'Ateşten gömleğe oy veriyorum.'"

"Sonra yeniden bana dönerek sözlerine devam etti. 'Yaşayabilirsin ama ancak belli koşullarla.' dedi. 'Koşulları şimdi sana açıklayacağım. Öncelikle, bu salonda öğrendiklerini bir kelimeyle, bir hareketle ya da imayla veya davranışlarındaki bir değişiklikle açığa vurmayacağına dair büyük bir yemin etmelisin. Edeceğin yemini söyleyeceğim, arkamdan tekrar et: BU SALONDA GÖRDÜĞÜM VE İŞİTTİĞİM HİÇBİR ŞEYİ ASLA AÇIĞA VURMAYACAĞIMA, EN UFAK BİR DAVRANIŞLA YA DA HAREKETLE İMA ETMEYECEĞİME, ZERDÜŞT VE PEYGAMBERİN SAKALI ADINA, URIEN, PAYMON, EGYN VE AMAYMON ADINA, MARBUEL, ACIEL, BARBIEL, MEFISTOFEL VE APADIEL ADINA, DIRACHIEL, AMNODIEL, AMUDIEL, TAGRIEL, GELIEL VE REQUIEL ADINA VE CEHENNEMİN DÖRT MELEĞİ ADINA YEMİN EDERİM.' Bu yemini ciddiyetle tekrarladığımda bunun imtihanın yalnızca ilk kısmı olduğunu açıklayarak vereceğim sınavın muazzamlığını belki de tam kavrayamadığımı söyledi. Yakardığım şeytani isimlerin her biri kendi işkence gücüne sahipti. Başkan, kendisine bahşedilmiş sihirbazlık gücü sayesinde bu iblislerin hareketlerini kontrol edebiliyordu. Yeminimi bozarsam bu iblislerin her biri ayrı ayrı başıma musallat olarak ustası olduğu işkenceyi ebediyete kadar üzerimde uygulayacaktı. Başkan, bunun cezamın

en ufak parçası olduğunu söyledi."

"'Esas ciddi meselelere şimdi geliyorum,' deyip yaverine dönerek 'Kadeh lütfen!' dedi.

Ayini bilen yaver, kadehi başkana sundu.

Başkan tekrar bana dönerek, 'Bu kadeh boğa kanıyla dolu.' dedi. "Her bir damlasını tek nefeste içmelisin. Bunu başaramazsan, anında bir ineğe dönüşerek kanını uygun şekilde içmeyi beceremediğin boğanın hayaleti tarafından sonsuza dek kovalanacaksın.' Kadehi ondan aldım, derin bir nefes çektim, gözlerimi kapatıp zehri bir dikişte bitirdim."

"'İmtihanın üçte ikilik kısmı tamamlandı.' dedi başkan. 'Son kısım bir parça daha zor. Senin de maalesef öğrendiğin gibi, gelecek ayın 15'inde yirmi bir devlet başkanının ölmesini karara bağladık. Ulusumuzun zafer kazanabilmesi için Profesör N'nin de ölmesi gerektiğini kararlaştırdık. Ancak bu âdil infazı içimizden birinin üstlenmesinin simetriyi bozacağını hissediyorduk. Senin varlığını keşfetmeden önce bu görevi yaverime vermiştik. Gelişin pek çok yönden talihsizlikti ama bir açıdan da bize verdiği takdire şayan fırsatı görmezden gelmek akılsızca ve zevksizce olur. Bu infazı yaverim değil, sen gerçekleştireceksin. Bunu yapacağına dair de gizlilik için ettiğin yeminden edeceksin.'"

"'Ah efendim!' dedim. 'Bu korkunç yükü yüklemeyin bana. Çok şey biliyorsunuz ama Profesör N'nin çalışmalarına yardımcı olma görevini zevkle üstlendiğimi biliyor musunuz, bilmem. Ondan nezaketten başka bir şey görmedim şimdiye dek. Belki dekoratif sanat hakkındaki görüşleri sizin istediğiniz gibi değildir. Ona eskiden olduğu gibi hizmet etmeme izin veremez misiniz, böylece

profesörü yavaş yavaş hatalarından döndürebilirim. Düşünceleri üzerinde etkim vardır. Birkaç yıllık yakın çalışma, profesörün eğilimlerini şu ya da bu tarafa yönlendirmenin yollarını öğretti bana. Zaman bahşederseniz kendisini, Kelt öncesi dönemde dekoratif sanatta Korsika'nın rolü hakkında sizin görüşlerinize uymaya ikna edebileceğime inanıyorum. Arkadaşım olarak gördüğüm ve şimdiye dek hakkaniyetsiz davranmadan beni aynı gözle gören bu iyi kalpli yaşlı adamı katletmek, uyandırmama yol açtığınız pek çok kötü ruhun peşime düşmesi kadar korkunç neredeyse. Hayatın bu kadar yüksek bir bedel ödemeye değip değmeyeceğini bilmiyorum doğrusu.'"

"'Hayır, sevgili kızım.' dedi başkan. 'Korkarım hâlâ yanılsamalarla avutuyorsun kendini. Ettiğin yemin, günah dolu, kâfirce bir yemindi ve sihir sanatımla onları zapt etme yolunu tercih etmediğim takdirde seni sonsuza dek iblislerin sultası altına soktu. Artık kaçamazsın. Ya dediğimi yapacak ya da cezasını çekeceksin.' Ağladım, ona yalvardım, yere çöküp dizlerine sarıldım. 'Merhamet edin!' dedim, 'Merhamet edin!' Ama hiç etkilenmedi. 'Söyleyeceğimi söyledim.' dedi. 'Uyandırdığın on beş iblisin elinde sonsuza dek on beş farklı işkenceye maruz kalmak istemiyorsan, gelecek ayın 15'inde Profesör N'nin ölüm sebebi olacağına dair aynı korkunç yemini benim arkamdan tekrarlamalısın.'"

"Heyhat sevgili profesör, heyhat! Beni affetmeniz imkânsız biliyorum ama zayıflığım yüzünden bu ikinci yemini de ettim. 15'i ama artık gelecek ayın değil, bu ayın 15'i ve hızla yaklaşıyor; o gün geldiğinde korkunç yeminimin dehşetli sonuçlarından nasıl kaçacağımı bilmiyorum. O tüyler ürpertici şatodan ayrılır ayrılmaz pişmanlığın pençesine düştüm, o zamandan beri de bu pişman-

lık iliğimi kemiğimi kuruttu. Böyle yaparak yeminin buyruklarını yerine getirmiş olacağıma kendimi ikna edebilsem, on beş iblisin on beş ayrı çeşit işkencesine seve seve katlanırım. Ama bir kere yemin etmiş bulundum, haysiyet gereği yeminimi tutmak zorundayım. Hangisi daha büyük günah, hürmet duyduğum iyi adamı katletmek mi, yoksa haysiyet ilkelerine ihanet mi? Bilmiyorum. Ama siz sevgili profesör, o kadar akıllısınız ki, şüphelerimi dağıtarak bana izlemem gereken yolu göstereceğinize eminim."

VIII

Bayan X'in hikâyesi düğüm noktasına yaklaşırken profesör şaşırtıcı bir biçimde neşesine ve sükûnetine kavuştu. Kızın sualini, ellerini birleştirerek nazik bir gülümseme ve tam anlamıyla huzurlu bir tavırla cevapladı.

"Sevgili kızım," dedi, "dünyada hiç ama hiçbir şeyin haysiyet ilkelerini çiğnemesine izin verilmemelidir. Elinden geliyorsa, yemininin gereklerini yerine getirmelisin. Çalışmam tamamlandı; geri kalan yıllarım, kaldıysa da, pek önemli olmayabilir. Bu nedenle sana kesinlikle, yeminini tutman gerektiğini söylemeliyim, tabii bu mümkünse. Diğer taraftan, haysiyet duygunun sonucu olarak hayatının darağacında nihayet bulması beni üzer, hatta diyebilirim ki buna derinden üzülürüm. Seni yemininden azat edebilecek bir şey, tek bir şey var, o da fiziksel imkânsızlık. Ölü bir adamı öldüremezsin."

Böyle dedikten sonra baş ve işaret parmaklarını yelek cebine soktu, ardından bir çırpıda ağzına götürdü. Göz açıp kapayana dek ölmüştü.

Bayan X kendisini profesörün cansız bedeninin üstüne atarak "Ah sevgili efendim!" diye haykırdı. "Hayatınızı benim için feda etmenizin ardından gün ışığına nasıl katlanırım ben? Güneşin altındaki her dakikanın, görünüşteki her mutlu anın ruhumda yaratacağı utanca nasıl katlanırım? Hayır, bu ıstıraba bir an bile katlanamam."

Bu sözleri söyledikten sonra aynı yelek cebine uzandı, profesörün hareketini taklit etti ve ölüp gitti.

"Ömrüm boşa geçmedi," dedim, "çünkü iki soylu ölüme şahit oldum." Sonra görevimin sona ermediğini hatırladım; çünkü dünyanın beş para etmez liderlerinin yok olmaktan kurtarılması gerekiyordu herhalde. Adımlarımı gönülsüz gönülsüz Scotland Yard'a doğru çevirdim.

KIZILÖTESİYOSKOP

I

Arkadaşları arasında güzel Millicent olarak bilinen Leydi Millicent Pinturque, gösterişli odasındaki koltuğunda tek başına oturuyordu. Bütün sandalyeler ve koltuklar yumuşacıktı; elektrik lambası hafifçe gölgelendirilmişti; Millicent'ın yanında, küçük bir masanın üstünde, bir sürü kabarık eteği üst üste giymişe benzeyen kocaman bir oyuncak bebek duruyordu. Duvarlar, Alp Dağları'nda, Akdeniz'in İtalyan sahillerinde, Yunan Adaları'nda ve Tenerif'te romantik sahneler betimleyen, hepsi de 'Millicent' imzalı suluboyalarla doluydu. Bir suluboya da ellerindeydi, Millicent resmi titiz bir dikkatle inceliyordu. Sonunda elini oyuncak bebeğe uzatıp

bir düğmeye dokundu. Bebek ortasından açıldı, karnının içindeki telefon açığa çıktı. Millicent ahizeyi kaldırdı. Her zamanki zarafetiyle hareket ettiği belliydi, ancak hareketlerinde az önce önemli bir karar aldığını akla getiren belli bir gerginlik seziliyordu. Bir numarayı aradı, karşı taraf açınca, "Sör Bulbus'la görüşmek istiyorum." dedi.

Bütün dünya Sör Bulbus Frutiger'i *Yıldırım Postası* gazetesinin genel yayın yönetmeni ve memleketimizin en büyük güçlerinden biri olarak tanıyordu, iktidarda hangi partinin olduğu fark etmezdi. Halktan sekreteri ve sekreterinin altı yardımcısı tarafından korunuyordu. Pek az kişi ona telefonla ulaşmayı dener, deneyenler arasından belirtmeye değmeyecek kadar az kişi bunu başarırdı. Üstünde çalıştığı şeyler, kesintiye uğratılmayacak kadar önemliydi. Bütün okurlarının huzurunu kaçıracak planlar yapmakla meşgulken itidalli sükûnetini korumayı görev edinmişti. Ama etrafındaki emniyet duvarına rağmen Leydi Millicent'ın telefonunu anında açtı.

"Evet, Leydi Millicent?" dedi.

Millicent, "Her şey hazır," diye cevap vererek almacı yerine bıraktı.

II

Bu kısacık cümleden önce ne hazırlıklar yapılmıştı. Güzel Millicent'ın kocası Sör Theophilus Pinturque, finans dünyasının liderlerindendi ve muazzam bir serveti vardı, ama, her ne kadar bu onu üzse de hâkim olmak istediği dünyada düşmanları yok değildi. Eşit şartlarda karşısına çıkabilecek ve mali bir çekişmede zafer kazanma ihtimalleri akla yatkın olan adamlar hâlâ vardı. Sör,

Napolyonvâri bir karakterdeydi, kendisinin üstün olduğunu düşünüyor, bu üstünlüğü de sorgulanamaz ve tartışılamaz kılmak istiyordu. Mali gücün dünyadaki tek büyük güç olmadığının farkındaydı. Üç büyük güç daha vardı: Biri basının gücü; diğeri reklamın gücü; diğeri de meslektaşları tarafından genellikle hafife alınan bilimin gücü. Zafer kazanmanın bu dört gücün bir bileşimini gerektireceğine karar verdi; bu hedef doğrultusunda gizli bir dörtler komisyonu kurdu.

Komisyon başkanı kendisiydi. Güç ve itibar sıralamasında ikinci kişi Sör Bulbus Frutiger'dı. Frutiger'ın "Halka istediğini verin!" diye bir sloganı vardı ve devasa gazeteler zincirinin tamamı bu sloganla yönetiliyordu. Birliğin üçüncü üyesi, reklam dünyasının kontrolünü elinde tutan Sör Publius Harper'dı. Geçici de olsa bu dünyaya girmeye mecbur kalmış, yapacak başka işleri olmadığı için yürüyen merdivenlerde amaçsızca inip çıkan insanlar, reklamlarını okudukları kişilerin birbirlerine rakip olduğunu düşünüyordu. Yanlıştı bu fikir. Bütün reklamlar merkezî bir havuzda toplanıyor, bu merkezî havuzdan nasıl dağıtılacaklarına Sör Publius Harper karar veriyordu. Diş macununuz, o tanınmasını isterse tanınırdı; o görmezden gelirse ne kadar harika olursa olsun yok sayılırdı. Tüketim ürünlerini tavsiye etmek yerine üretecek kadar akılsız olanların kaderlerini parlatmak ya da mahvetmek ona kalmıştı. Sör Publius, Sör Bulbus'u biraz hor görürdü. Sör Bulbus'un sloganının fazlasıyla teslimiyetçi olduğunu düşünüyordu. Kendisinin sloganı, "Halkın verdiğinizi istemesini sağlayın!" idi ve bunda parmak ısırtacak kadar başarılıydı. Ağza sürülemeyecek berbatlıktaki şaraplar yok satıyordu, çünkü halka bu şarabın pek leziz olduğunu söylediğinde, kimse onun sözünden şüphelenmeye cesaret edemiyordu. Otellerin pis, odaların izbe, denizin de med-cezirle

kabardığı zamanlar haricinde bir çamur deryası olduğu tatil beldeleri, Sör Publius sayesinde temiz havası, fırtınalı denizi ve ferahlatıcı Atlantik rüzgârlarıyla nam salıyordu. Genel seçimlerde siyasi partiler Sör Publius'un çalışanlarının yaratıcılığından faydalanıyordu; kendisi komünistler dışında ücretini ödeyebilecek herkesin emrine amadeydi. Bu işlerden anlayan aklı başında biri, Sör Publius'un desteği olmaksızın bir kampanya başlatmayı hayal bile edemezdi.

Kamuoyu kampanyalarında sık sık bir araya gelen Sör Bulbus ile Sör Publius, görüntü olarak birbirlerinden dünyalar kadar farklıydı. İkisi de *bons viveurs** kişilerdi ama Sör Bulbus kocaman göbeği ve neşeli, gürbüz görüntüsüyle bunu doğrularken Sör Publius pek sıskaydı, dünyadan elini eteğini çekmiş bir sofuyu andırıyordu. Kim olduğunu bilmeyen biri, mistik bir hayalin peşinde koşan bir heveskâr olduğunu düşünürdü. Portresi herhangi bir yiyecek ya da içecek reklamında asla kullanılamazdı. Bütün bunlara karşın, iki adam sık sık yaptıkları gibi yeni bir kampanyayı ya da yöntem değişikliğini planlamak için birlikte yemek yediklerinde, hatırı sayılır kereler aynı fikirde olurlardı. İkisi de karşısındakinin zihninin nasıl çalıştığını anlıyor; ikisi de diğerinin hırslarına saygı duyuyor; ikisi de tasarımlarını gerçekleştirmek için diğerine ihtiyaç duyuyordu. Sör Publius, her ilan panosunda yer alan *Yıldırım Postası* reklamına Sör Bulbus'un ne kadar çok şey borçlu olduğunu belirtirdi. Reklamda, her biri bu harika gazetenin bir nüshasını elinde tutan şık giyimli, yakışıklı erkeklerle güzel kadınlar hor görüyle Yıldırım Postası okumayan budalayı işaret ediyorlardı. Sör Bulbus da "Evet ama, Kanada ormanlarının kontrolünü ele geçirmek

* Ehlikeyif.—ç.n.

için yürüttüğüm büyük kampanya olmasaydı senin halin ne olurdu acaba?" diye yapıştırırdı cevabı. "Gazete olmasaydı halin ne olurdu? Atlantik aşırı o sömürgede işleri ustaca yürütmeseydim kâğıdı nereden bulacaktın?" Böyle dostça atışmalarla tatlıya kadar oyalanırlar, ondan sonra ikisi de ciddileşir, işbirlikleri güçlü ve yaratıcı olurdu.

Gizli teşkilatın dördüncü üyesi Pendrake Markle, diğer üçünden biraz farklıydı. Sör Bulbus ile Sör Publius'un onun birliğe kabulü konusunda bazı kuşkuları vardı ama Sör Theophilus bunları elinin tersiyle itmişti. Beyefendiler kuşkularında haksız değildi aslında. Öncelikle, Markle diğer üçü gibi şövalyelik unvanıyla onurlandırılmamıştı. Ayrıca ona dair daha bile ciddi itirazlar vardı. Parlak zekâsını kimse inkâr etmiyordu ama aklı başında kişiler onun sağlam ayakkabı olmadığını düşünüyordu. Taşra yatırımcılarının aklını çelmek için broşüre yazacağınız bir isim değildi onunki. Ne var ki Sör Theophilus, alışılmışın dışında icatlar konusundaki olağanüstü verimliliği ve ayrıca bazı bilim insanlarının aksine gereksiz bir ahlakçılığın yükünü taşımaması dolayısıyla birliğe Markle'ın da katılması için ısrar etmişti.

Markle, insanlığa kin duyardı; geçmişini bilenler için anlaşılır bir şeydi bu. Babası, ibret alınacak dindarlıkta, Protestan bir rahipti. Markle küçük bir çocukken ona Elişa'nın, bedduası sonucunda dişi ayıların paramparça ettiği çocuklara beddua etmekte ne kadar haklı olduğunu anlatırdı. Her yönüyle, geçip gitmiş bir çağdan kalma bir antikaydı. Evdeki bütün sohbetlerine Eski ve Yeni Ahit'lerin her kelimesinin ilham verdiğine dair inanç ve Şabat'a duyulan saygı egemendi. Daha o zamandan çok akıllı olan çocuk, bir defasında, düşüncesiz bir anında babasına, tavşanın geviş ge-

tirdiğine inanmayan kişinin, iyi bir Hıristiyan olmasının imkânsız olup olmadığını, sorma gafletinde bulundu. Babası onu öyle bir dövdü ki, bir hafta oturamadı. Titizlikle yetiştirilmesine rağmen, babasının kendisinin de Protestan bir rahip olmasına yönelik arzusunu yerine getirmeyi reddetti. Bursların yardımıyla üniversitede okumayı başardı, en parlak dereceyle mezun oldu. İlk araştırması profesörü tarafından çalındı, adam bu sağlam araştırma sayesinde Royal Society madalyasıyla ödüllendirildi. Markle şikâyetini dile getirmeyi denediğinde kimse ona inanmadı, herkes onu kötü niyetli bir hödük olarak gördü. Bu deneyim ve ettiği itirazların üzerinde topladığı şüpheler yüzünden Markle kinik ve mizantrop biri oldu çıktı. Öte yandan, o andan itibaren keşiflerini ya da icatlarını kimsenin çalmaması için ne gerekiyorsa yaptı. Patentlerle ilgili karanlık alışverişlere dair nahoş hikâyeler fısıldanıyor ama asla doğrulanamıyordu. Hikâyeler çeşit çeşitti, aslı astarı var mı kimse bilmiyordu. Markle, nasıl olduysa, sonunda kendi özel laboratuvarını açacak parayı kazandı. Muhtemel rakiplerinin hiçbirinin laboratuvara girmesine izin verilmiyordu. Çalışmaları yavaş yavaş tereddütlü bir şöhret kazanmaya başladı. Sonunda hükümet Markle ile temasa geçerek, yeteneklerini biyolojik savaş tekniklerini geliştirmeye vakfetmesini istedi. Markle, bütün dünyanın son derece tuhaf bulduğu bir gerekçeyle bu teklifi reddetti. Bakteriyoloji hakkında hiçbir şey bilmediğini söylemişti. Ancak gerçek sebebinin, başbakandan tutun da en mütevazı politikacıya varana dek her türlü örgütlü toplum yapısına duyduğu nefret olduğundan şüpheleniliyordu.

Bilim dünyasında hiç kimse ondan hoşlanmadığı halde, karşısındakini neredeyse her seferinde budala durumuna düşürmeyi başaran ilkesiz münakaşa yeteneği dolayısıyla çok az kişi Markle'a

saldırmaya cüret edebiliyordu. Şu koca dünyada sevdiği tek bir şey vardı, o da laboratuvarıydı. Ne yazık ki alet edevatları onu büyük bir borca sokmuştu. Markle borçlarını ödeyebilmek için laboratuvarını kapatmak zorunda kalma tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Sör Publius, bu tehlike tepesinde dolandığı sırada ona yaklaşmış, gizli birliğinin dördüncü üyesi olarak yardım etmesi karşılığında Markle'ı felaketten kurtarmayı teklif etmişti.

Birliğin ilk toplantısında Sör Theophilus aklındakileri açıkladı ve hayallerini gerçekleştirmek için ne gibi öneriler getirebileceklerini sordu. Dördünün birlikte çalışarak bütün dünyaya hâkim olmalarının mümkün olduğunu söyledi; sadece Batı Avrupa'nın ya da Batı Avrupa'yla Amerika'nın değil, Demir Perde'nin diğer tarafındaki dünyanın da aynı şekilde hâkimi olabilirlerdi. Yeteneklerini ve ellerine geçen fırsatları akıllıca kullanırlarsa hiçbir şey karşılarında duramazdı.

Açılış konuşmasında, "Tek gereken kesin olarak yararlı olacak bir fikir," dedi. "Fikirlerin üretilmesi Markle'ın işi olacak. İyi bir fikir bulununca ben mali desteği sağlayacağım; Harper reklamını yapacak, Frutiger da halkın taşkın öfkesini fikre muhalefet edeceklere karşı kışkırtmak üzere harekete geçecek. Markle, desteklemeye değer göreceğimiz bir fikir bulmak için biraz zamana ihtiyaç duyabilir. O yüzden toplantıyı burada sonlandırıp bir hafta sonra yeniden buluşmayı teklif ediyorum. Bu sürenin sonunda inanıyorum ki bilim, toplumumuza hâkim dört güçten biri olduğunu ispata hazır olacaktır."

Bunları söyledikten sonra Bay Markle'a eğilerek selam verip toplantıyı bitirdi.

Birlik, bir hafta sonra yeniden buluştuğunda Sör Theophilus, Bay

Markle'a gülümseyerek "Ee, Markle, bilimin bize anlatacakları var mı?" diye sordu. Markle boğazını temizleyerek konuşmaya başladı:

"Sör Theophilus, Sör Bulbus, Sör Publius," dedi, "geçtiğimiz hafta boyunca, bir önceki toplantımızda çizilen ana hatlara uygun bir plan tertip etmek için kafa yordum, sizi temin ederim ki çok düşündüm, elimden gelenin en iyisini yaptım. Aklıma çeşitli fikirler geldi ama bunların reddedileceğini düşündüm. Halk, nükleer enerjiyle ilgili korkulara gark olmuş durumda zaten, bu konunun artık basmakalıp bir hale geldiğini çabucak gördüm. Ayrıca hükümetler nükleer enerji konusunda tetikte, bu yöndeki herhangi bir girişimimiz muhtemelen resmi muhalefetle karşılaşacaktır. Bundan sonra bakteriyolojik olarak neler yapılabileceğini gözden geçirdim. Bu yönde ilerlemek mümkün olabilir, ben de bütün devlet başkanlarına kuduz aşılamayı düşündüm. Ama bundan nasıl bir kazanç elde edebileceğimiz pek belli değildi, ayrıca başkanlardan birinin hastalığına henüz teşhis konmadan aramızdan birini ısırma riski de mevcuttu. Elbette bir de dünya etrafındaki dönüşünü üç günde tamamlayacak ve oradan her geçtiğinde Kremlin'e ateş açacak bir mekanizmayla donatılmış yapay bir uydu planı var. Ancak bu, hükümetler için bir proje. Biz savaştan daha üstün bir şey yapmalıyız. Doğu ile Batı arasındaki çekişmelerde taraf tutmak bizim işimiz değil. Bize düşen, ne olursa olsun üstünlüğün bizde kalmasını sağlamak. O yüzden tarafsızlığın bir kenara bırakılmasını gerektiren bütün projeleri silip attım.

Size, diğer projeler için söz konusu olabilecek itirazların hepsinden azade olduğunu düşündüğüm bir proje önermek istiyorum. Kamuoyu son yıllarda kızılötesi fotoğrafçılıkla ilgili pek çok şey duydu. Bu konuda da diğer konularda olduğu kadar cahil. Bu ce-

haletten neden faydalanmayalım? Kızılötesiyoskop adını vereceğimiz bir makine icat etmeyi teklif ediyorum. Bu makine, başka yöntemlerle algılanması mümkün olmayan nesnelerin kızılötesi ışınlarla fotoğrafını çekecek. Yani halka böyle söyleyeceğiz. Dikkatsizce kullanıldığı takdirde kolaylıkla bozulabilen çok hassas bir makine olacak. Makinenin kontrol edemeyeceğimiz insanların eline geçtiğinde bozulmasını ayarlamalıyız. Ne göreceğine ise biz karar vereceğiz. Bana kalırsa ortak çabalarımızla, makinenin görmesine karar verdiğimiz şeyi gerçekten gördüğüne dünyayı ikna etmemiz mümkün. Bu planı kabul ederseniz, makinenin yapılması işini üstleneceğim. Ancak nasıl kullanılacağı Sör Bulbus ile Sör Publius'a kalmış."

İki beyefendi de Pendrake Markle'ın teklifini dikkatle dinlemişti. Fikirlerinin üstüne hevesle atladılar, her ikisi de kendi yeteneklerini sonuna kadar kullanabilecekleri önemli fırsatlar görmüştü.

"Makinenin ne göstermesi gerektiğini buldum," dedi Sör Bulbus. "Gizli Marslı istilasını ortaya çıkaracak. Dehşetengiz yaratıklardan oluşan görünmez Mars ordusunun zaferi kesindi, tabii bizim makine olmasaydı. Bütün gazetelerimde kamuoyunun dikkatini bu tehlikeye çekeceğim. Milyonlarcası makineyi satın alacak. Sör Theophilus, tek bir adamın sahip olduğu en büyük serveti elde edecek. Gazetelerim diğerlerinin hepsinden fazla satacak ve çok geçmeden dünyada benimkilerden başka gazete kalmayacak. Bu kampanyada arkadaşım Publius'un rolü de en az benimki kadar önemli. Kendisi bütün ilan panolarını, altında 'BUNUN sizi yerinizden yurdunuzdan etmesini ister misiniz?' yazan, korkunç yaratıkların resimleriyle kaplayacak. Bütün ana yollara, ülkenin bütün istasyonlarına, halkın dinlenip eğlenmek için gittiği her

yere koskocaman harflerle uyarılar koyacak, bu uyarılarda şöyle yazacak: 'Dünya insanları, şimdi karar vakti. Ayaklanın. Kozmik tehlike gözünüzü korkutmasın. Cesaret galip gelecektir, tıpkı ta Adem'in zamanından beri galip geldiği gibi. Bir kızılötesiyoskop alın ve hazır olun!"

Sör Theophilus bu noktada araya girdi.

"Plan iyi." dedi. "Sadece tek bir şey gerektiriyor, o da Marslının resminin yeterince dehşet verici ve tüyler ürpertici olması. Leydi Millicent'i hepiniz tanıyorsunuz ama belki de yalnızca onun nazik yönlerini biliyorsunuz. Ben kocası olarak, Millicent'ın hayal gücünün çoğu insandan saklanan diyarlarını öğrenme ayrıcalığına sahibim. Kendisi bildiğiniz gibi suluboyada yetenekli. Marslının suluboya bir resmini yapsın, kampanyamızı oluştururken bu resmin fotoğraflarını kullanalım."

Diğerleri başlangıçta biraz kuşkulu göründü. Tanıdıkları Leydi Millicent yumuşak başlı, belki biraz da budala bir kadındı, böyle ciddi bir kampanyada rol alabileceğini düşündükleri türden biri değildi. Biraz tartışıldıktan sonra Leydi Millicent'ın bir denemede bulunmasına karar verildi. Yaptığı resim Bay Markle'ı tatmin edecek derecede ürkütücü olursa, o zaman Sör Bulbus'a kampanyanın başlaması için her şeyin hazır olduğu bildirilecekti.

Bu mühim toplantıdan eve dönen Sör Theophilus, güzel Millicent'a ne istediğini açıklamaya girişti. Kampanyasının izleyeceği yolun ayrıntılarına girmedi, çünkü ilkeleri gereği bir kadına sırlarını açmazdı. Millicent'a yalnızca korkunç, hayali yaratıkların resimlerini istediğini söyledi. Resimleri, Millicent'ın anlamakta güçlük çekeceği bir işte kullanacaktı.

Sör Theophilus'tan çok daha genç olan Leydi Millicent, o sıralarda kötü günler geçiren iyi bir taşra ailesine mensuptu. Yoksul düşmüş bir kont olan babası, orada yaşamış bütün nesillerden miras kalan bir bağlılıkla sevdiği Elizabeth tarzı bir konağın sahibiydi. Atalarından kalma konağı zengin bir Arjantinliye satma mecburiyetinden kaçınması olanaksız görünüyor, bu da adamın kalbini her geçen gün daha fazla kırıyordu. Onu taparcasına seven kızı, baş döndürücü güzelliğini babasının son günlerini huzur içinde geçirmesi için kullanmaya karar verdi. Erkeklerin hemen hepsi, onu görür görmez hayran oluyordu. Sör Theophilus hayranlarının en zenginiydi, kız da tamı tamına babasının her türlü mali sıkıntıdan kurtulmasını sağlayacak bir fiyat belirleyerek Sör Theophilus'u seçti. Kendisini taparcasına seven ve en ufak bir kaprisini dahi yerine getiren Sör Theophilus'tan nefret etmiyordu ama ona âşık da değildi. Aslında o güne dek kalbine dokunan olmamıştı. Sör

Theophilus'un ona verdiklerine karşılık adama elinden geldiğince itaat etmenin vazifesi olduğunu düşünüyordu.

Suluboya bir canavar resmi isteği Millicent'a biraz tuhaf göründü ama kocasının kendisinin hiçbir şekilde anlamadığı işler çevirmesine alışkındı. Adamın işle ilgili planlarını anlamak için en ufak bir istek de duymuyordu zaten. Böylece sorgulamadan çalışmaya oturdu. Sör Theophilus, resmin kızılötesiyoskop adlı yeni bir makineyle görülebilecek şeyleri sergilemek amacıyla istendiğini anlatacak kadar açılmıştı ona. Millicent, tatmin edici bulmadığı birkaç denemenin ardından gövdesi biraz böceği andıran, iki metre boyunda, yedi tane kıllı bacağı olan, insan yüzlü, tamamıyla kel kafalı, gözleri dik dik bakan, yüzünde sabit bir sırıtış ışıldayan bir yaratık çizdi. Aslında iki resim yaptı. İlkinde bir adam kızılötesiyoskoptan bakıp bu yaratığı görüyordu. İkincisindeyse adam dehşet içinde, aleti düşürmüştü. Görüldüğünü anlayan canavar, yedinci bacağının üstünde doğrulmuş, diğer altı bacağını adama dolamış, onu boğuyordu. Millicent, Sör Theophilus'un talimatıyla bu iki resmi Bay Markle'a gösterdi. Bay Markle resimleri uygun bularak kabul etti; Bay Markle gidince, Millicent Sör Bulbus'a telefon ederek o sadakat dolu sözleri söyledi.

III

Sör Bulbus mesajı alır almaz, birliğin kontrolü altındaki muazzam tertibat işlemeye başladı. Sör Theophilus dünyanın dört bir yanındaki sayısız atölyede kızılötesiyoskop ürettiriyordu. Makine basitti, vızıltıyla çalışan bir sürü çarkı vardı ama aslında kimsenin bir şeyi görmesini sağlamıyordu. Sör Bulbus gazetelerini bilimin mucizeleriyle ilgili, her biri ucundan da olsa kızılötesiyoskopa

değinen yazılarla doldurdu. Sör Publius her tarafa ilanlar astırdı: "Kızılötesiyoskop geliyor! Dünyanın gözle görülmeyen harikalarını görün!" "Kızılötesiyoskop nedir? Harper gazeteleri anlatıyor. İlginç bilgiler edinme fırsatını kaçırmayın!"

Yeterli sayıda kızılötesiyoskop üretildiğinde, Leydi Millicent bu aletlerden biri sayesinde yatak odasının zemininde dehşet verici bir yaratığın süründüğünü gördüğünü ilan etti. Sör Bulbus'un kontrolündeki bütün gazeteler onunla mülakat yaptı elbette ama mesele öyle ilgi çekmişti ki, diğer gazeteler de aynı şeyi yapmaya mecbur oldu. Leydi Millicent kocasının talimatlarına uygun olarak kesik kesik, güya dehşet içinde cümlelerle birliğin planının ihtiyaç duyduğu duyguları birer birer dile getirdi. Aynı sıralarda, Sör Theophilus'un istihbarat servisi aracılığıyla mali sıkıntı içinde olduğunu öğrendiği çeşitli kanaat önderlerine kızılötesiyoskoplar dağıtıldı. Her birine, korkunç yaratıklardan birini gördüğünü söylemeleri karşılığında biner pound teklif edildi. Leydi Milllicent'in iki resmi, Sör Publius'un reklam ajansı aracılığıyla çoğaltılarak dört bir yana dağıtıldı. Üzerinde, "Kızılötesiyoskopunuzu düşürmeyin. Hem gösterir hem korur." yazıyordu.

Elbette anında binlerce, yüz binlerce kızılötesiyoskop satıldı ve bir korku dalgası dünyayı çepeçevre sardı. Pendrake Markle, sadece kendi özel laboratuvarında üretilebilecek yeni bir alet icat etti. Bu yeni alet, yaratıkların Mars'tan geldiğini kanıtlıyordu. Diğer bilim insanları, Markle'ın olağanüstü şöhretini kıskanmaya başladılar. Bu müstakbel rakiplerin arasından daha girişimci olan biri, yaratıkların düşüncelerini okuyan bir makine icat etti. Bu makine aracılığıyla, söz konusu canavarların insan ırkının soyunu kurutmak üzere düzenlenecek Marslı saldırısının öncü kolu olduğunu öğrendiğini iddia ediyordu.

Kızılötesiyoskopu ilk satın alanlar bu aletlerden bakınca hiçbir şey göremediklerinden şikâyet etse de bu ifadeler Sör Bulbus'un kontrolündeki gazetelerin hiçbirinde basılmıyordu. Çok geçmeden dünya çapındaki panik öyle bir hal aldı ki Marslıları görmeyi başaramayanlar hain ve Mars yanlısı kabul edilir oldu. Birkaç bin kişi linç edildikten sonra, insanlar dillerini tutmanın daha iyi olacağına karar verdiler; yalnızca bir avuç kişinin sesi çıkıyordu, onlar da gözaltına alındı. Öyle büyük bir dehşet hüküm sürüyordu ki o ana dek zararsız kabul edilen bir sürü kişi, derin şüpheler uyandırmaya başlamıştı. Geceleyin gökyüzündeki Mars manzarasına hayran olduğunu ağzından kaçıran biri anında kuşkulu konumuna düşüyordu. Mars'la ilgili özel araştırmalar yürüten bütün gökbilimciler gözaltına alındı. Bunların arasından Mars'ta hayat olmadığını iddia edenler uzun hapis cezalarına çarptırıldı.

Öte yandan, henüz her yeri panik sarmamışken, Mars'la dostluklarını devam ettiren bazı gruplar vardı. Habeşistan İmparatoru, resmi dikkatle incelendiğinde, Marslının Haile Selasiye'ye benzediğinin anlaşıldığını, dolayısıyla yaratığın kötü değil iyi olduğunu ilan etti. Tibetliler, kadim kitaplarında yaptıkları araştırmalar üzerine, Marslının onları imansız Çinlilerin boyunduruğundan kurtarmaya gelmiş olan Bodhisattva olduğu sonucuna vardıklarını söyledi. Peru Kızılderilileri, güneşe tapınma âdetini yeniden hayata geçirerek, yansıttığı güneş ışıklarıyla parladığı için Mars'a da tapınılması gerektiğini belirtti. Marslıların kan dökebileceği dile getirildiğindeyse, güneşe tapınma ayinlerinde daima insan kurban edildiğini, gerçek inananların bundan şikâyet etmeyeceğini söyleyerek cevap verdiler. Anarşistler, Marslıların bütün hükümetleri ortadan kaldıracağını, dolayısıyla milenyum devrimini gerçekleştireceğini iddia ediyordu. Pasifistler onları sevgiyle kar-

şılamamız gerektiğini söylüyordu, yeterince sevgi olduğu takdirde Marslıların yüzündeki hain sırıtış silinecekti.

Bu çeşitli gruplar, sayılarının görece çok olduğu yerlerde kısa bir süre için rahatsız edilmediler. Ancak komünist dünya Mars karşıtı kampanyaya dâhil edildiğinde, onların da vadesi doldu. Birlik bu işi epey ustalıkla halletmişti. Öncelikle, Sovyet hükümetiyle arası iyi olan bazı batılı bilim insanlarına yaklaşmış, bu insanlara kampanyanın nasıl yürütüldüğünü dürüstçe anlatmışlardı. Marslı korkusunun Batı ile Doğu arasında bir uzlaşma zemini olabileceğini belirtmiş; iki dünya arasında gidip gelen bilim insanlarını, bir Batı-Doğu savaşının pekâlâ Doğu'nun yenilgisiyle sonuçlanabileceğine, bu nedenle üçüncü dünya savaşını engelleyebilecek her türlü unsurun komünistler tarafından benimsenmesi gerektiğine ikna etmeyi başarmışlardı. Ayrıca Marslı korkusu Batı ile Doğu arasında bir uzlaşma doğuracaksa, bu ancak hem Doğulu hem de Batılı bütün hükümetlerin Marslı istilasına inanmasıyla mümkün olabilirdi. Meslektaşlarını ziyaret eden bilginler bu savları dinledikten sonra gönülsüzce de olsa söylenenlerin doğruluğunu kabule mecbur kaldılar. Gerçekçilerdi, öyle değil mi? Peki bütün bunlar çıplak, en çıplak haliyle gerçekçilik değil miydi? Belki de diyalektik materyalizmin talep ettiği sentez tam da buydu, olamaz mıydı? İşte bu sebeplerle Sovyet hükümetine her şeyin düzmece olduğunu söylememeyi kabul ettiler. Aşağılık kapitalistlerin aşağılık kapitalist amaçlar uğruna kurduğu ama rastlantı eseri, kazara da olsa aslında insanlığın lehine işleyecek ve zamanı gelip de aldatmaca ortaya çıkınca yükselen tepkilerle bütün dünyayı Moskova'nın kollarına sürükleyecek bu düzene Sovyetlerin inanmasına izin vereceklerdi. Onların iyiliği için. Bu mantık silsilesiyle ikna olarak Moskova'ya insan ırkının dünyadan silinmesi tehli-

kesinin eli kulağında olduğunu anlattılar ve Marslıların komünist olduğunu düşünmek için herhangi bir sebep bulunmadığını söylediler. Bu fikirlerin ışığında, Moskova biraz tereddüdün ardından Marslı karşıtı kampanyada Batı'ya katılmaya karar verdi.

O andan itibaren Habeşliler, Tibetliler, Perulular, anarşistler ve pasifistler yok sayıldı. Bazıları öldürüldü, bazıları çalışma kamplarına yollandı, bazıları fikrinden döndü; böylece göz açıp kapayıncaya kadar dünyanın hiçbir yerinde büyük Marslı karşıtı kampanyaya açıkça muhalefet eden kimse kalmadı.

Ancak korku, Marslı korkusuyla sınırlı değildi. Hâlâ içlerindeki hainlerden korkuyorlardı. Propaganda ve halkla ilişkiler konularını düzenlemek için Birleşmiş Milletler'de geniş katılımlı bir toplantı düzenlendi. Başka gezegenlerin sakinlerine karşılık dünya sakinlerini ifade edecek bir kelimeye ihtiyaç olduğu düşünülüyordu. "Dünyevi" olacak gibi değildi. "Dünyevi" yetersiz kalıyordu, çünkü doğal alternatifi "Semavi" idi. "Yeryüzü" olmazdı, çünkü onun da doğal alternatifi "Gökyüzü" idi. Güney Amerikalıların özellikle öne çıktığı belagatli, uzun tartışmaların ardından "Yerküreli"de karar kılındı. Ondan sonra Birleşmiş Milletler Yerküreli karşıtı faaliyetler için bir komite atadı, bu komite de dünyanın dört bir yanında siyasi bir korku hükümranlığı kurdu. Ayrıca kriz sürdüğü müddetçe Birleşmiş Milletler'in daimi bir başkana bağlı olarak daimi toplantı halinde olması kararlaştırıldı. Yaşlı devlet adamları arasından seçilen başkan, son derece itibarlı, engin tecrübe sahibi, artık parti kavgalarından uzak duran ve gördüğü iki dünya savaşı sayesinde yaklaşmakta olan büyük savaşa hazırlıklı bir adamdı. Gerekeni yaparak görevi üstlendi ve açılış konuşmasında şunları söyledi:

"Dostlar, dünyadaşlar, Yerküreliler, daha önce hiç olmadığımız

kadar birlik olduğumuz şu günde, çok önemli bir sebeple sesleniyorum size. Şimdiye dek olduğu gibi dünya barışı vesilesiyle değil, daha bile önemli bir vesileyle. Şu bizim insan ırkımızın bütün kederleri ve sevinçleriyle, bütün umutları ve korkularıyla, bütün değerleriyle korunması vesilesiyle seslenirken diyorum ki, insan ırkımıza yönelik, nasıl korkunç, nasıl menfur yollarla göklerden süzülüp geldiğini bilmediğimiz menfur saldırının, kızılötesi ışınlarla nelerin keşfedilebileceğini bize gösteren bilim insanlarımızın hayret verici başarıları sayesinde gözler önüne serildiğini sevinçle bildirirken, bu harikalar harikası makineler olmasaydı tuhaf, iğrenç ve korkunç yaratıkların evlerimizin zemininde süründüğünü fark edemeyecektik diyorum. Üstümüzde sürünecek, fenası, bize hastalık bulaştıracaklardı. Düşüncelerimizi kirletecek, manevi varlığımızın her zerresini mahvedecek, bizi hayvan seviyesine indireceklerdi. Hayır, hayvan seviyesine değil, çünkü hayvanlar da Yerküreli ne de olsa, Marslı seviyesine indireceklerdi diyorum. Bundan daha kötü bir şey düşünülebilir mi? Daha aşağılık bir ifade, daha menfur bir kelime hepimizin sevdiği şu yerküre üzerindeki hiçbir lisanda yok. Hepinize sesleniyorum ey kardeşlerim, size sesleniyorum. Omuz omuza duralım; bu canavarlara, bu sinsi, onur kırıcı uzaylı canavarlara karşı yerküremizin değerlerini korumak için omuz omuza çarpışalım. Onlara söyleyebileceğimiz tek şey, geldikleri yere geri dönmeleri gerektiğidir."

Bunları söyledikten sonra yerine oturdu. Alkış öyle bir gürültüyle devam etti ki, beş dakika boyunca başka hiçbir şey duymak mümkün olmadı. Bir sonraki konuşmacı, Amerika Birleşik Devletleri temsilcisiydi.

Temsilci sözlerine, "Sevgili dünya vatandaşları," diye başladı, "şey-

tani entrikalarına karşı savaş durumuna geçtiğimiz o iğrenç gezegeni kamu görevleri dolayısıyla yakından inceleme mecburiyetinde kalma talihsizliğine uğrayanlar, gezegenin yüzeyinin gökbilimciler arasında kanal olarak bilinen tuhaf, düz çizgilerle dolu olduğunu bilir. Her iktisadi faaliyet öğrencisinin mutlaka bildiği üzere, bu kanallar yalnızca totaliter yapının ürünü olabilir. Demek ki, bu istilacıların sadece bireysel ve hususi varlığımızı değil, atalarımızın neredeyse iki asır önce tesis ettiği ve bu son tehdide dek, şu anda ismini anmak istemediğim bir güç tarafından tehdit edilen bir birlik üreten yaşam tarzını da tehdit ettiğine inanmak için sebebimiz, hem de en yüksek bilimsel otoriteler tarafından onaylanan bir sebebimiz var. İnsan, kâinatın yaşamının geçirdiği evrimin geçici bir safhasından başka bir şey değil belki ama kâinatın daima riayet edeceği bir kanun var. İlahi bir kanun bu, sonsuz ilerleme kanunu. Sevgili dünya vatandaşları, bu kanun Batı'nın insanlığa kazandırdığı ölümsüz miras olan hür teşebbüs tarafından korunur. Hür teşebbüs, belli ki şu anda bizi tehdit eden o kızıl gezegende çok uzun bir süre önce yok olup gitmiş; çünkü gördüğümüz o kanalların dün yapılmadığı belli. Bu toplantının katılımcılarını, ellerinden geleni yapmaya, canını dişine takmaya, kendini düşünmeden, tereddüt etmeden mücadele etmeye çağırıyorum. Yalnızca insanlık adına değil, hür teşebbüs adına da yapıyorum bunu. Burada toplanmış bütün dünya milletlerine içtenlikle yaptığım bu çağrının kabul edileceğine yürekten inanıyorum."

Birlik şarkısını yalnızca Batı'nın söylemesine izin verilemezdi. Birleşik Devletler temsilcisi oturur oturmaz yerine Sovyetler Birliği temsilcisi Bay Growlovsky geçti.

"Artık laf cambazlığı değil, savaş zamanıdır." dedi. "Bana sorarsa-

nız, biraz önce dinlediğimiz konuşmada itiraz ettiğim noktalar var. Gökbilim Ruslara aittir. Diğer ülkelerde bu konuda eğitim almış tek tük öğrenciler olsa da Sovyet âlimleri bunların teorilerinin nasıl sığ ve taklitçi olduğunu ortaya sermiştir. Adını ağzıma almak istemediğim o menfur gezegendeki kanallarla ilgili biraz evvel söylenen sözler buna bir örnek. Büyük gökbilimci Lukupsky, bu kanalları inşa edenin özel teşebbüs olduğunu ve kanalların çoğalmasının sebebinin rekabet olduğunu tartışmaya mahal bırakmayacak şekilde ispat etmiştir. Ancak böyle kınamaların sırası değil. Zaman harekete geçme zamanı. Saldırı püskürtüldüğünde, dünyanın birlik olduğu ve savaşın acıları arasında totaliter yapının ister istemez evrensel bir hale geldiği görülecek."

Bu noktada, büyük devletlerin yeni kurduğu bu güç birliğinin, kamuoyu önündeki tartışmaların gerilimini sağ salim atlatamayabileceğine dair bazı korkular ortaya çıktı. Hindistan, Paraguay ve İzlanda yangına körükle giderken Andorra Cumhuriyeti'nin yatıştırıcı sözleri üzerine delegeler birbirlerinin duygularını boş vererek coşkulu bir uyum yakaladılar. Toplantı dağılmadan önce dünya barışına yönelik bir bildiri yayınlayıp gezegenin silahlı kuvvetlerinin birleştirilmesini karara bağlandı. Büyük Marslı saldırısının bu kuvvetler birliği sağlanana kadar geciktirilebileceği umuluyordu. Ama bu arada, bütün hazırlıklara, bütün uyuma, bütün özgüven numaralarına karşın korku her yürekte kol geziyordu. Birlikte olanlarla onların yardakçılarının yürekleri hariç.

IV

Öte yandan, bu heyecanlı panik dönemi sırasında ihtiyatlı davranıp çenelerini kapalı tutan bazı kişilerin, bütün bu olup bitenler hak-

kında çeşitli kuşkuları vardı. Hükümet üyeleri, kendi adlarına hiç Marslı canavar görmemişti; özel kalemleri de kendilerinin Marslı canavar görmediğini biliyorlardı ama dehşet doruğa çıkmışken kimse bunu itiraf a cesaret edemiyordu; çünkü ayan beyan ortaya konan şüpheci tavırlar koltuğu kaybetmek, hatta belki linç edilmek demekti. Sör Theophilus, Sör Publius ve Sör Bulbus'un iş dünyasındaki rakipleri, bu adamların elde ettiği muhteşem başarıları doğal olarak kıskanıyor, onları alaşağı etmenin bir yolunu bulmayı arzu ediyorlardı. *Gökgürültüsü Postası*, *Yıldırım Postası* kadar tesirli bir güçken, kampanyanın hızını almasıyla sesini kimseye duyuramaz olmuştu. Genel yayın yönetmeni içten içe diş bilese de tedbirli bir adam olarak ağırdan alıyordu, çünkü popüler bir çılgınlık devam ederken ona karşı çıkmanın kazanç sağlamayacağını biliyordu. Pendrake Markle'dan hiçbir zaman hoşlanmamış olan ve ona güvenmeyen bilim insanları, onun dünyanın gelmiş geçmiş en büyük bilginiymiş gibi muamele görmesine doğal olarak öfkeliydi. Pek çoğu kızılötesiyoskopu parçalara ayırmış, sahtekârlıktan ibaret olduğunu görmüştü ama canları tatlı olduğundan, sessizliklerini korumanın akıllıca olacağını düşünmüşlerdi.

Aralarında yalnızca genç bir adam bütün ihtiyat uyarılarına kulak tıkıyordu. Bu genç adamın büyükbabası Birinci Dünya Savaşı sırasında ismini Thomas Shovelpenny olarak değiştirmiş olan Schimmelpfennig adlı bir Alman'dı. Bu nedenle adama İngiliz çevrelerinde kuşkuyla yaklaşılıyordu. Thomas Shovelpenny sessiz, ciddi meselelere kesinlikle alışkın olmayan, ne siyasetten ne de ekonomiden anlayan, yalnızca fizikte yetenekli bir öğrenciydi. Kızılötesiyoskop alamayacak kadar yoksuldu, o nedenle aletin düzmeceliğini kendi gözüyle görememişti. Bu keşfi yapanlar bildiklerini kendilerine saklıyor, şarabın su olup aktığı eğlencelerde

bile fısıltıyla olsun herhangi bir şey söylemiyorlardı. Ancak Thomas Shovelpenny, Marslı görme iddialarındaki tuhaf tutarsızlıkları görmezden gelemiyordu. Bu tutarsızlıklar tamamen bilimsel şüpheler duymasına neden oldu. Öte yandan öyle masum bir gençti ki, böyle söylenceler uydurmanın hangi amaca hizmet edebileceğini havsalası bir türlü almıyordu.

Kendisi ibret alınası yapıda, kanaatkâr bir adamdı ama iyi huylu, efendi hiçbir öğrencinin onaylamayacağı alışkanlıklarına karşın sezgileri ve keskin zekâsı dolayısıyla değer verdiği bir arkadaşı vardı. Verity Hogg-Paucus adlı bu arkadaşı neredeyse her zaman kafası iyi gezerdi ve kendisiyle bar dışında bir yerde karşılaşan pek olmazdı. Başını sokacak bir yeri olduğu varsayılıyordu ama Hogg-Paucus Londra'nın en berbat kenar mahallelerinden birinde tek göz bir odası olduğu gerçeğini kimsenin bilmesine izin vermezdi. Olağanüstü bir gazetecilik yeteneğine sahipti, parası tükendiğinde mecburen ayık kaldığı için öyle keskin nüktelerle dolu yazılar yazardı ki, bu tür şeylerden hoşlanan dergiler yazıları basmayı reddedemezdi. Daha üst sınıf dergilerin kapısı Hogg-Paucus'a kapalıydı elbette, çünkü şarlatanlığa asla metelik vermezdi. Siyasetin arka sokaklarının bütün girdi çıktılarını bilirdi ama bu bilgileri nasıl lehine kullanabileceğini bilmezdi. Bir sürü işe girip çıkmış, amirlerinin gizli tutmayı tercih ettiği şaibeli sırları keşfettiğini onlara bildirdiği için bu işlerin hepsini kaybetmişti. İhtiyatsızlıktan mıdır, bir çeşit ahlaki duygu kalıntısından mıdır bilinmez, bu nahoş bilgilerin öznelerine şantaj yaparak tek bir kuruş kazanmışlığı yoktu. Bilgisini kendi yararına kullanmak yerine, köhne bir barda rastgele tanıdığı biriyle içerken bir ayyaş gevezeliğiyle anlatır dururdu.

Shovelpenny kafa karışıklığıyla ona başvurdu.

"Bana öyle geliyor ki," dedi, "bu iş baştan aşağı düzmece. Gel gör ki ne sahtekârlığın nasıl işlediğine ne de nasıl bir amaca hizmet ettiğine dair bir fikir geliyor aklıma. Belki insanların gizli kalmasını istedikleri şeylere dair engin bilgilerinle neler olup bittiğini anlama konusunda bana yardımcı olabilirsin."

Halkın cinnetinin ve Sör Theophilus'un servetinin gitgide artmasını alaycı gözlerle izlemiş olan Hogg-Paucus çok sevindi.

"Tam da aradığım adamsın." dedi. "Bütün bunların dalavere olduğuna dair zerre kadar şüphem yok ama unutma, bunu yüksek sesle dile getirmek tehlikeli. Belki birlikte çalışarak, senin bilim, benim de siyaset bilgilerim sayesinde bu gizemi çözmeye muvaffak oluruz. Ancak konuşmak tehlikeli olduğuna, ben de kadehleri devirirken çenemi tutamadığıma göre beni kendi odanda kilitli tutman lazım. Yeteri kadar içki tedarik edebilirsen, bu geçici mahkûmiyete fazla rahatsızlık çekmeden katlanabilirim."

Bu teklif hoşuna gitse de Shovelpenny'nin bütçesi kısıtlıydı, pek de kısa sürmeyecek bir müddet boyunca Hogg-Paucus'un içki masrafıyla başa çıkabileceğini gözü kesmiyordu. Öte yandan bütün ömrü bu alt sosyal sınıfta geçmemiş olan Hogg-Paucus, Leydi Millicent'ı çocukluğundan tanıyordu; Leydi'nin on yaşındaki erdemleri ve hoşlukları hakkında süslü püslü bir yazı patlatıp yüklü bir ücret karşılığında bir moda dergisine sattı. Shovelpenny'nin öğretmen maaşı da katıldığında bu paranın gerekli süre boyunca gerekli miktarda içkiyi sağlamaya yeteceğine karar verildi.

Hogg-Paucus böylece sistemli bir araştırmaya girişti. Kampanyanın *Yıldırım Postası*'nda başladığı açıktı. Özel dedikodular söz konusu olduğunda ne var ne yoksa bilen Hogg-Paucus, *Yıldırım Postası*'nın Sör Theophilus ile sıkı bağları olduğunun farkında-

dı. İlk Marslıyı görenin Leydi Millicent olduğunu ve Markle'ın gelişmelerin bilimsel tarafında baş rolde bulunduğunu herkes biliyordu. Hogg-Paucus'un zihninin bereketli topraklarında, neler olup bittiği ana hatlarıyla belirmeye başlamıştı ama her şeyi bilenlerden biri konuşmaya ikna edilemezse daha kesin bir sonuca varmak imkânsız görünüyordu. Hogg-Paucus, Shovelpenny'ye Leydi Millicent'tan bir görüşme istemesini tavsiye etti. İlk fotoğrafın kaynağı olarak Leydi'nin en baştan beri işin içinde olduğu aşikârdı. Shovelpenny arkadaşının ürettiği çeşit çeşit müstehzi hipoteze ancak yarı yarıya inanıyordu ama sahip olduğu bilimsel kafa yapısı ona araştırmaya başlamanın en iyi yolunun Hogg-Paucus'un öğütlediği gibi Leydi Millicent'la görüşmek olduğunu gösterdi. Böylece Shovelpenny Leydi'ye temkinli bir mektup yazarak önemli bir konuda kendisiyle görüşmek istediğini bildirdi. Kadın onu şaşırtarak bu isteği kabul edip Shovelpenny'ye randevu verdi. Shovelpenny saçlarını ve giysilerini fırçaladı, üstünü başını her zamankinden çok daha tertipli bir hale getirdi. Bu mühim görüşmeye bu şekilde hazırlanarak gitti.

V

Hizmetçi Bay Shovelpenny'yi Leydi Millicent'ın odasına götürdü. Leydi Millicent, eskisi gibi koltuğunda arkaya yaslanmış oturuyordu, oyuncak bebek telefon yanındaki küçük masanın üstündeydi.

"Bay Shovelpenny," dedi, "doğrusu mektubunuz benimle konuşmak istediğiniz konuyu merak etmeme neden oldu. Her zaman duyduklarıma dayanarak söylüyorum, parlak bir bilim insanısınız, bense kafası dağınık bir kadınım, zengin kocam dışında hiçbir vasfım yok. Öte yandan, mektubunuzu aldığımdan beri, içinde

bulunduğunuz koşullar ve kariyeriniz hakkında bilgi edinmek için çaba sarf ettim, benimle para konusunda konuşmak istediğinizi hiç sanmıyorum."

Bunları söyledikten sonra büyüleyici bir biçimde gülümsedi. Shovelpenny daha önce hem zengin hem de güzel bir kadınla tanışmamıştı; Leydi Millicent'ın içinde uyandırdığı beklenmedik duygular onu biraz huzursuz etti. "Hadi bakalım, hadi." dedi kendi kendine. "Buraya bir şeyler hissetmeye gelmedin. Ciddi bir araştırma yürütmek üzere geldin."

"Leydi Millicent, geri kalan herkes gibi siz de Marslı istilasından duyulan korku nedeniyle insan ırkını ele geçirmiş olan tuhaf keşmekeşin farkındasınızdır mutlaka. Edindiğim bilgiler doğruysa, bu Marslılardan birini ilk siz görmüşsünüz. Söylemek zorunda olduğum şeyi söylemeyi çok güç buluyorum ama bunu yapmak zorundayım. Dikkatli araştırmalarım sonucu, sizin ya da başka herhangi birinin bu dehşet verici yaratıkları görüp görmediği ve kızılötesi-yoskoptan bakılınca bir şey görülüp görülmediği konusunda şüpheye düştüm. Araştırmalarım beni yanlış yönlendirmediyse, maalesef devasa bir sahtekârlığın ilk hamlesini yapan kişi olduğunuz sonucuna varıyorum. Bu sözlerimin ardından beni huzurunuzdan yaka paça attırır, hizmetkârlarınıza bir daha evinize sokulmamam için emir verirseniz şaşırmam. Masumsanız böyle bir tepki göstermeniz doğal olur, hatta suçluysanız bu tepki daha da doğal sayılır. Ancak aklıma gelmeyen, düşünemediğim herhangi bir olasılık varsa, sizin kadar hoş ve gülümseyişinizin açığa çıkardığı kadar tatlı birini suçlamaktan kaçınmamın herhangi bir yolu varsa, bilimi tamamen bir tarafa bırakıp içgüdülerime güvenerek lehinize bir karar alabileceksem, size yalvarıyorum, sizden istirham ediyorum,

akıl sağlığımı koruyabilmem adına, lütfen gerçeği anlatın bana!"

Apaçık içtenliği ve hislerinin Millicent'ın lehine olmasına karşın ona dalkavukluk etmekteki gönülsüzlüğü Leydi Millicent'ı o ana dek tanıdığı hiç kimsenin etkilemediği kadar etkiledi. Sör Publius'la evlenmek için babasının yanından ayrıldığından beri ilk defa yalın bir içtenlikle karşılaşıyordu. Sör Theophilus'un malikânesine adım attığından beri sahte bir yaşam sürmek için gösterdiği çabalar birdenbire katlanılmaz bir hal aldı. Yalanlardan, kumpaslardan, kandırmacalardan ve kalpsiz güç oyunlarından oluşan bu dünyaya artık dayanamayacaktı.

"Ah, Bay Shovelpenny," dedi. "Ne cevap vereyim ben size? Kocama karşı sorumluluğum var, öte yandan insanlığa ve gerçeğe karşı da sorumluluğum var. Bunların en azından birine ihanet etmek zorundayım. Hangisine karşı sorumluluğumun daha ulvi olduğuna nasıl karar vereceğim?"

"Leydi Millicent," diye cevapladı Shovelpenny, "hem umudumu, hem de merakımı uyandırıyorsunuz. Bulunduğunuz mekândan anladığım kadarıyla sahte bir hayat sürüyorsunuz ama yanılmıyorsam yine de içinizde bir yerde sahte olmayan, samimi ve yalın bir şey var ki onun sayesinde çevrenizi saran kirlilikten kurtulabilirsiniz. Konuşun lütfen, size yalvarıyorum. Gerçeğin arındırıcı ateşi ruhunuzu cüruftan temizlesin!"

Leydi Millicent bir an sessiz kaldı. Sonra kendinden emin bir sesle cevap verdi. "Evet," dedi, "konuşacağım. Çok uzun süre sessiz kaldım. Kendimi hayal bile edilemeyecek bir kötülüğün emrine adadım. Ne yaptığımın farkında bile değildim, fark ettiğimde de artık iş işten geçmiştir diye düşündüm. Ama siz, siz bana yeni bir umut verdiniz; belki iş işten geçmemiştir; belki hâlâ kurtarılabile-

cek bir şeyler vardır; ayrıca kurtarılabilecek bir şey olsun olmasın, babamı sefaletten kurtarmak için sattığım dürüstlüğüme kavuşabilirim. Sör Theophilus kadife gibi bir sesle, kocam olarak bana ettiği tatlı sözlerden bile daha tatlı sözlerle resim yeteneklerimi bir canavar yaratmak için kullanmamı istediğinde, o kader anında, resmin nasıl korkunç bir amaç uğruna kullanılacağından haberim yoktu. Tekrar ediyorum, haberim yoktu. Bana söyleneni yaptım. Canavarı yarattım. Gazetelerin onu gördüğümü yazmalarına izin verdim ama o sırada kocamın, ah ona hâlâ kocam demek zorundayım, bunu yapmamı hangi korkunç sebeple istediğini bilmiyordum. Acayip kampanyası yavaş yavaş ortaya serilirken vicdanım beni gitgide daha fazla rahatsız etmeye başladı. Her gece dizlerimin üstüne çökerek beni affetmesi için Tanrı'ya yalvarıyorum ama Sör Theophilus'un büyük bir zevkle beni sarmaladığı lüksün içinde yaşadığım sürece Tanrı'nın beni affetmeyeceğini biliyorum. Bütün bunlardan vazgeçmeye razı olmadığım takdirde ruhum arınamaz. Gelişiniz, bardağı taşıran damla oldu. Gelişiniz ve gerçeği öğrenme konusundaki yalın ricanız, yapmam gerekeni sonunda gösterdi bana. Size her şeyi anlatacağım. Konuştuğunuz bu kadının ne kadar alçak olduğunu öğreneceksiniz. Dipsiz hayâsızlığımın en ufak bir ayrıntısını bile saklamayacağım sizden. Her şeyi sayıp döktükten sonra belki beni ele geçiren iğrenç pislikten arındığımı hissedebilirim."

Bunları söyledikten sonra Shovelpenny'ye her şeyi anlattı. Konuştuğu sırada, adamın gözlerinde tanık olmayı beklediği dehşetli tiksintinin yerine gitgide artan bir hayranlık gördü; Shovelpenny ise kalbinde o ana dek yabancısı olduğu bir sevgi hissetti. Milicent her şeyi anlattığında, Shovelpenny onu kollarına aldı, Millicent da onun kucağına sığındı.

"Ah Millicent," dedi Shovelpenny, "insan hayatı ne karmaşık, ne korkunç. Hogg-Paucus'un bana söylediklerinin hepsi doğruymuş, yine de bu şeytani kötülüğün membaında seni buluyorum; hakikatin o saf alevini hâlâ hissedebilen seni buluyorum; kendini mahvetme pahasına her şeyi itiraf ettiğin şu anda, bir yoldaş, dünyada var olduğuna inanmadığım bir yoldaş buluyorum. Gelgelelim, bu kördüğümü nasıl çözeceğimize henüz karar veremedim. Yirmi dört saat düşünmem gerekiyor. Bu süre geçtiğinde geri gelip sana kararımı açıklayacağım."

Shovelpenny dairesine entelektüel ve duygusal bir buhran içinde döndü, ne düşündüğünü, ne hissettiğini bilmiyordu. Hogg-Paucus, sarhoş sarhoş horlayarak yatağında yatıyordu. O anda bu adamın, güzelliği onu suçlamasını imkânsız hale getirmiş olan Millicent hakkındaki duygularıyla kesinlikle bağdaştıramayacağı alaycılığıyla muhatap olmayı hiç istemiyordu Shovelpenny. Bu kıymetli adamın, önlerindeki yirmi dört saat içinde bir an olsun ayılması halinde, içkiyi görür görmez mağlup düşerek yeniden sızacağını bildiğinden, Hogg-Paucus'un yatağının yanına koca bir şişe viskiyle bir de kadeh bıraktı. Kesintisiz bir yirmi dört saati böylece garanti altına aldıktan sonra sandalyesini gazla çalışan şöminenin yanına yerleştirip zihnine çeki düzen vermek için uğraşmaya koyuldu.

Halka karşı sorumluluklarını ve şahsi sorumluluklarını belirlemek aynı derecede güçtü. Bu düzeni kurmuş olanlar kötü insanlardı; alçakça amaçları vardı; faaliyetlerinin sonucunda insanlık iyiye mi gitmiş, kötüye mi gitmiş, umurlarında bile değildi. Tek hedefleri şahsi kazanç ve şahsi güç elde etmekti. Araçları yalan, aldatma ve dehşet salmaydı. Sessiz kalarak böyle bir haysiyetsizliğin bir parçası haline gelebilir miydi? Peki, sessiz kalmadı diyelim, Millicent'ı

itiraf etmeye ikna etti, çünkü bunu yapabileceğini gayet iyi biliyordu, Millicent'a ne olacaktı? Kocası ona neler yapardı? Oyuna getirdiği, dünyanın dört bir yanındaki insanlar neler yapardı? Shovelpenny hayalinde Millicent'ın güzelliğinin yerlerde sürüklenip çiğnendiğini, vahşi güruhların onu paramparça ettiğini gördü. Bu görüntü katlanılır gibi değildi ama öte yandan, konuştukları sırada Millicent'ın içinde uyanan o soylu kıvılcım yeniden sönüp gitmediyse onun kârlı yalanların yumuşak yatağında yaşamaya devam etmemesi gerektiğini düşündü.

Böylece diğer seçeneği düşünmeye başladı. Sör Theophilus ile suç ortaklarının zafere ulaşmasına izin verse miydi? Bu seçeneği destekleyen güçlü savlar vardı. Bu planın yürürlüğe sokulmasından önce Doğu ile Batı savaşın kıyısındaydı ve pek çok kişi insan ırkının beyhude bir öfkeyle kendi kendisini ortadan kaldıracağına inanıyordu. Şimdiyse tamamen hayali bir tehlike karşısında gerçek tehlike ortadan kalkmıştı. Hayali Marslılara duyulan nefretin bir araya getirdiği Kremlin ile Beyaz Saray'ın arasından su sızmıyordu. Dünya orduları var olmayan bir düşmana karşı yine de toplanacaktı ama etkisiz silahlı kuvvetleri niyetlendikleri hasarı veremezdi. Shovelpenny, "Belki insanlar mantıklı bir şekilde yaşamaya ancak yalanlarla ikna edilebilir." diye akıl yürüttü. "Belki insanın tutkuları, hakikati sonsuza dek tehlikeli kılacak şeylerdir. Belki hakikate sadık kalmayı seçerek hata ettim. Belki Sör Publius benden daha bilgedir. Belki ahmaklığımla biricik Millicent'ımı mahvına sürüklüyorumdur."

Derken düşünceleri başka bir istikamete saptı. "Bu aldatmaca er ya da geç ortaya çıkacak." dedi kendi kendine. "Benim gibi hakikat uğruna harekete geçenler tarafından keşfedilmese bile, Sör

Theophilus'unki kadar kötücül çıkarları olan rakipler tarafından keşfedilecek. Bu adamlar keşiflerini nasıl kullanacaklar? Sör Theophilus'un yalanlarının tehlikeye attığı Yerküre uyumuna karşı şiddetli tepkileri körüklemek için elbette. Bütün senaryo eninde sonunda açığa çıkacağına göre, rekabet ve kıskançlığın aşağılık çekişmesi uğruna değil de soylu bir idealin, hakikat idealinin uğruna açığa çıkarılması daha iyi olmaz mı? Ama ben kim oluyorum da bu tür konularda karar vermeye kalkıyorum? Tanrı değilim. Geleceği göremem. Her şey kapkaranlık. Nereye baksam, dehşet kol geziyor. Sonu iyiye varacak diye kötü adamları mı tutayım, yoksa iyi adamları tutup dünyanın mahvına mı sebep olayım, bilmiyorum. Düştüğüm korkunç ikilem bu işte. Çok zor, çok zor."

Yirmi dört saat boyunca hiç kıpırdamadan sandalyesinde oturdu, ne yedi, ne de içti; çelişkili savların arasında ileri geri sallanıp duruyordu. Bu sürenin sonunda Leydi Millicent'la randevusunun vakti geldi çattı. Shovelpenny bitap vaziyette ayağa kalktı, derin derin içini çekti, Millicent'ın malikânesine ağır adımlarla, yürüyerek gitti.

Leydi Millicent'ı da kendisi gibi darmadağınık halde buldu. O da tereddütlerden bunalmıştı ama onun düşüncelerinde dünya, kocasının ve artık canıgönülden sevdiği Thomas'ın oynadığından daha küçük bir rol oynamıştı. Leydi Millicent'ın politik düşünme alışkanlığı yoktu. Dünyası, faaliyetlerinin kendi bilincinin sınırlarını aşan etkiler yarattığını bildiği insanlardan kurulmuştu ama bu etkileri anlamayı umut edemezdi. Anlayabildiği, kişisel dünyasını oluşturan kadınlarla erkeklerin insani tutkularıydı. Yirmi dört saat boyunca Thomas'ın çıkar peşinde koşmayan karakterinin parlak yönlerini düşünüp Sör Theophilus'ın entrika yumakları onu

içinden çıkılmaz bir çile halinde sarmadan önce bu karakterdeki biriyle karşılaşacak kadar talihli olmaya yönelik nafile ve umutsuzca bir arzu duymuştu. Bu saatlerin gerilimini biraz olsun katlanır kılmak için yapacak tek bir şey bulmuştu. Thomas'ın bir minyatürünü ezbere çizip boyamış, bu minyatürü daha hoppa olduğu günlerde kocasının resmini sakladığı madalyonun içine saklamıştı. Madalyonu bir zincirle boynuna astı, gerilim dayanılamayacak hale geldiğinde, sevgilim demek için yanıp tutuştuğu Thomas'ın resmine bakarak teselli aradı.

Thomas sonunda yanındaydı ama ne adımlarında canlılık ne gözünde fer vardı ne de sesi çın çın çınlıyordu. Keder içinde, ağır ağır Millicent'ın elini avcunun içine aldı, diğer eliyle cebinden bir hap çıkardı, çıkarmasıyla da yutması bir oldu.

"Millicent," dedi, "yuttuğum bu hap, birkaç dakika içinde nefes alıp verişimi durduracak. Önümdeki seçim çok zor. Daha genç bir adamken umutlarım, yüksek umutlarım vardı. Hayatımı hakikate ve insanlığa, bu iki yüceliğe adayabileceğimi düşünüyordum. Heyhat! Kaderimde yokmuş. Hakikate hizmet edip insanlığın yok olmasına mı sebep olayım, yoksa insanlığa hizmet edip hakikatin ayaklar altında çiğnenerek tozun toprağın içinde yatmasına izin mi vereyim? Ah ne korkunç bir tercih bu! Karşımda böyle bir seçim dururken yaşamaya nasıl katlanabilirim? Ya kıyımın üstünde parlayacak ya da bir yalanlar bulutuyla kararacak güneşin altında nasıl nefes alabilirim? Hayır, imkânsız bu. Sen Millicent, sen, sen benim canımsın, bana inanıyorsun, aşkımın ne kadar içten olduğunu biliyorsun ama yine de... Yine de... Yine de... Benimki gibi bir ikilemin içinde eziyet çeken bir ruh için ne yapabilirsin ki? Heyhat, heyhat, ne yumuşak kolların ne güzel gözlerin ne de sunacağın

başka bir şey teselli edebilir üzüntümü. Olmaz. Ölmeliyim. Ama ölerek, bu korkunç seçimi ardımda kalanlara bırakıyorum. Hakikatle yaşam arasındaki seçimi. Hangisini seçmek gerektiğini bilmiyorum. Hoşça kal, hoşça kal sevgili Millicent. Bilmecelerin suçluluk duyan ruha artık eziyet etmediği yere gidiyorum. Hoşça kal..."

Son bir arzu çılgınlığıyla bir an için Millicent'a sarıldı. Millicent onun kalp atışlarının durduğunu hissetti, baygınlık geçirerek yere yığıldı. Kısa bir süre sonra kendine geldiğinde, ince boynundaki madalyonu çekip kopardı, narin parmaklarıyla açıp minyatürü yuvasından çıkardı. Resmi tutkuyla dudaklarına bastırırken bağırdı:

"Ah yüce ruh, ah soylu zihin, öldün artık, boş yere öpüp durduğum bu dudaklar artık konuşamaz ama bir parçan hâlâ yaşıyor. Göğsümde yaşıyor. İnsanlığa vermek istediğin mesaj benim, zavallı varlığımın aracılığıyla iletilecek."

Bu sözleri söyledikten sonra telefonun ahizesini kaldırıp *Gökgürültüsü Postası*'nı aradı.

VI

Gökgürültüsü Postası tarafından kocasının ve kocasının yardakçılarının gazabından korunduğu birkaç günün ardından, bütün dünya Leydi Millicent'ın hikâyesine inandı. Herkes birdenbire cesaretini topladı ve kızılötesiyoskoptan bakınca hiç ama hiçbir şey görmediğini itiraf etti. Marslı dehşeti, ortaya çıktığı kadar büyük bir hızla söndü. O sönerken de Doğu-Batı geçimsizliği canlandı, çok geçmeden de sıcak savaşa dönüştü.

Savaşan milletler geniş, merkezi bir ovada karşı karşıya geldi. Uçaklar gökyüzünü karartıyordu. Orada burada patlayan atom

bombaları her yeri yıkıyordu. Yeni üretilmiş muazzam silahlar, insan elinin rehberliği olmadan hedeflerini arıyordu. Derken uğultu birdenbire kesildi. Uçaklar yere indi. Silahlar ateşi kesti. Savaş meydanının en uzak eteklerinde tuhaf mesleklerine özgü o heves le çarpışmayı seyretmekte olan gazeteciler ani sessizliği fark etti. Bu sessizliğin sebebini hayal bile edemiyorlardı ama cesaretlerini toplayarak savaş meydanına doğru ilerlediler. Birlikleri, savaş alanında ölü buldular. Askerler düşmanın açtığı yaralarla değil, tuhaf, yeni ve bilinmedik bir ölümle ölmüştü. Gazeteciler telefonlara koştu, her biri farklı başkentlere telefon etti. Savaş alanına en uzak başkentlerde son dakika baskısı için çalışan baskı makinelerinin dişlileri ancak "Savaşı durduran..." yazacak kadar dönebildi, daha ileri gidemedi. Makineler sustu. Dünyaya ölüm hâkim oldu. Marslılar gelmişti.

SON SÖZ

Mars Temel Bilimler Üniversitesi Endoktrinasyon Profesörü Tarafından Kaleme Alınmıştır

Hepimizin önünde saygı ile eğildiği büyük kahraman (Fatih Martin'den bahsediyorum elbette) tarafından insan ırkının son günlerinin yukarıda anlatılan tarihçesini derlemek üzere görevlendirilmiştim. Fatih Martin, tebaası arasında bazı yerlerde, kadim ordularının son derece yiğitçe ve hak ettikleri gibi yok ettiği o yalancı iki ayaklılara yönelik sulu gözlü bir duygusallık gözlemledi. Bu nedenle o yüce Marslı, bütün bilgeliğiyle, muzaffer seferinin öncesindeki koşulların en ince ayrıntısına varana dek doğru bir şekilde sergilenmesi için her türlü bilgi kaynağının işe koşulması gerektiğine karar verdi. Kendisinin görüşü o ki (yukarıdaki sayfaları okuyan herkesin de onunla hemfikir olacağına eminim) böyle yaratıkların zarif evrenimizi kirletmesine daha fazla izin verilmesi iyi bir şey olamazdı.

Bizi yedi bacaklı olmakla suçlamaktan daha rezilce bir iftira düşünülebilir mi? Ayrıca Yerkürelilerin değişen olaylar karşısında yüzümüzde beliren tatlı gülümsemeyi sabit bir sırıtış olarak tanımlamaları affedilebilir bir şey mi? Ya Sör Theophilus gibi yaratıklara müsamaha gösteren hükümetlere ne demeli? Onu bu cüretkâr işe girişmeye iten iktidar aşkı, Kral Martin'in göğsünde layıkıyla yatıyor. Ya Birleşmiş Milletler'deki o toplantıda sergilenen ifade özgürlüğünü savunmak için tek bir kelime edebilecek olan var mı? Düşünülecek şeylerin kahraman Martin'imizin ağzından çıkan sözcüklerle belirlendiği, daha düşük seviyedekilerin itaat etmesinin yeterli olduğu sevgili gezegenimizde hayat ne kadar asilce yaşanıyor!

Burada anlatılanlar kelimesi kelimesine doğrudur. Hikâye muaz-

zam bir emek harcanarak, son Yerküre savaşından ve cesur evlatlarımızın saldırısından sağlam kurtulan Yerküre gazetelerinin ve plaklarının kalıntılarından derlendi. Burada açıklanan bazı ayrıntıların mahremiyeti bazılarını şaşırtabilir ama anlaşılan o ki, Sör Theophilus karısının haberi olmadan kadının odasına bir ses kayıt cihazı yerleştirmiş. Bay Shovelpenny'nin son sözleri bu ses kayıt cihazından alındı.

Bütün dürüst Marslı yürekler, bu yaratıkların artık evrenden silindiğini bilerek daha özgür nefesler almalıdır. Bu mutluluk dolu düşünceleri sürdürerek sevgili kralımız Martin'in Yerküreliler kadar aşağılık olan Venüs sakinlerine karşı düzenleyeceği seferde hak ettiği zaferi kazanmasını dilemeliyiz.

YAŞASIN KRAL MARTIN!

PARNASSOS'UN* MUHAFIZLARI

I

İçinde yaşadığımız savaş ve savaş söylentileri çağından bakıldığında, büyükbabalarının yaşadığı, tasasız bir hayat gibi görünen, görünüşte sarsılmaz istikrar dönemini özlemle anımsayan pek çok kişi var. Ancak sarsılmaz istikrar, bedel ödemeden elde edilemez; bu bedeli ödemeye her zaman değdiğine de pek emin değilim. Doğduğumda hâlihazırda ihtiyar bir adam olan babam, bazılarımızın altın çağ olarak hayal ettiğimiz o günlere dair hikâyeler anlatırdı. Bu hikâyelerin arasından özellikle birisi, kendi zamanımla uzlaşmama yardımcı oldu.

---

* Apollon'un kutsal mekânı olan dağ. Ayrıca Pandora'nın kutusu açıldıktan sonra dünyayı sel bastığında suların üstünde görünür olan tek yer.

Uzun, uzun yıllar önce, ben Oxbridge'de* öğrenciyken (diye anlatırdı babam) bir zamanlar güzel olan bu şehri eskiden çevreleyen kır yollarında uzun yürüyüşlere çıkmayı adet edinmiştim. Bu yürüyüşler sırasında yaşlıca bir din adamıyla kızı sık sık at sırtında yanımdan geçerdi. Ne olduğunu bilmiyorum ama bir şey onlarla ilgilenmeme neden oldu. Yaşlı adamın kaşık kadar yüzünde yerleşik bir ıstırapla tuhaf bir çeşit korku (şuna ya da buna karşı duyulan korku değil, saf korku, salt korku) gördüğümü düşünürdüm. Yanımdan atla geçtiklerinde bile baba kızın birbirlerine çok düşkün olduğu açıkça anlaşılıyordu. Kız on dokuz yaşlarında görünüyordu ama yüzündeki ifade, insanın o yaştaki birinden bekleyeceğinden farklıydı. Görüntüsü alımlı olmaktan çok uzaksa da esas dikkati çeken, öfkeli bir kararlılıkla âdeta çaresiz bir isyankârlık taşıyan ifadesiydi. Elimde olmadan onun hiç gülümseyip gülümsemediğini, arada sırada neşelenip neşelenmediğini, çehresine bu kaskatı kararlılık ifadesini kazıyan her neyse onu bir an olsun unutup unutmadığını merak ettim. İkiliyle defalarca karşılaştıktan sonra, nihayet yaşlıca din adamının kim olduğunu soruşturdum. Muhatabım gülerek "Ah, şu," dedi. "Köpeklerin Üstadı olur kendisi." (Köpeklerin Üstadı, bir Minos ilahı değil, öğrencilerin saygısızca "Köpekler" dediği eski mi eski Kinikus Fakültesi'nin** başıydı.) Bu açıklamaya eşlik eden tuhaf kahkahanın anlamını sordum. Ar-

* Oxbridge, İngiltere'deki Oxford Üniversitesi ve Cambridge Üniversitesi için ortak kullanılan kurgusal bir kelimedir. —y.h.n.

** Kinik felsefenin kurucusu Sinoplu Diyojen'in "köpek adam" lakabına gönderme. Diyojen, sürgün edilen babasıyla Yunanistan'a gitmiştir. Kısa bir süre sonra geldiği Atina'da dönemin medeniyetine karşı çıkmış ve dine yaklaşımıyla, davranışıyla, giyimiyle, barındığı yerle, yediği içtiğiyle ve terbiyesiyle bütün geleneği reddederek bir köpek gibi yaşamaya karar vermiş, böylece "kynikos" (köpeksi) adını almıştır

kadaşım, "Yani ihtiyar namussuzun hikâyesini bilmiyor musun?" diye sordu. "Hayır." dedim. "Suçlu biri gibi görünmüyor. Ne yapmış acaba?" "İyi madem," dedi habercim, "hikâye artık eskidi ama dinlemek istiyorsan anlatayım." "Evet." dedim. "Adam ilgimi çekiyor, kızı da öyle. Hakkında daha fazla şey öğrenmek isterim." Dinlediğim ve sonradan öğrendiğime göre yaşça küçük öğrenciler hariç bütün Oxbridge sakinlerinin bildiği hikâye şöyleydi:

İsmi Bay Brown olan Üstad, Kolej üyelerinin bir tarikat mensubu olmak* zorunda olduğu ve evlenme izinlerinin olmadığı o çok eskide kalmış günlerde henüz gençmiş. Şansı yaver giderse Üstad olabilirmiş ama bu hedefe ulaşmayı başaramadığı takdirde evlilik için tek umudu Kolej üyeliğinden istifa ederek bir aile babasının evini ancak kıt kanaat geçindirmesine olanak veren Kolej yaşamını kabullenmekmiş. Bay Brown'dan önceki Üstad çok ileri bir yaştaymış artık, halefinin kim olacağı konusunda da hatırı sayılır miktarda söylenti varmış. Bu konuda, Bay Brown, bir de Bay Jones isimli bir adam en muhtemel adaylar olarak görülüyormuş. İkisi de nişanlıymış; ikisi de yaşlı adamın ölümünün ardından yerine kendisinin seçilmesiyle evliliğinin mümkün hale geleceği umudunu besliyormuş. İhtiyar nihayet ölmüş. Bay Brown ile Bay Jones, Üstad seçiminde birbirlerine oy vereceklerine dair centilmence bir anlaşmaya varmışlar. Bay Brown bir oy farkla seçilmiş. Ne var ki Bay Jones'a oy verenler meseleyi tetkik ettiklerinde, Bay Brown'ın anlaşmaya rağmen kendisine oy verdiğine, Kolej Üstad-

* Oxford Üniversitesi ve Cambridge Üniversitesi'nde öğrenciler ve öğretim üyeleri bölümlerin ve fakültelerin yanı sıra aynı zamanda üniversitedeki 31 Kolej'den birine üye olurlar. Kolej üyeliğinin aynı zamanda dinsel bir anlamı da vardır, Kolejler birer tarikat gibi çalışır ve üyelerine burs sağlar. Kolej üyeleri birlikte sosyalleşip birlikte ibadet ederler. –y.h.n.

lığına seçilmeyi böylece başardığına kanaat getirmişler. Kanuni bir yola başvurulmamış ancak daha önce Bay Brown'ı desteklemiş olanlar da dâhil olmak üzere fakültenin Kolej üyeleri, kendisini Coventry'ye* yollamaya karar vermişler. Tetkikleri neticesinde ulaştıkları bilgileri açıklayıp bunun sonucunda üniversitede kimsenin Bay Brown'la konuşmayacağını ilan etmişler. Suç ortaklığı yaptığına dair bir kanıt olmamasına karşın Bay Brown'ın karısı da aynı şekilde dışlanmış. Bir kızları varmış; çocuk kasvet ve sessizlik içinde yapayalnız büyümüş. Annesi yavaş yavaş güçten düşmüş, sonunda pek de mühim olmayan bir rahatsızlıktan ötürü ölüp gitmiş. Seçim, bu hikâyeyi dinleyişimden yirmi sene önce yapılmıştı ve amansız ceza, geri adım atmayan bir dürüstlükle bunca yıl boyunca sürdürülmüştü.

O günlerde gençtim, insanı vicdan azabı duymaksızın işkence yapmaya muktedir kılan o müsamahasız sadakatten yoksundum. Hikâye beni yaşlı adamın günahından ötürü değil, Oxbridge cemaatinin tam anlamıyla ittifak içinde sergilediği acımasızlıktan ötürü allak bullak etmişti. Yaşlı adamın günahı işlediğinden kuşkum yoktu. Yirmi yıl boyunca kimse bundan kuşku duymamıştı, böyle bir fikir birliğine karşı çıktığımı düşünemiyordum bile ama babaya olmasa da kıza biraz merhamet gösterilebileceğini düşünüyordum. Biraz soruşturunca kızla arkadaşlık kurmak için birkaç beyhude girişimde bulunulduğunu ama kendisinin, babasıyla görüşmeyen herhangi biriyle görüşmeyi kesinlikle reddettiğini öğrendim. Bu konuya o kadar kafa yordum ki sonunda ahlaki inançlarımın temelinin sarsılması tehlikesi baş gösterdi. Günahın cezalandırılmasının erdemli insanın başlıca görevi olup olmadığı

* Coventry İngiltere'de bir şehir olup " birisini Coventry'ye yollamak" deyimi söz konusu kişi ile selamı sabahı kesmek anlamına gelir.

konusunda şüpheye düşmenin eşiğindeydim. Ancak bir tesadüf, bu ahlaki düşünceleri yarıda keserek beni hiç beklenmedik bir şekilde genelden özele doğru savurdu.

II

Tek başıma çıktığım yürüyüşlerin birinde, çılgınca dörtnala koşan bir ata rastladım; birkaç adım ilerleyince bir kadın figürünün yolun kenarında yattığını gördüm. Yaklaşınca bunun aforoz edilmiş Üstadın kızı olduğunu fark ettim. Sonradan öğrendiğime göre Üstad hafif bir rahatsızlık yüzünden evde kalmaya mecbur olmuş, kızsa ona refakat edecek kimse bulunmamasına rağmen her zamanki gezintisine çıkma konusunda ısrar etmiş. Aksi gibi, Lord George'un koskocaman karavanları fillerin çektiği gezici sirkiyle karşılaşmış. Fillerden ürken at, kızı sırtından attığı gibi

kaçmış. Kızcağız bayılmamıştı ama bir bacağı kırıldığı için çok acı çekiyor ve yerinden kımıldayamıyordu. Önce ne yapacağımı bilemedim ama tam o sırada yanımızdan küçük bir at arabası geçti. Oxbridge'e gitmekte olan sürücüyü, bir hastaneye gidip ambulans göndermesi için ikna ettim. Ambulansın gelmesi bir buçuk saat sürdü; beklerken kızı rahat ettirmek ve ona şefkat göstermek için elimden geleni yaptım. Kim olduğunu bildiğimi de söyledim.

Babası aforoz edilmiş olmasına rağmen ertesi gün hatırını sormak için aradım, hizmetçiden bacağının tedavi edildiğini ve iyileşeceğini öğrendim. Bundan sonra sağlığındaki gelişmeler hakkında bilgi almayı sürdürdüm, kanepede yatacak kadar iyileştiğinde de onu görüp göremeyeceğimi sordum. Önce hizmetçisiyle bir mesaj göndererek reddetti ama bir not yazıp babasıyla da tanışmaya hazır olduğumu bildirdiğimde yumuşadı. Üstadla ilişkim resmiyetini korudu, adam bana sıkıntılarından hiç bahsetmedi. Ancak önceleri yabani bir kuş kadar utangaç olan kızı yavaş yavaş bana alıştı ve ona gösterdiğim şefkate bel bağlar oldu. Zamanla, onun ve babasının hikâyeye dair bildiği her şeyi öğrendim.

Anlattığına göre, babası gençliğinde neşeli ve hoşsohbetmiş, hatta belki biraz uçarıymış; ama öyle eğlenceli, öyle şenlikli bir adammış ki çeşitli yaramazlıkları hemen hoş görülürmüş. Delicesine âşıkmış, seçim sonuçları biricik Mildred'iyle evlenmesini mümkün kılınca mutluluktan havalara uçmuş. Seçim, yaz döneminin sonunda yapılmış, birkaç hafta sonra da nikâh kıyılmış. Üstadın güz döneminin başlangıcına dek Oxbridge'e dönmesini gerektirecek bir şey yokmuş, böylelikle çift yaz aylarını gölgesiz bir mutluluk içinde geçirmiş. Mildred, kocasının ışıl ışıl sözlerle anlattığı, sadece mimarisini değil, (kendisine karşı) latif cemaatini de yere göğe

koyamadığı Oxbridge'i hiç görmemişmiş. Uzun bir mutluluk ve hoş faaliyetler silsilesinin onları beklediğini hayal ediyorlarmış. Ayrıca zamanı geldiğinde, umutlarını tamama erdirecek bir çocuğun aralarına katılacağı da belli olmuş.

Üstad Oxbridge'deki ilk akşamında, yöneticiler masasının başköşesindeki yerini almak üzere kendine güvenen bir tavırla yemek salonuna gitmiş. Ancak kimsenin onu selamlamadığını, kimsenin tatilini sormadığını, tek bir Kolej üyesinin bile gelini hoş karşılayacak bir söz etmediğini görerek şaşırmış. Sağında oturan Bay A.'ya bir şey söylemiş ama Bay A. kendi sağındaki komşusuyla öyle koyu bir sohbete dalmışmış ki, Üstadı duymuşa benzemiyormuş. Üstad solundaki Bay B. ile de benzer bir tecrübe yaşamış. Bundan sonra yemek boyunca uzun bir sessizliğe gömülmüş, Kolej üyeleriyse Üstad yokmuş gibi davranarak birbirleriyle konuşup gülüyormuş. Gitgide artan rahatsızlığına ve hüsranına rağmen, ortak salonda Porto şarabının dağıtımıyla ilgilenmenin geleneksel vazifesi olduğunu düşünmüş. Ne var ki komşusu, Üstadın uzattığı şarabı öylece havadan düşmüş gibi almış, şarap turu tamamlayıp geri geldiğinde de ikinci bir turun gerekip gerekmediğini soran Üstad değil, ona sırtını dönerek konuşan komşusu olmuş. Bay Brown kendi varlığından şüpheye düşmüş, Mildred'in dokunuşuyla görünmez bir hayalet değil, kanlı canlı bir insan olduğuna kendisini ikna etmek için ilk fırsatta eve koşmuş.

Gelgelelim yaşadığı acayip şeyleri karısına anlatmaya başladığı sırada, hizmetçi elinde tanımadığı birinin posta kutusuna atarken gördüğünü söylediği bir mektupla çıkagelmiş. Üstad zarfı yırtıp açınca içinde uzun, belli ki el yazısı değiştirilerek yazılmış, imzasız bir mektup bulmuş. Mektup, "Yargılandın." diye başlıyormuş.

"Yargılandın ve mahkûm edildin. Kanun sana bir şey yapamaz ama günahının cezasını mutlaka çekmen ve çektiklerinin kanuna karşı gelenlerin çektiği kadar vahim olması için büyük bir yemin edildi." Mektup, aleyhteki bütün delilleri aktararak devam ediyor; Kolej üyelerinin, özellikle de başarısızlığa uğramış Bay Jones'un, aralarından birinin bu kadar alçakça bir suçu işleyeceğine inanmakta başlangıçta güçlük çektiğini anlatıyormuş. İncelemede nasıl kılı kırk yardıklarını, fakat sonunda suçlu olduğu kanaatine vardıklarını da açıklıyor ve neredeyse İncil'e has bir ikaz paragrafıyla sona eriyormuş:

> "Laf cambazlığıyla delilleri sarsabileceğini sakın aklına getirme. Ağlak sözlerle merhamet dilenmenin bağışlanmanı sağlayacağını düşünerek hüsnükuruntuya kapılma. Bu Kolejin Üstadı olarak kaldığın sürece hiçbir Kolej üyesi, fakülte işlerinin gerektirdikleri haricinde seninle tek bir kelime bile etmeyecek. Eşinin bu cezaya ortak olmaması gerektiğini savunabilirsin. Ancak kendisi, hainliğin söz konusu olmasaydı şimdi Bay Jones'un mutlu eşi olacak olan kişinin mevkiini işgal ediyor. Günahından kazanç elde etmeye devam ettiği sürece o da cezadan payına düşeni almalı. Bunları anlattıktan sonra seni vicdan azabının işkenceleriyle baş başa bırakıyoruz. Meslektaşın olmak istemeyen meslektaşların,
>
> Adalet Kürsüsü"

Üstad mektubu bitirdiğinde öyle afallamış bir haldeymiş ki karısının mektubu okumasını engellemek için hiçbir şey yapamamış. Sonunda kendini toparlamış, ciddi bakışlarını karısına çevirmiş. "Mildred," demiş, "buna inanıyor musun?" Kadın şöyle bir silkinip canlanarak "İnanmak mı?" diye sormuş. "Sevgili Peter, nasıl böyle bir şey düşünebilirsin? Cehennemin bütün zebanileri bu şeytani üniversitenin Kolej üyeleri kılığına girip bunun doğruluğundan

kesinkes emin olduklarına yeminler etse bile inanmazdım." Üstad, "Bu cesur sözler için teşekkür ederim," demiş. "Böyle düşündüğün sürece hayatım ne kadar acı dolu olursa olsun, daima insani sıcaklık bulabileceğim bir sığınağım olacak. Ve sen bana inandığın sürece, bu rezilce iftiraya karşı savaşacak cesareti bulabilirim. İstifa etmeyeceğim, çünkü bu suçun itirafı gibi algılanabilir. Kendimi gerçeği bulmaya adayacağım ve gerçek günün birinde bir şekilde bulunacak. Ah sevgilim, dünyanın bütün mutluluklarını sunmak istiyordum sana, oysa bir paryanın yaşamını paylaşmak zorundasın, buna göğüs germek zor. Benden ayrılman için sana yalvarırdım ama öyle bir şey yapmayacağını biliyorum. Gelecek karanlık olsa da belki aşkınla beslenen cesaret ve sebatla mutlu bir sona varabiliriz."

Üstad önceleri muammayı çözmenin bir yolunun bulunabileceğini sandı. Bütün Kolej üyelerine, masumiyetini vakur bir biçimde vurgulayan bir mektup yazıp bir soruşturma yapılmasını istedi. Çoğu bunu dikkate almadı. Seçimde rakibi olan ve diğerlerinden bir nebze daha az hasmane davranan Bay Jones, yanıtında bir soruşturmanın zaten yapıldığını söyledi. Herkes oyunu ifşa etmişti, Üstadın oyu olmadan iki tarafın oyları eşitti. Korkunç neticeden kaçmak imkânsızdı ve artık keşfedilecek başka bir şey kalmamıştı. Üstad avukatlara, dedektiflere başvurdu ama nafile, hepsi onun suçluluğuna inanıyor, şüpheleri azaltacak hiçbir öneride bulunamıyorlardı. Bayan Brown da kocası gibi herkes tarafından görmezden geliniyordu, evlenmeden önce arkadaşı olan ve tesadüfen Oxbridge'de yaşayan birkaç arkadaşı tarafından bile. Kızlarının doğumu başka koşullar altında sevinç kaynağı olabilecekken trajik eziyetlere bir yenisini eklemekten başka işe yaramadı. Onların durumundaki bir ana-baba çocuğun hayatını nasıl katlanır kılabi-

lirdi? Umutsuz bir halde kızı Catherine adıyla vaftiz ettiler, çünkü İskenderiyeli Azize Katerina gibi işkence tekerinde parçalanır diye korkuyorlardı. Bu kasavetin içine bir çocuk daha getirmenin düşüncesizce bir gaddarlık olacağını hissediyorlardı. O günlerde ve onların inançlarıyla, karı koca arasındaki fiziksel ilişkinin sona ermesi demekti bu. Aşkları hayatta kaldı ama neşesi tamamen kuruyup gitmiş bir aşktı artık.

Geçip giden yıllar bir teselli getirmedi. Bayan Brown ağır ağır soldu, sonunda da öldü. Catherine, hayatında hiç kahkaha duymadığı için henüz beş yaşındayken seksen yaşında bir kadının uyuşuk ve sessiz hareketsizliğini benimsemişti. Kızı okula göndermeye imkân yoktu, çünkü diğer çocuklar ona rahat vermezdi. Catherine, bir dizi yabancı mürebbiye tarafından eğitildi; kadınlar olağanüstü koşulları bilmeden geliyor, öğrenir öğrenmez de şaşmaz biçimde istifalarını veriyorlardı. Gerçekler kızdan saklanamazdı, annesiyle babası sessizliklerini korusa bile Catherine her şeyi hizmetkârlardan öğrenirdi. Babası, özellikle karısının ölümünden sonra Catherine'in sosyal tecridini biraz olsun telafi etmeye yönelik nafile bir çabayla kızı ölçüsüz bir şefkate boğuyordu. Catherine de buna karşılık, daha normal bir çocuklukta pek çok kişiye bölüştürülecek sevgi hazinesinin tamamını ona verdi. Aklının erdiği yıllarına yaklaştıkça, babasının adını temize çıkarmak ve adaletsizliklerini hissettiği yargıçların ona verdiği cezanın insanlık dışı merhametsizliğini bütün dünyaya göstermek için şiddetli bir tutkuya kapıldı. Ama hem baba hem de kız çaresizdi. Birbirlerine olan sevgileri, düşmanca bir tavır içindeki bir dünyanın bıraktığı daracık açıklıkta sıcak ve rahatlatıcı olamazdı; her biri diğerinin çektiklerini bilmenin acısıyla hançerleniyordu; ikisi de bunu dile getirmeseler bile öbürünün çektiği ıstırabı görmeseler bu eziyetin daha katlanılır olacağını hissediyordu.

Bu hikâye, nekaheti sırasındaki birkaç ziyaretimde parçalar halinde anlatıldı bana. Hikâyenin Catherine versiyonuna inanmamak benim için zordu doğrusu, aynı zamanda babası aleyhindeki kanıtları izah etmekte de yetersiz kalıyordum. Babası, Catherine'in iddia ettiği gibi masumsa, ortada bir muamma, gün ışığına çıkmamış bir şeyler vardı. Gizli kalmış gerçeği aydınlatmanın bir yolunu bulabilseydim, seçim zamanı olup bitenleri araştırırdım ama bunca yılın ardından böyle bir şey olanaksız görünüyordu. Ne var ki, ben ikircikler arasında bunalırken gerçek birdenbire ortaya çıktı. Eksiksiz, müthiş ve korkunç biçimde.

III

Babası, Catherine tamamıyla iyileştikten kısa bir süre sonra öldü. Hayatının perişanlığı onu günbegün tükettiğinden bu şaşırtıcı bir şey değildi. Şaşırtıcı olan, Üstadın fakültedeki en azılı düşmanı, pastoral teoloji profesörü Doktor Greatorex'in birkaç gün sonraki ölümüydü. Ölümün intihar olduğu, profesörün zehir içtiği ortaya çıkınca şaşkınlık afallamaya dönüştü. Profesör ömrü boyunca günahın amansız düşmanı ve sarsılmaz bir doğruluk abidesi olmuştu. Beklemekten iffetleri bir şekilde ekşimiş yaşlıca kız kuruları ona yürekten hayrandı; zayıf düşürülmüş çağımızı simgeleyen ahlaki ilkelerin çöküşünden etkilenmemiş bütün mümtaz akademik şahsiyetler de kendisini takdir ederdi. Profesörlüğünün, üniversitede anne babaların oğullarının emin ellerde olduğunu düşünmesini sağlayacak standartları hayatta tutmaya hizmet ettiği düşünülürdü. Doktor, Üstad seçiminden önceki günlerde Doktor Brown'ın en sert muhalifi, Bay Jones'un da en ateşli taraftarıydı. Üstadlığa Doktor Brown'ın seçildiği açıklanınca bir soruşturma açılmasına Doktor Greatorex önayak olmuş, Üstadın suçu onun

çabalarıyla herkesçe öğrenilmişti. Üstad öldüğünde, kimse Doktor Greatorex'in büyük bir kedere kapılacağını düşünmemişti. Hele ki, tertemiz bir hayat sürmüş bu adamın ömrünü cehennemi bir günahla nihayetlendireceği kimsenin aklına gelmemişti. Üstadın ölümünü takip eden pazar günü Kolej şapelinde verdiği vaaza hayranlarının bazıları bile fena halde şaşırmıştı, orası doğru. Vaaz metni olarak, "Oradakileri kemiren kurt ölmez, yakan ateş sönmez"i* seçmişti. İlahi kitabı dikkatsizce okuyanların yüce Tanrımızı günahkârları affetmeye hazırmış gibi tasvir ettiğini, hatta bu günahkârların ebediyete kadar lanetleneceğini bildirmediğini ima ettiklerini belirmişti. Bilgili profesör, hakkında vaaz verdiği metnin Aziz Markos'un İncil'inde yer aldığını ve ilahi kitapların öğretilerini anlamaya yönelik rastgele bir girişimle öylesine açıklanamayacağını söylemişti. Vaazı buraya kadar tasvip edilebilirdi ama dinleyicilerin acı duyduğu ve bu koşullar altında münasebetsiz kaçtığını düşündükleri şey, günahkârların ebedi cezasının profesör için bir tatmin vesilesi olması, daha beteriyse bunları söylerken belli ki aklından merhum Üstadın geçmesiydi. Teoloji yerli yerinde gayet iyiydi ama münasiplik ilkelerini ezip geçemezdi. Dinleyen herkes vaazdan biraz ürpermiş halde ayrılmıştı. Başarılı rakibinin çarptırıldığı ceza konusunda daima tereddütlü olan Bay Jones, Profesör Greatorex'e bir ziyarette bulunarak artık itham ve kınamaların geçmişte kalması gerektiğini söylemeye karar verdi. Akşam profesörün kapısını çaldı ama açan olmadı. Bay Jones daha yüksek sesle bir kere daha çaldı, sonunda profesörün ışığının da yandığını görünce bir terslik olabileceğinden korkarak içeri girdi. Profesör masasının başında oturuyordu, ölmüştü. Önünde, adli tabibe teslim edilmek üzere işaretlenmiş hacimli

* Markos İncili, 9:48. –ç.n.

bir elyazması vardı. Bay Jones bu elyazmasını, okumasının uygun olmayacağını düşünerek polise verdi, yazılanlar soruşturma sırasında okundu. Profesör Greatorex beyanında şunları söylüyordu:

"Yaşamımı adadığım çalışma hemen hemen sona erdi. Geriye yalnızca bunun ne olduğunu ve günahın cezalandırılmasına nasıl aracılık ettiğimi dünyaya anlatmak kaldı. Brown ile ben gençliğimizde arkadaştık. O günlerde benden daha cüretkâr, daha maceraperestti. İkimiz de tarikata girmeye ve akademik kariyer yapmaya niyetliydik ama o esnada kutsama töreninin ardından yakışıksız kabul edilebilecek bazı zevkler için kendimize izin veriyorduk. İkimizin de alışveriş yaptığı bir tütüncü vardı, bu tütüncünün de dükkânda çalışan Muriel adlı güzel bir kızı. Muriel'in parlak gözleri, hınzır ve davetkâr bakardı. Öğrencilerle şen şakrak şakalaşırdı ama bu görünüşün altında derin bir duygusal yakınlık kurmaya istekli bir insan bulunduğunu seziyordum. Ona delice âşık oldum ama böyle bir evliliğin akademik kariyere münasip düşmediğini, bir tüccarın kızıyla evlenmenin bana uygun hangi kariyeri seçersem seçeyim alnımda kara bir leke olacağını biliyordum. Hayatım boyunca olduğu gibi o zaman da şehvet günahından uzak durma konusunda tavizsiz bir kararlılığım vardı. Muriel'le ahlak dışı bir ilişki ihtimalini bir an bile düşünmedim. Öte yandan, Brown'ın bu tür kaygıları yoktu. Ben hırslarımla aşkım arasında kalmış halde tereddüt ederken o harekete geçti. Gamsız neşesiyle zavallı kızın kalbini kazandı ve düzenbazlığıyla onu günaha sürükledi. Bunu benden başka bilen yoktu. Muriel'in mahvoluşunu görmenin bana verdiği ıstırabı betimlemek için lisanın gücü yetersiz kalır. Brown'a sitem ettim ama nafile. Günahkâr sırrını bildiğimin farkında olan Muriel, yalvarıp yakararak bana sessizlik yemini ettirdi. Birkaç ay sonra da ortadan kayboldu. Ona ne olduğunu bil-

miyordum ama Brown'ın bir şeyler bildiğinden şüpheleniyordum. Ancak bu konuda yanılmışım. Eziyetlerle dolu bir mutsuzluk döneminin ardından Muriel'den bir mektup aldım. Kenar mahalledeki sefil bir kulübeden yazılmış mektupta Muriel hamile olduğunu itiraf ediyor; Brown'ı onu utandıramayacak kadar çok sevdiğini, dolayısıyla durumunu ve bulunduğu yeri ona bildirmediğini söylüyordu. Sessizlik yeminimi hatırlatıyor, çocuğunun eli kulağındaki doğumuna kadar ona yardım edip edemeyeceğimi soruyordu. Ziyaretine gittim, onu perperişan bir fukaralık içinde buldum. Ahlaki değerleri benimkiler kadar müsamahasız olan babasına itirafta bulunmaya cesaret edememişti. Neyse ki bunlar tatil esnasında oluyordu, Oxbridge'de bulunmamam kimsenin dikkatini çekmezdi. Muriel'e yardım ettim, zamanı gelince bir hastanede bir yatak ayarladım. O da, çocuk da öldü. İhtiyatlı davrandığım için pişmanlık duyuyordum, ama nafile. Muriel'in beni yenilemeye zorladığı yeminim, Brown'ın haysiyetsizliğini açığa vurmamı imkânsız hale getiriyordu. Muriel'e ne olduğunu hiç öğrenmedi, ayrıca bunu hiç umursamadığına inanıyorum.

Onu teşhir edemezdim ama hayatımı Brown'ı koşulların mümkün kıldığı şekilde cezalandırmaya adamaya karar verdim. Aradığım fırsatı Üstadlık yarışında buldum. Bay Jones'un en ateşli destekçisiydim, onun seçimi kazanmasını garantileyebilirdim ama Brown hayal kırıklığının üstesinden gelirdi ve çektikleri hiçbir şekilde Muriel'in çektikleriyle boy ölçüşemezdi. Birden daha incelikli bir intikam planı geldi aklıma. Seçimde Brown'a oy verdim. Kimse böyle bir şey olabileceğini bir an bile aklından geçirmedi, tahkikat sırasında benim de hafifçe teşvikimle oyumun Jones'a gittiği varsayıldı. Öngördüğüm gibi, Brown'ın seçilmesi kendisine oy vermesinin sonucuymuş gibi görünüyordu. Aleyhindeki duygu-

ları körükleyecek sözler kullanmaktan hiç çekinmedim. Her şey planladığım gibi gitti, Brown'ın yeis dolu yılları başladı. Bu yeisin Muriel'in katlanmak zorunda kaldığı kederlerden çok daha uzun süreli ve çok daha acı olduğunu düşündükçe seviniyorum. Karısının yanaklarındaki güllerin solmasını, Bayan Brown'ın bitkin bir çaresizliğe düşmesini seyrettim ve kendi kendime, 'Muriel, intikamın alındı,' dedim neşeyle. Brown'ın genç ve şen olduğu günlerden kalma dagerreyotipi* bir fotoğrafı vardı bende. Her akşam, dua etmeden önce fotoğrafı çıkarır, Brown'ın çökmüş yanaklarıyla feri kaçmış gözlerinin yarattığı değişiklikleri zevkle seyrederdim. Daha sonraki yıllarda, tecrit edilmenin zehri yüzünden kızına olan sevgisinin marazi boyutlara ulaşmasını zevkle seyrettim. Hayatım onun ıstırabıydı, buna kıyasla daha önemli bir şey yoktu benim için. Meslektaşlarımın ufak tefek hırsları, benim nefretimin büyüklüğünün yanında hiçbir şeymiş gibi görünüyordu. Sevginin hazzını tatmadım ama nefretin hazzını tattım, bunların hangisinin daha üstün olduğunu kim bilebilir ki? Ne var ki düşmanım öldü, yaşamamı gerektirecek hiçbir şey kalmadı dünyada. Öte yandan inanç bana bir umut kırıntısı veriyor. Yaşamıma kendi elimle son verecek, bu nedenle ebediyete dek cehennemde yanacağım. Orada Brown'ı bulmayı umuyorum. Cehennemde adalet varsa, çektiği sonsuz işkencelerin dehşetini artıracak yollar bana lütfedilecektir. Bu umutla ölüyorum.

---

* Fransızca: *Daguerréotype*. Gümüş nitratla ışığa duyarlı hale getirilen bakır levhaların, camera obscura içinde 10 ila 20 dakika pozlanarak, cıva buharına tabi tutulup geliştirilmesiyle fotoğrafik görüntü elde etme yöntemidir. —y.h.n.

RUHBAN SINIFININ DOKUNULMAZLIĞI

I

Penelope Colquhoun, merdiveni yavaş yavaş çıkıp mini minicik oturma odasındaki rahatsız hasır sandalyeye yorgun argın çöktü. Derin derin iç çekerek "Ah ne kadar canım sıkılıyor, ne kadar, ne kadar..." dedi kendi kendine.

Bu duyguya kapılması için mazereti olduğunu söylememiz gerekir. Babası, Suffolk'un kırsal bölgesindeki ücra bir köyün papazıydı. Adı Quycombe Magna olan köy, kilise, papaz evi, postane, meyhane, on kulübe ve bir de (köyün tek hoşluğu olan) malikâneden ibaretti. O sıralarda, yani elli yıl kadar önce, köyün dış dünyayla tek bağlantısı Quycombe Parva'ya haftada üç kere işleyen otobüs-

tü. Quycombe Magna'dan çok daha büyük olan bu köyün istasyonundan yola çıkan kişilerin ömürleri yeterse Liverpool Caddesi'ne varmayı ümit ettikleri söyleniyordu.

Penelope'un beş yıldır dul olan babası, nesli neredeyse tükenmiş bir tipti; dine körü körüne bağlı, bağnaz ve her türlü eğlenceye karşıydı. Ona kalırsa karısı bir eşte olması gereken bütün özellikleri taşıyordu. İtaatkâr, sabırlıydı, kilise işleri söz konusuyken yorulmak nedir bilmezdi. Rahip, Penelope'un sorgu sual etmeden azize annesinin izinden gideceğini varsaymıştı. Başka bir seçeneği olmayan Penelope da elinden geleni yapıyordu. Noel'lerde ve hasat bayramlarında kiliseyi süslüyor, anneler toplantısını yönetiyor, yaşlı kadınları ziyaret edip hallerini hatırlarını soruyor, görevlerini savsaklarsa zangoçu azarlıyordu. Hayatının rutin akışını aydınlatacak en ufak bir eğlence aralığına izin yoktu. Rahip, kadınların süslenmesini hoş karşılamazdı. Penelope, daima yün çoraplar ve bir zamanlar yeni olsa da artık hışırı çıkmış sade bir paltoyla etek giyerdi. Saçlarını alnından sımsıkı geriye çekip toplardı. Herhangi bir süs eşyasının hayalini bile kurmuş değildi, çünkü babası böyle bir şeyin cehenneme açılan kapı olduğunu düşünürdü. Sabahları iki saatliğine gelen temizlikçi kadın dışında ev işlerinde yardımcısı yoktu, normalde rahiplerin eşlerinin yaptığı kilise işlerine ek olarak yemek ve temizliği de kendisi yapmak zorundaydı.

Arada sırada bir nebze özgürlük elde etmek için ufak girişimlerde bulunmuştu ama nafile. Babası, Penelope'un isteklerinin günahkârca olduğunu kesinkes ispatlayan bir kutsal kitap alıntısı bulmayı mutlaka başarırdı. Özellikle Ekklesiastikos'tan* hoş-

* Hristiyanlıktaki iki bilgelik kitabından biri. Sirak Kitabı olarak da bilinir. -ç.n.

lanırdı; öğreti için olmasa da terbiye için bu kitaptan alıntılar yapılabileceğini belirtmeyi alışkanlık edinmişti. Penelope bir keresinde, annesinin ölümünden kısa bir süre sonra, Quycombe Magna'ya gelen seyyar panayırı görmek için izin istemişti. Babası, "Kim ki kötülükten zevk alır, işte o lanetlenecektir. Zevke karşı koyanlar yaşamlarını şereflendirir."* diye cevap vermişti. Bir keresinde Penelope'un oradan geçerken Ipswich yolunu soran bir bisikletliyle birkaç kelime konuştuğu ortaya çıkmıştı. Babası fena halde sarsılmış ve şöyle demişti: "Babasının ve kocasının haysiyetine leke sürme cüretini gösterecek kadını ikisi de hakir görmelidir."** Penelope konuşmanın zararsız olduğunu söyleyerek itiraz edince de babası aklını başına alıp kendisine çeki düzen vermedikçe köye tek başına gitmesine müsaade etmeyeceğini söyleyerek bu tehdidi, "Kızın iffetsizlik ederse onu yola getir, özgürlüğü suiistimal edip kötülüğe sapmasına izin verme."*** alıntısıyla desteklemişti. Penelope müzikten hoşlanıyor, bir piyanosu olsun istiyordu ama babası bunu gereksiz görmüş, "Şarap ve müzik yüreği neşelendirir ama bilgelik sevdası ikisinden de üstündür."**** demişti. Penelope için ne kadar kaygılandığını anlatmaktan hiç bıkmazdı. "Babası kızı için uykudan uyandı, kimseciklerin haberi olmadı, endişeden gözüne uyku girmedi, çünkü nasıl giysilerden güve gelirse, kadından da günah gelir."***** derdi.

Annesinin ölümünü takip eden beş yıl Penelope'u dayanma sı-

---

* Sirak kitabı, 19:5. —ç.n.

** Sirak kitabı, 22:5. —ç.n.

*** Sirak kitabı, 26:10. —ç.n.

**** Henry Suso, *A Little Book of Eternal Wisdom*. —ç.n.

***** Sirak kitabı, 42:9

nırının son noktasına kadar getirmişti. Sonunda, yirmi yaşına geldiğinde hapishanesinin duvarlarında minicik bir çatlak belirdi. Mülkün hanımı Bayan Menteith, birkaç senedir boş duran Taş Malikâne'ye yeniden yerleşmişti. Kadın Amerikalı ve varlıklıydı. East Anglia'nın bitki örtüsüne tahammül edemeyen kocası Seylan'a gitmişti. Bayan Menteith, oğullarına okul bakmak ve malikânenin kiraya verilmesi işiyle ilgilenmek için dönmüştü Seylan'dan. Rahibin onu tam anlamıyla onaylaması imkânsızdı, çünkü Bayan Menteith neşeli, iyi giyimli ve rahibin dünyevi zevklere düşkün olarak nitelendireceği biriydi; öte yandan kilise masraflarına en yüksek bağış açık arayla Taş Malikâne'den geldiğinden adam Ekklesiastikos'ta zenginleri gücendirmenin akılsızlık olmasıyla ilgili bir kısım buldu ve kızını bu hayat dolu hanımefendiyle görüşmekten men etmedi.

Penelope can sıkıntısıyla iç çektikten hemen sonra papaz evinin ön kapısındaki eski moda tokmağın tıkırdadığını duydu. Aşağı inince eşikte Bayan Menteith'i buldu. Birkaç anlayışlı sözcük, Penelope'un gözyaşlarına boğulmasına neden oldu, bu da Bayan Menteith'in yüreğine dokundu. Kıza alıcı gözle bakınca o ana kadar Penelop'un da, köydeki başka birinin de aklına gelmemiş ihtimalleri fark etti. "Hayatım," dedi, "biraz zahmete katlanma özgürlüğün olsa, çarpıcı bir güzel olabileceğinin farkında mısın sen?" Kız, "Ah Bayan Menteith!" dedi. "Şaka yapıyorsunuz herhalde!" "Hayır," dedi kadın. "Şaka yapmıyorum. Babanı atlatabilirsek bunu sana ispat edeceğim." Biraz daha konuşarak bir plan yaptılar. Tam o sırada Bay Colquhoun geldi; Bayan Menteith, "Sevgili Bay Colquhoun," dedi, "kızınızı bir günlüğüne bana ödünç verebilir misiniz, diye soracaktım. Ipswich'te yapacak bir dolu yorucu işim var, tek başıma kalırsam katlanılamayacak biçimde

sıkılacağım. Kızınızın arabamla giderken bana eşlik etmesine izin verirseniz bana büyük bir iyilik yapmış olursunuz." Biraz daha dil döküldükten sonra rahip gönülsüzce izin verdi. Büyük gün geldi çattı, Penelope heyecandan yerinde duramıyordu. Bayan Menteith, "Baban tam bir moruk." dedi. "Zamanla onun despotluğundan kurtulabileceğin bir plan yapmakla meşgulüm. Ipswich'e vardığımızda seni orada bulduğum en güzel giysilerle tepeden tırnağa donatacağım. Saçlarını yapılması gerektiği gibi yaptıracağım. Sonuca şaşıracağını düşünüyorum." Gerçekten de öyle oldu. Penelope, Bayan Menteith'in beğeneceği şekilde giyinip kuşandıktan sonra boy aynasına bakarak "Bu gerçekten ben miyim?" diye düşündü. Yeni tomurcuklanan kendini beğenmişliğin pusunda kaybolup gitmişti. İçinde yepyeni duygular sel gibi coşuyordu. Akla hayale gelmedik ihtimaller ve yeni umutlarla, kölelik yaşamından kurtulmayı kafasına koydu. Ama nasıl kurtulacağı hâlâ çözülmesi gereken bir muammaydı.

Penelope düşünedursun, Bayan Menteith saçlarını yaptırmak için onu güzellik salonuna götürdü. Biraz beklemeleri gerekti, beklerken Penelope'un gözüne *Evlilik Haberleri* dergisinin bir nüshası ilişti. "Bayan Menteith," dedi, "benim için zaten o kadar çok şey yapıyorsunuz ki bir iyilik daha istemeye çekiniyorum ama... Kimse beni görmeyecekse güzel olmamın ne faydası var? Quycombe Magna'da koskoca bir yıl geçse yine de tek bir genç erkek görmezsiniz. *Evlilik Haberleri*'ne bir ilan vermeme müsaade eder misiniz? Adres olarak Taş Malikâneyi verip görülmeye değer gibi duran başvuru sahipleriyle orada görüşsem?" O ana kadar bütün bunlardan çok keyif alan Bayan Menteith, kabul etti. Penelope da onun yardımıyla şöyle bir ilan hazırladı:

"Muhteşem güzellikte ve iffeti lekesiz, ancak ücra bir köyde tecrit edilmiş vaziyette yaşayan genç kadın, evlenme niyetindeki genç beylerle tanışmak istiyor. Başvuru sahipleri zarfa fotoğraflarını ekleyecek, beğenildikleri takdirde kendilerine genç kadının bir fotoğrafı gönderilecektir.

Adres: Bayan P, Taş Malikâne, Quycombe Magna.

Not: Din adamlarının başvurmaması rica olunur."

İlanı dergiye yolladıktan sonra güzellik salonunun özenli bakımına girdi, sonra da bütün ihtişamıyla fotoğraflandı. Ondan sonra görkemli hayaller o an için sona erdi. Penelope bütün güzel giysilerini çıkarmak ve saçlarını fırçalayarak dümdüz, sade haline döndürmek zorundaydı. Öte yandan güzel giysiler, Penelope'un başvuru sahipleriyle görüşürken onları giyeceği sözüyle Bayan Menteith'le birlikte Taş Malikâne'ye gitti.

Penelope eve dönünce yorgun bir ifade takınıp babasına avukatlarla emlak komisyoncularının bekleme odalarında beklerken ne kadar sıkıldığını anlattı. "Penelope," dedi babası, "Bayan Menteith'e iyilik yapıyordun. Erdemli kişiler iyilik yaparken asla sıkılmaz." Penelope bu yorumu münasip bir alçakgönüllülükle kabul edip ilanına gelecek cevapları elinden geldiğince sabırla beklemeye kendini hazırladı.

II

Penelope'un ilanına gelen cevaplar çok sayıda ve çeşit çeşitti. Kimi ağırbaşlı, kimi sırnaşıkcaydı; bazıları yazan kişinin zengin olduğunu belirtiyor, bazıları son derece zeki olduğundan çok geçmeden zenginliğe kavuşacağını anlatıyordu; kimilerinin evlilikten kaçınmanın mümkün olabileceğini umdukları seziliyordu; bazıları

iyi huyundan dem vururken, diğerleri tahakküm kurma güçlerinden bahsediyordu. Penelope, fırsat buldukça Taş Malikâneye gidip cevap mektuplarını alıyordu. İçlerinde yalnızca bir mektubun ümit vadettiğini düşündü:

> Sevgili Bayan P.,
>
> İlanınız ilgimi çekti. Muhteşem güzellik iddiasında bulunmaya çok az kadın cüret edebilir, bunların da ancak çok küçük bir yüzdesi aynı zamanda lekesiz iffet iddiasında bulunur. Bunu rahiplik mesleğine yönelik tiksintinizle bağdaştırmaya çalışıyorum, bu da iffetinizin genç bir kadına yakışandan daha lekesiz olmadığı konusunda bir umut ışığı uyandırıyor. Meraktan kıvranıyorum. Bu merakımı tatmin etmem için bir şans tanırsanız, beni bahtiyar edersiniz.
>
> Haberlerinizi bekliyorum,
>
> Philip Arlington
>
> Not: Fotoğrafım zarftadır.

Bu mektup Penelope'u meraklandırmıştı. Yazarın kendi faziletleri konusundaki mutlak sessizliği karşısında Penelope bu faziletlerin çok yüce olduğunu düşünmüştü, öyle ki adam bunları dile getirmeye bile gerek duymamıştı. Fotoğrafta, canlı ve zeki görünüyordu, hatırı sayılır bir neşesi, hiç de rahatsız edici olmayan serseri bir havası vardı. Penelope yalnızca ona cevap yazdı, zarfa süslü püslü bir fotoğrafını koyup adama Taş Malikâne'de birlikte öğle yemeği yiyebilecekleri bir tarih önerdi. Adam kabul etti. O gün geldi çattı.

Taş Malikâne ve yemekte Bayan Menteith'in mevcut bulunması, Penelope'un saygıdeğerliği ve sosyal mevkii hakkında iyi bir izlenim yaratmıştı. Yemekten sonra birbirlerini daha iyi tanıma-

ları için yalnız bırakıldılar. Philip, Penelope'un ilanının güzellik konusundaki iddialarının tamamen gerçeği yansıttığını belirterek başladı söze, koca aramak için öyle bir mecraya tenezzül etmesinden duyduğu hayreti dile getirdi. Sevinerek söylüyordu ki bu işin Penelope için çok kolay olması gerekirdi aslında. Bu da kızı evindeki koşulları anlatmaya yöneltti, Penelope rahiplik mesleğine itirazının gerekçeleri de dahil olmak üzere her şeyi anlattı. Adamın yarı nüktedan duygudaşlığını her dakika daha hoş buluyor; Philip'in karısı olarak yaşamanın, babasının kızı olarak yaşamaya her açıdan taban tabana zıt olacağı kanaati gitgide güçleniyordu.

İki saatlik baş başa görüşmenin sonunda Penelope Philip'e âşık olmuştu bile; anlayabildiği kadarıyla Philip de kendisine karşı kayıtsız değildi. Kız o zaman kendisini rahatsız eden sorunu açtı. "Henüz yirmi yaşındayım, babamın izni olmadan evlenemem." dedi. "Kilise mensubu olmayan biriyle evlenmeme hayatta müsaade etmez. Seni onunla tanıştırdığımda rahip olduğunu söyleyip ikna edici tavırlar takınman mümkün mü?" Bu soruyu duyunca Philip'in gözlerinde muzip bir pırıltı belirdi. Penelope bu pırıltıyı kafa karıştırıcı bulduysa da Philip güven veren bir tonla, "Evet, bunu yapabilirim!" dedi. Penelope, babasını oyuna getirme konusunda Philip'le ortaklık yapmaya bayılmıştı; kendisini ona her zamankinden daha yakın hissediyordu. Babasına Philip'in Bayan Menteith'in bir arkadaşı olduğunu ve Taş Malikâne'de tanıştıklarını söyledi. Babası beleşe çalışan hizmetçisini kaybetme fikri karşısında doğal olarak üzülmüştü ama Bayan Menteith genç adamın ibret alınacak dindarlığını ve birkaç piskopos tanıdığı sayesinde gelecekte alacağı terfileri öve öve bitiremeyerek Penelope'u destekledi. Peder bey sonunda bu erdem timsalini tetkike razı geldi,

tetkik kendisini ikna ederse nişana izin verecekti. Penelope, sevgili Philip'i babasının gerçeği anlamasına yol açacak bir hata yaparsa diye diken üstündeydi. Her şeyin tereyağından kıl çeker gibi halloluşunu şaşkın bir keyifle seyretti. Genç adam rahip yardımcısı olarak çalıştığı bölgeyi anlattı; rahibinden bahsetti; ailesindeki tek din adamının doksan yaşında olması nedeniyle kiliseye girdiğini söyledi; sözlerini, hayatını adamayı umduğu işin önemi ve kutsallığına dair ışıl ışıl bir söylevle bitirdi. Penelope belli etmese de nefes nefeseydi ama babasının Philip hakkındaki görüşünün şaşırtıcı bir süratle gelişme kaydettiğini eğlenerek fark etti. Genç adam Ekklesiastikos'tan alıntı yaptığında, ilerleme doruk noktasına vardı.

Bütün zorluklar böylece savuşturulduktan sonra birkaç hafta içinde nikâh kıyıldı. Balayına Paris'e gittiler; Penelope kırsal bölgenin

canına yettiğini, ayrıca amaç eğlenip zevk almaksa kalabalığın şenliğini doğal güzelliğe tercih edeceğini söylemişti. Balayı, Penelope için uzun, keyifli bir rüyaydı. Kocası her daim büyüleyiciydi, kanaatkârlıkla geçen yıllarının Penelope'u o ana dek bastırmaya zorladığı türlü çeşit delişmenliğin hiçbirine itiraz etmiyordu. Ufukta tek bir bulut vardı. Philip kendisi hakkında çok ketumdu. Mali sebeplerden ötürü Somerset'teki Poppleton köyünde yaşamak zorunda olduğunu açıklamıştı. Sör Rostevor'la Leydi Kenyon'un oturduğu yan taraftaki büyük köşk hakkında söylediklerinden yola çıkarak, Penelope Philip'in onların kâhyası olduğunu varsayıyordu. Kocasının daha açık konuşmamasına zaman zaman hayret etse de balayının her anı o kadar zevkle doluydu ki, Penelope'un bu konuya kafa yoracak vakti pek yoktu. Philip, kararlaştırılmış bir cumartesi gününde Poppleton'da olması gerektiğini açıkladı. Yaşadığı Çavdar Evi'ne vardıklarında vakit çok geç olmuştu. Hava çok karanlık, Penelope da gözü uykudan başka bir şey görmeyecek kadar yorgundu. Philip onu yukarıya çıkardı, kız başı yastığa değer değmez uyudu.

III

Penelope ertesi sabah kilise çanlarıyla uyandığında, kocasını rahip kılığı giyerken buldu. Bu manzara gözlerini faltaşı gibi açarak derhal uyanmasını sağladı. "O kıyafeti ne diye giyiyorsun!" diye feryat etti. Philip gülümseyerek "Bak hayatım," dedi, "küçük bir itirafta bulunmamın zamanı geldi. İlanını gördüğümde önce sadece meraka kapıldım. Yalnızca eğlence olsun diye görüşmek istemiştim. Ama seni görür görmez âşık oldum. Taş Malikâne'deki her an bu duyguyu derinleştirdi. Seni kazanmayı kafama koydum, dürüst yollardan bunu yapmak imkânsız olduğu için de hileye başvur-

dum. Bu bölgede rahip yardımcısı olduğum gerçeğini senden daha fazla saklayamam. Seni ahlaksızca kandırdığım doğru. Tek özrüm, aşkımın büyüklüğü. Başka türlü seni kazanamazdım."

Penelope bunu duyunca yataktan fırladığı gibi "Seni asla affetmeyeceğim!" diye bağırdı. "Asla! Asla! Asla! Pişman edeceğim seni. Zavallı bir kıza bu alçaklığı yaptığın günü yana yakıla anacaksın. Hem seni hem de elimden geldiği kadar çok sayıda din adamı yardakçını beni düşürdüğün kadar maskara duruma düşüreceğim." O arada Philip giyinmeyi bitirmişti. Penelope onu kapıdan dışarı itti, kapıyı kilitledi ve günün geri kalanını öfkeli bir yalnızlık içinde geçirdi.

Philip bütün gün ortalarda görünmedi, akşam yemeği vaktinde Penelope'un kapısını tıklatarak "Beni cezalandıracaksan hayatta kalman lazım, hayatta kalmak için de yemek yemelisin." dedi. "Sana bir tepsi getirdim. Benimle konuşmana gerek yok, tepsiyi buraya, yere bırakıp gidiyorum. Afiyet olsun." Penelope önce gururlu davranmak istedi ama ne kahvaltı etmiş, ne öğle yemeği yemiş ne de çay saatinde atıştırmıştı. Sonunda açlık galip geldi, kız tepsideki her şeyi sildi süpürdü. Ama intikam planından vazgeçmedi.

Yemeğin verdiği tazelik ve güçle akşamı kocasına vakur bir mektup yazıp yakın gelecek için bir *modus vivendi*'nin* taslağını hazırlayarak geçirdi. Mektuba çok çaba harcadı, birkaç müsvedde yazdı. Sonunda tatmin oldu. Mektubun nihai hali şöyleydi:

> Beyefendi,
>
> Alçakça davranışınızın sonucu olarak sizinle bundan sonra gereksiz tek bir kelime bile konuşmayacağımı anlıyorsunuzdur

* Hayat tarzı. —y.h.n.

elbette. Bana yaptığınız şeyi dünyaya anlatmayacağım, çünkü öyle bir şey kendi budalalığımı ortaya sermek olur; ama sizi sevmediğimi, bana delice âşık olduğunuzu, benim için herhangi bir erkekten farkınız olmadığını herkese ilan edeceğim. Skandala yol açmaktan zevk duyacağım, çünkü bu tür şeyler sizin hakkınızdaki yargıları etkileyecek. Böyle yaparak din adamlarının adını kötüye çıkarabilirsem aldığım zevk artacak. Bundan sonra hayattaki tek amacım sizi, beni küçük düşürdüğünüz kadar küçük düşürmek.

Bundan sonra sadece lafta olmak üzere eşiniz,

PENELOPE

Mektubu akşam yemeği tepsisine, tepsiyi de kapısının dışına koydu. Ertesi sabah yeni bir tepsi belirdi, üstünde yalnızca nefis bir kahvaltı değil, bir de not vardı. Penelope önce notu küçük parçalara ayırıp parçaları da pencereden aşağı atmayı düşündü ama Philip'in üzüntü ve utançtan kendisini kaybetmiş olacağı, koşulların gerektirdiğince özür dileyeceği umuduna karşı koyamadı. Mektubu yırtıp açarak okudu:

Bravo sevgili Penelope! Mektubun, öfkeli sitem konusunda bir şaheser. Tavsiyemi istemiş olsaydın bile mektubunu daha iyileştirebileceğimden kuşkuluyum. İntikama gelince hayatım, göreceğiz. İşler tahmin ettiğin gibi yürümeyebilir. Hâlâ rahip hayranın olan,

PHILIP

Not: Bahçe partisini unutma.

Philip'in balayında bahsettiği bahçe partisi, Sör Rostrevor ve Leydi Kenyon'ın Elizabeth tarzı güzel köşkleri Mendip Place'te o gün verecekleri partiydi. Tarih kısmen, yeni gelini bölgeye tanıştırma

düşüncesiyle seçilmişti. Penelope gidip gitmeme konusunda bir süre tereddüt geçirdi, kocasının yazdığı not yüzünden gitmemeye meyilliydi. Ancak biraz düşündükten sonra partinin intikamını almaya başlaması için bir fırsat olduğuna karar verdi. Azami dikkati sarf ederek giyindi. Öfke görünüşüne bir parıltı getirmişti, bu da onu her zamankinden daha çekici yapıyordu. Kocasıyla kavgasını gizlemenin işini kolaylaştıracağına karar verdi. Beraberce tam zamanında vardılar köşke. Penelope'un güzelliği öyle göz kamaştırıcıydı ki onu gören bütün erkekler başka her şeyi unutuyordu. Öte yandan Penelope sade ve ağırbaşlı bir tavır takınmış, kendisiyle tanıştırılmaya can atan soyluları görmezden gelerek bütün dikkatini rahibe yöneltmişti. Adı Bay Reverdy olan rahip, orta yaşlarının başında bir adamdı. Penelope, onun yerel arkeolojiye tutkun olduğunu birkaç dakikada keşfetti. Rahip civarda muhtemelen en kıymetli tarihöncesi eserlerle dolu bir höyük olduğunu ama kendisinden başka kimsenin bununla ilgilenmediğini, yani kimsenin höyüğü kazmaya ikna edilemeyeceğini büyük bir içtenlikle anlattı. Penelope gözlerini yusyuvarlak açarak, "Ah Bay Reverdy, ne yazık!" dedi. Rahip o kadar etkilenmişti ki, yardımcısını bu kadar mükemmel bir ruh eşi bulduğu için tebrik etti.

Penelope'u ertesi gün faytonuyla Poppleton'dan yaklaşık on beş kilometre uzaklıktaki bazı ilginç arkeolojik kalıntıları görmeye gitmek için (tahmin ettiği gibi biraz zorlukla da olsa) ikna etmeyi başardı. Arabayla köyden geçerken görüldüler, rahip samimiyetle konuşuyor, Penelope da mest olmuş, dikkatle dinliyordu. Herkes onları gördü tabii ama özellikle dedikodu yaymayı kendisine iş edinmiş olan yaşlı Bayan Quigley'in dikkatini çektiler. Bayan Quigley'in, sevgili Bay Arlington'a uygun bir kısmet olacağını düşündüğü bir kızı vardı ve kadın, rahip yardımcısının bu kusursuz

kız kurusunu görmezden gelmekteki ferasetinden kuşku duymaya başlamıştı. Rahiple Penelope oradan geçerlerken Bayan Quigley, "Hah!" dedi. Onu duyan herkes, bu tek hecenin anlamını kavradı. Ama daha kötüsü kapıdaydı. Ertesi sabah Bay Arlington, cemaatiyle ilgili görevlerle meşgul olması gereken bir sırada, elinde Somerset arkeolojisiyle ilgili kalın bir ciltle Çavdar Evi'ne doğru uygun adım ilerlerken görüldü. Ayrıca evde kitabın teslim edilmesi için gereken süreden çok daha uzun kaldığı fark edildi. Gizli kapaklı dedikodular Bayan Quigley'e, dolayısıyla bütün köye, yeni evli çiftin ayrı odalarda kaldığı bilgisini ulaştırdı.

O arada Bayan Quigley'in faaliyetlerinden henüz haberdar olmayan zavallı rahip, yardımcısının karısının güzelliğini, zekâsını, erdemliliğini ballandıra ballandıra herkese anlatıyordu. Ağzından çıkan her kelimeyle de hem Penelope'a hem de kendisine yönelik suçlamaların dayandığı temelleri güçlendiriyordu. Bayan Quigley sonunda daha fazla dayanamadı; bölge başpapazı Bay Glasshouse'a bir mektup yazarak sevgili rahiplerinin hatırı için, rahip yardımcısına başka bir yerde yardımcılık vazifesi bulunmasının hayırlı olacağını söyledi. Bayan Quigley'in ne mal olduğunu bilen Bay Glasshouse, meseleyi pek ciddiye almama eğilimindeydi, uygun bir zamanda rahibin kulağını bükmenin yeterli olacağını düşünüyordu. Ziyaretine gittiği rahip; dünya yüzünde Bayan Arlington'la arasındaki birkaç görüşmeden daha masum bir şeyin olmadığı konusunda onu temin etti; yine de kadının masumiyetini başpapazın münasip gördüğünden biraz daha hararetli bir şekilde övmüştü sanki. Bay Glasshouse hanımefendiyi kendi gözleriyle görmeye karar verdi.

Çavdar Evi'ne çay saatinde vardığında arkeolojiden ve rahipten

biraz sıkılmaya başlamış olan Penelope tarafından sıcak bir şekilde karşılandı. Şunu belirtmek gerekir, Bay Glasshouse Bayan Quigley'in kendisine ilettiği skandal niteliğindeki dedikodulara büyük bir hassaslıkla değindiğinde Penelope her şeyi inkâr etti etmesine ama bunu Bay Glasshouse'u rahibin ağzını sıkı tutamadığına ikna edecek bir tavırla yaptı. O sırada Bay Glasshouse arkeolojinin ölü geçmişle kendi zevkine uymayacak kadar çok haşır neşir olduğunu, kendi payına, yaşamı cansız taşlara yeğlediğini itiraf etmiş bulunuyordu. "Ah, Bay Glasshouse," diye cevap verdi Penelope. "Ne kadar haklısınız. Tamamen size katılıyorum. Lütfen anlatın sayın başpapaz, hangi yaşam biçimleri özellikle ilginizi çekiyor?" "Nadir görülen kuşlar." dedi Bay Glasshouse. "Özellikle de Sedgemoor çayırlıklarında sık görülenler. Orada yalıçapkınına çok rastlanmasının yanı sıra, sarı kuyruksallayan kuşu da sabırlı gözlemciyi ödüllendirir." Penelope ellerini birbirine kenetleyip heveskâr gözlerle Bay Glasshouse'a bakarak Norfolk çayırlıklarının yakınlarında yaşamasına ve pek çok keşif gezisine çıkmasına karşın henüz sarı kuyruksallayan görme hasretini dindirme imkânı bulamadığını açıkladı.

Bunu söylemek çok üzücü ama başpapaz görevini unuttu, papaz meclisine karşı vazifelerini unuttu, kutsal mesleğini unuttu ve Penelope'u, kuşun en sevdiği uğrak yerlerinden biri olduğunu bildiği ıssız bir yerde sarı kuyruksallayan gözlemek üzere kendisine katılmaya davet etti. "Ah, sayın başpapaz," dedi Penelope, "Bayan Quigley ne der sonra?" Bay Glasshouse görmüş geçirmiş bir adam havası takınmak için elinden geleni yaparak namus kumkuması o kocakarıyı hiçbir önemi olmayan bir kadın olarak elinin tersiyle bir kenara itti. Daha ikinci fincan çayını bitirmeden Penelope onun coşkunluğuna boyun eğmiş, havanın güzel olduğu ilk gün

başpapazla birlikte kuş gözleme gezisine çıkmayı kabul etmişti. Gittiler. Ama gittikleri yer ne kadar ıssız olursa olsun, Bayan Quigley'in casusları iş başındaydı. Kadın çok geçmeden kötü haberleri ve daha fazlasını öğrendi. Kilisenin onu yarı yolda bıraktığını görünce, kendisine ulaşan bilgilere göre başpapazın gözlediği şeyin yalnızca kuşlar olmadığı konusunda yeminler ederek Leydi Kenyon'ın yardımını almayı denedi. "Başka bir şey söylemeyeceğim." diye ekledi. "Bütün bunları tasavvur etmek çok kolay zaten. Sevgili hanımefendi, dini kılavuzlarımızın en vakur, en saygıdeğerlerini bile vazife yolundan saptıran bu Siren kılıklı şeytanı kovar mısınız?" Leydi Kenyon meseleyi düşüneceğini ve ne yapabileceğine bakacağını söyledi. Bayan Quigley'i tanıdığı için, işin aslını birinci ağızdan dinlemenin daha iyi olacağını düşündü, o da Penelope'u ziyaret ederek bütün bu hengâmenin ne anlama geldiğini sordu.

Biraz tatlı dil döktükten sonra Penelope'un ağzından bütün hikâyeyi aldı. Ama bunu acıklı bulmak yerine gülmekle yetindi. "Ah sevgili kızım," dedi, "bu eski kafalı, yaşlı adamların sana nasıl karşı koymasını bekliyorsun? Bu adamlar seni görene kadar gerçekten güzel bir kadını hayatlarında görmüş değillerdi ki..." Penelope, "Siz hariç." diye araya girdi ama Leydi Kenyon bu nidayı duymazdan gelerek Penelope hiç konuşmamış gibi devam etti sözlerine. "Hayır hayatım, intikamının bir kıymeti olmasını istiyorsan, planlarını senin cesaretine uygun birinin üzerinde uygulamalısın. Ona bağlı çalışan din adamlarını zevküsefa yoluna sürüklediğin Glastonbury Piskoposu tam dişine göre. Onunla karşılaşınca dengini bulduğuna karar verirsen şaşmam. Aranızda bir turnuva düzenleyecek, siz kapışırken ben de 'güç saçacak ve ödülü kimin kazandığını seçe-

ceğim.* Seni temin ederim, tam bir tarafsızlıkla yapacağım bunu, çünkü her ne kadar piskoposa büyük bir hayranlık duysam da senin maceracı ruhunu takdir etmemek elimde değil."

IV

Glastonbury Piskoposu, hatırı sayılır bir akademik yetkinliğe sahip bir adamdı, bu da bazılarının talihsiz bir delişmenlik olarak gördüğü huylarına rağmen papazlık mesleğinde yükselmesini sağlamıştı. Onunla ilgili büyük bir skandal patlamamıştı hiç ama piskopos büyüleyici hanımların arkadaşlığından hoşlanmasıyla tanınırdı ve onlarla sohbet ederken daima öyle aman aman ciddi sayılmazdı. Onu iyi tanıyan Leydi Kenyon, Penelope hakkında öğrendiklerini ve kızın din adamları arasında çıkardığı kargaşayı anlattı. "Kötü bir kız değil," dedi. "Sadece çok öfkeli. Öfkelenmeye hakkı olduğunu da kabul etmek gerekiyor. Kısmen hikâyesi beni eğlendirdiğinden, kısmen de onu azarlamaya yüreğim elvermediğinden, üzerinde iyi bir etki bırakamadım. Ama sevgili piskoposum, benim başarısız olduğum yerde sizin başarıya ulaşacağınızdan eminim. Bunu yapmak istiyorsanız, ikinizi burada buluşturacağım, bakalım neler olacak, birlikte göreceğiz."

Piskopos tamam dedi, Penelope da vakti gelince Mendip Place'de onunla görüşmek üzere davet edildi. Son zamanlardaki deneyimleri özgüvenini yerine getirmişti, piskoposu parmağında oynatacağından zerrece şüphesi yoktu. Hikâyesini yolunca yordamınca anlattı ona ama adamın en acıklı kısımlarda gülümsemesi yüzünden sinirleri bozuldu. Ne rahibin ne de başpapazın karşı ko-

* John Milton'ın zekâ müsabakalarında ya da kavgada kimin kazanacağını kadınların belirlediğini ifade eden dizelerinden. —ç.n.

yabileceği hayranlık dolu gözlerle piskoposa baktığındaysa adam Penelope'u dehşete düşürerek göz kırpmakla yetindi. Bu göz kırpış Penelope'un tavrını değiştirdi, kız yapmacıksız ve samimi davranmaya başladı. Piskopos, gözü dönmüş öfkesine karşın Philip'i hâlâ sevdiğini ama gururundan bunu kocasına söylemeyi kendisine yediremediğini ağzından almayı başardı. Penelope'a şefkatle yaklaşan ama onu pek ciddiye almayan adam, "Sevgili kızım," dedi, "tuttuğun bu yolun sana pek tatmin sağlayacağını düşünmüyorum. Dünya sana âşık olmaya hazır aptal adamlarla dolu ama sen aptal birine âşık olamazsın. Ve aptal olmayan her erkek, kalbinin hâlâ kocanda olduğunu anlar. Elbette seni affedilmez bir hileyle kandırmış, hiçbir şey olmamış gibi davranmanı söylemiyorum. Ama gerçek mutluluğu yakalamak istiyorsan, budala din adamlarını serseme çevirmekten daha iyi bir yol bulmalısın. Ne yapacağına karar vermek sana kalmış ama intikamdan daha olumlu, daha tatmin edici bir şey olmalı." Bunu söyledikten sonra Penelope'un elini pat pat okşayarak "Bunu bir düşün hayatım, sonra kararını bana da bildir," dedi.

Penelope eve biraz keyfi kaçmış vaziyette döndü ve ilk kez soylu bir gazabın uzun vadede hiç doyurucu olmayan bir beslenme biçimi olduğunu fark etti. Yaşamını değiştirirse, pratik konularla ilgili zor kararlar alması gerekecekti. Bir köyün papaz yardımcısının itaatkâr karısına dönüşecek kadar teslim olmaya hazır değildi ama babasının yanına dönmeye hiç hazır değildi. Yani hayatını kazanmanın bir yolunu bulması gerekiyordu. Bayan Menteith'e uzun bir mektup yazarak evlendiğinden beri olanları anlattı. Mektubunu, piskoposun dostane tavsiyesini söyleyerek bitirdi.

"Sizden o kadar iyilik gördüm ki, "diye tamamladı sözlerini, "daha fazlasını istemeye çekiniyorum ama belki ayağımı yere sağlam

basmama yardımcı olabilirsiniz diye düşünüyorum. Bütün bunları konuşmak için benimle Londra'da buluşmak ister miydiniz?"

Buluştular; bunun sonucunda Bayan Menteith terzisini Penelope'u manken olarak işe almaya razı etti. Penelope Londra'ya taşındığında kocasıyla her türlü iletişimi kesti. Poppleton onu unuttu; Bayan Quigley ve muhtemelen -duygularını asla dile getirmemiş olsa da- Bayan Quigley'in kocasından başka da özleyeni olmadı. Güzelliği onu terzi için kıymetli kılıyordu, yavaş yavaş kıyafet tasarımcısı olarak büyük bir yeteneği olduğu da keşfedildi. Hızla yükseldi. Üç yıl içinde çok tatminkâr bir maaş kazanır olmuştu. Şirkete ortak edilmek üzereydi ki babasından, sağlığının çok kötüleştiğini ve ölmekte olduğundan korktuğunu söyleyen çok acıklı bir mektup aldı.

"Çok kötü davrandın," diyordu babası. "hem bana hem de kıymetli kocana. Ama ölmeden önce bütün kinlerin sona ermesini istiyorum, o nedenle kısacık bir süre için de olsa eski evine dönersen sevinirim. Bütün Hıristiyan sevgimle, BABAN"

Penelope yüreğinde bir ağırlıkla Liverpool Caddesi'ne gitti. Oturacak bir yer ararken gördü onu ama mümkün müydü bu? Kocası, üstünde rahip giysisi olmaksızın, son derece varlıklı bir görüntü sergileyerek birinci sınıf vagonlardan birine binmek üzereydi. Bir an birbirlerine bakakaldılar. Sonra Penelope, "Philip!" diye bağırdı; Philip de aynı anda "Penelope!" diye haykırmıştı. "Hayatım, her zamankinden daha güzelsin." dedi. "Philip," diye cevap verdi Penelope, "ayrılmamıza yol açan o giysilere ne oldu?" "Naftalin toplarının bakımına terk edildiler." dedi Philip. "Mucitliğe yeteneğim olduğunu keşfettim, ben de kiliseden ayrıldım. Çok iyi kazanıyorum. Yeni bir patentle ilgili olarak Cambridge Bilimsel Alet

Yapımcıları'nı ziyarete gidiyorum şimdi. Ya sen? Sen de pek yoksulluktan mustaripmiş gibi durmuyorsun. "Doğru." dedi Penelope. "Benim de işlerim rast gitti." Başarılı kariyerinden bahsetti. "Hiç budala olmadığını baştan beri biliyordum zaten." dedi Philip. Penelope, "Bense her zaman senin düzenbazın teki olduğunu düşünmüşümdür." diye cevapladı. "Ama artık buna aldırış etmiyorum." Bu sözlerin ardından platformda birbirlerinin kollarına atıldılar. Kondüktör, "Hanımefendi, beyefendi, atlayın," dedi. Onlar erdi muradına, biz çıkalım kerevetine.

"Şeytan Banliyöde" B. Russell'ın yayınevimizden çıkan ikinci öykü kitabı.

Öyküler, kasvetli entrikalar, Korsika'da bir şatoda toplanan gizli konsey, bir Londra banliyösünde kapısına "burada dehşet üretilir" yazan şeytani doktor, yasaları ve ahlaki tabuları hor gören medya patronları ve tanrının en temel emirlerini bile unutan papazlar üzerine...

Russell bu öykülerde insan doğasının gizli kalmış yanlarına ışık tutuyor. Din, bilim, basın ve sermayenin nasıl iç içe geçtiğini ve insan doğasının bencillik, hırs, güç ve şöhret düşkünlüğü gibi karanlık yönlerini nasıl kışkırttığını anlatıyor.

Russell'ın öyküleri, günümüzde en az felsefi metinleri kadar güncelliğini ve ilgi çekiciliğini koruyor.

ISBN: 978-975-6165-75-1

THG 0761057 FZN